

TERCHOVÁ

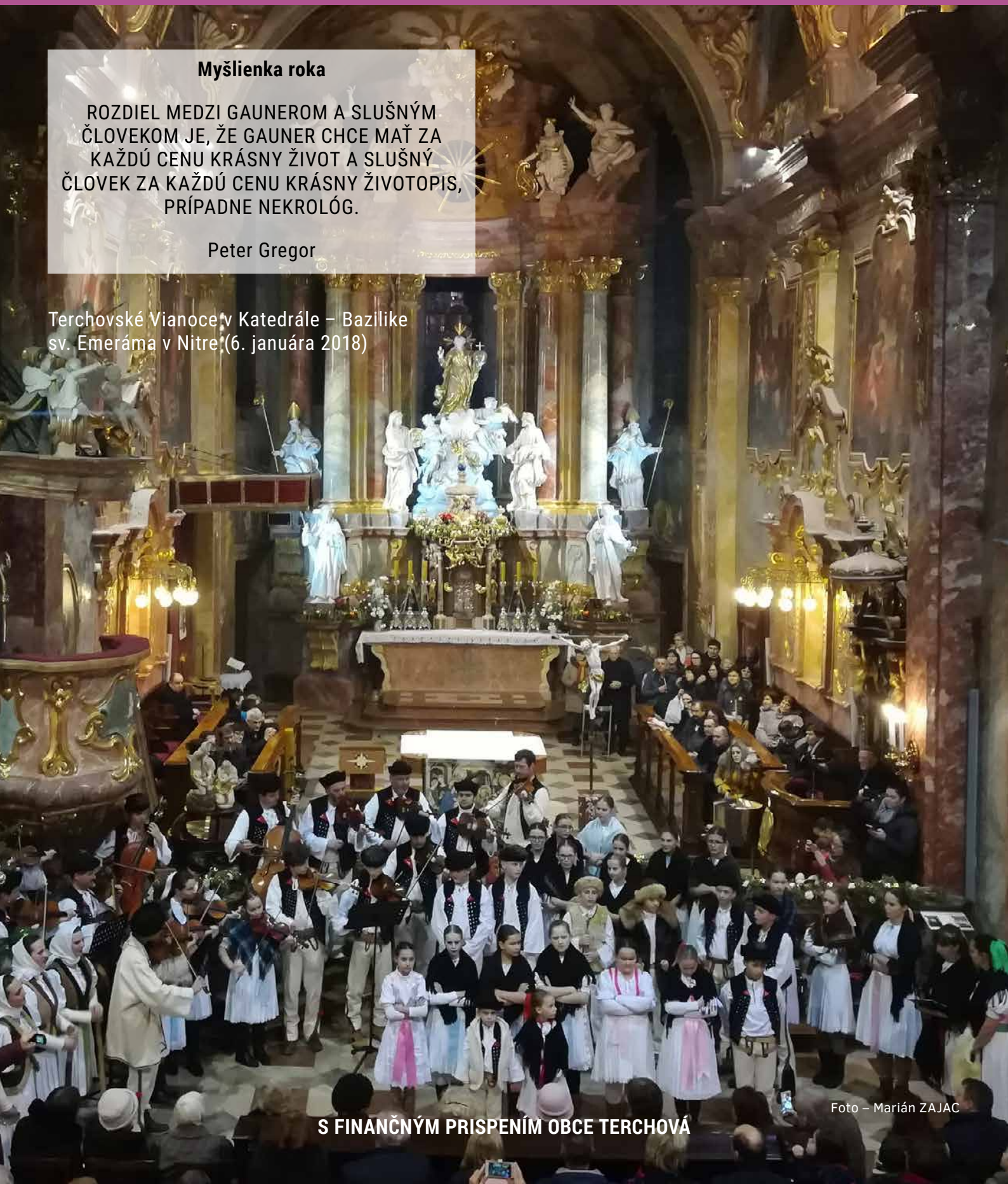
Dvojmesačník všetkých Terchovčanov www.terchova.sk ISSN 1338-8827 Ročník 29 Číslo 5 – 6/2018 Cena 1,50 €

Myšlienka roka

ROZDIEL MEDZI GAUNEROM A SLUŠNÝM
ČLOVEKOM JE, ŽE GAUNER CHCE MAŤ ZA
KAŽDÚ CENU KRÁSNY ŽIVOT A SLUŠNÝ
ČLOVEK ZA KAŽDÚ CENU KRÁSNY ŽIVOTOPIS,
PRÍPADNE NEKROLÓG.

Peter Gregor

Terchovské Vianoce v Katedrále – Bazilike
sv. Emerica v Nitre (6. januára 2018)

S FINANČNÝM PRÍSPENÍM OBCE TERCHOVÁ

Foto – Marián ZAJAC

O podstate Vianoc

Podľa svetských meradiel majú byť múdri a učenými starší z ľudu. Keď však prišla na svet Múdrost', bola dieťaťom, a keď k nej doputovali mudrci, udalosti im naznačili, aby boli ako deti. Vianoce teda možno pokladať za korunováciu detstva, oslavu mladých, ktorých srdcia sú jednoduché. Na druhej strane Vianoce ohlasujú stárnúcim srdciam, že svet nemusí zúfať a umierať. Prameň múdrosti sa totiž znovu otvoril a prišiel na tento svet s plánmi na jeho oživenie. Aby odbremenal roky, vrátil naspäť čas, aby zo starého opäť vzniklo nové...

Žijeme v treťom tisícročí a Vianoce pre mnohých súčasných predstavujú čoraz viac len krásnu romantickú spomienku na detstvo. Na čarovné bezstarostné dni s mamou a otcom, súrodencami, starými rodičmi, keď sme ani len netušili, čo so sebou prinesie ultramoderné 21. storočie a ako zmení hierarchiu ľudských hodnôt – vrátane vianočných.

Aj v dnešných časoch však o príťažlivosti vianočných sviatkov pochybuje iba málokto. Kde sa ale začína ich pravá podstata? Ide skutočne len o tri dni v kalendári? Kresťania sa v minulosti pripravovali na Vianoce už dlhšie obdobie pred Štedrým dňom. Počas 4. storočia určila kresťanská cirkev slávenie narodenia Ježiša Krista na deň zimného slnovratu, čím vytvorila protiváhu dovtedajším pohanským oslavám slnka. Starí Slovania taktiež oslavovali tieto dni ako zrod nového života, pretože spiacca príroda sa po najdlhšej noci a najkratšom dni začína pomaly opäť prebúdzat' k novému životu. Postupne tak prišlo k pretransformovaniu pohanských tradícií na kresťanský sviatok.

Celé stáročia sa kresťania v adventnom čase pripravovali na príchod Ježiša Krista – Spasiteľa, ktorý v podobe malého nevinného dieťaťa príde zachrániť svet. Nebolo to inak ani na území dnešného Slovenska. Vianoce našich predkov boli poprepletané očakávaním a vďačnosťou z príchodu Božieho dieťaťa na svet. Rôzne obrady, zvyky a tradície vydávali autentické svedectvo o viere v Boha a jeho Syna, o zbožnosti, o úcte k blížnemu, o vďačnosti a pokore. Zvýrazňovali neopakovateľné čaro i magickú silu Vianoc, získavali si srdcia generácií detí aj dospelých. Skúsme vnímavosťou a toleranciou, vlastnou našim predkom, naplniť svoju myseľ a pripomeňme si, že všetko to nádherné a sväté, čo tvorí pravú podstatu Vianoc a čo nás na štedrovečernej atmosfére tak dojíma, sa predsa odohralo v biednej chudobnej maštaľke.

Bože, ako ten čas letí! Dvadsiaty deviaty vianočný úvodník, ktorý som do terchovských novín napísal, zakončím – ako inak – vinšom. Všetkým čitateľom želim popri pevnom zdraví a šťastí aj dobrú vôľu, ktorej nikdy nie je dostatok. Dobrú vôľu nezištne pomôcť, dobrú vôľu k ochote spolu si sadnúť, počúvať sa, pochopiť, že nám je tu súdené spoločne žiť. Kombinácia naplnenia ľudských plánov a túžob s pevným zdravím, človečenskou solidaritou a dobrou vôľou bola vždy nevyhnutným základom plnohodnotného života. Inakšie to nemôže byť ani v roku 2019, ktorý už počuteľne klope na dvere našich príbytkov. Vinšujem vám, milí priatelia, aby ste ho prežili úspešne, dôstojne a so ctou.

Peter CABADAJ

OBSAH

2 – 3

ÚVODNÍK

PF 2019

4 – 11

FARSKÉ LISTY

Pred 10 rokmi zomrel kanonik Štefan Bitter Zvonica u Marunov Farská púť do Ochridu Skauting v Terchovej Velehrad v Terchovej, Terchová na Velehrade Pozdrav i prosba z Čiech Birmovka v Terchovej Nechajme sa dotknúť narodeným Ježišom

12 – 14

OBEČNÝ ÚRAD INFORMUJE

Starostom opätovne Jozef Dávidík

25. výročie Domova sociálnych služieb Terchová Historické zmierenie s Liptovským Mikulášom Navštívil nás macedónsky prezident

15

Majstrovské kurzy svetoznámej virtuózky Midori

16 – 17

Aktérmi vzbury boli aj siedmi Terchovci Nedožitá deväťdesiatka Vladimíra Križa

18

Jubileum Kolomana Kolomiho Geraldiniho

19

OSOBNOSTI TERCHOVEJ (72.)

Milan LAURENČÍK

20

Život bez koní si kedysi gazdovia nevedeli predstaviť

21

POVEŠŤ

Ako sa dal Jánošík na zboj

22 – 23

Očarení Jánošíkovým krajom

24

Pôsobivý vianočný album Kyrie Uvedenie vianočného albumu KYRIE

TERCHOVÁ

Vydáva: Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda č. 96, 013 06 Terchová

IČO vydavateľa: 00364 886

Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Helena Laščiaková, Katarína Halapiová

Redakčná rada: Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrnciák, Ing. František Kadaš, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac, Alena Cingelová

Jazyková úprava: Mgr. Peter Cabadaj

Tlač: Varínska tlačiareň, Varín

Grafická úprava: Adriána Ondrušová

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129, 0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138, terchova@terchova.sk

Evidenčné číslo: 3548/09

ISSN 1338-8827

Vyšlo v decembri 2018.

S FINANČNÝM PRÍSPENÍM OBCE TERCHOVÁ

VÁŽENÍ A MILÍ SPOLUOBČANIA,

DOVOĽTE, ABY SOM VÁM I JA V TOMTO NÁDHERNOM ČASE
ZAVINŠOVAL KRÁSNE, VESELÉ A POŽEHNANÉ PREŽITIE
VIANOČNÝCH SVIATKOV, AKO AJ ÚSPEŠNÝ VSTUP DO NOVÉHO
ROKU 2019.

PF 2019

JOZEF DÁVIDÍK
STAROSTA OBCE

Terchovská legenda

Krajina moja, balada.

Oblaky naliate jak hrozná božej révy.

A slnko, čo tu do hôr zapadá,

z hôr vychádza,

na stvoriteľské slovo.

Kolíška pre obra.

*Pre rebro Adamovo,
predurčené nie na stvorenie Evy,
no na hák šibenice.*

*Na hrdé chlapské hnevy,
čo jakživ tušili, že od kolísky k hrobu*

žena rodí – no chlap,

chlap musí uniesť glóbus,

zaťato tlačí pred sebou vlastný osud

ako býk: čelom

a osud drví jeho –

že i ten kameň občas pustí rosu.

*Takto sa rodí legenda,
tichý plač trafeného
údelom...*

*Áno, najprv rodí žena,
najprv je kolíška,
materi na kolenách
sa všetko živé začína.*

*Aj potom žije samé ľudské deje,
iba syn ženy, aký hrdina...*

*No Ktosi tuší,
Ktosi vie už, kde je.
A keď mu chlpská smrť
postieľku zarovnáva,
zverí ho legende
a chlap sa hviezdou stáva.*

*Hlavička zoťatá,
ktože tú poíška.
Odvisol zbojníček,
ostala kolíška.*

*Dve rodné matere
mu polievajú hruď.
Kolíška terchovská
a verná duša ľudu.*

Milan RÚFUS

Básnik, esejista, literárny historik, prekladateľ a vysokoškolský pedagóg Milan Rúfus patrí medzi najvýraznejšie osobnosti modernej slovenskej kultúry. Charizmatický tvorca prechovával vrúcny vzťah aj k našej obci a jánošíkovskej tradícii, čoho dôkazom je tiež uverejnená báseň Terchovská legenda, ktorú napísal v roku 1996. V priebehu niekoľkých týždňov si pripomenieme deväťdesiate výročie narodenia (10. 12. 1928 Závažná Poruba) a desať rokov od jeho úmrtia (11. 1. 2009 Bratislava).

- 25** **POVIEDKA**
Demokracia v praxi
- 26 – 27** **SPOMIENKY
A POĎAKOVANIA**
Za Františkom Garelom
- 28 – 29** **JÁNOŠÍKOVÉ DNI**
Naozaj vydarený ročník
- 30 – 31** **V Bumerangu**
o terchovskom humore
Adam František
Kollár na poštovej známke
- 32 – 33** **Povedal mi to otec**
Vianoce spod Rozsutca
- 34 – 35** **Poďakovanie**
Úcta k starším
- 36 – 37** **ZŠ S MŠ A. F. KOLLÁRA**
Zo života školy
Zakladajúca listina ZDŠ
v Terchovej – Struhárni
- 38** **Deviaty výstup heligonkárov**
na Veľký Rozsutec
Divadlo, hudba, spev a tanec
TERCHOVSKÝ HLAVOLAM
Pomôžte nám identifikovať
ľudí z tejto fotografie

- 39** **KRÍŽOVKA NA TENTO ČAS**
- 40 – 41** **VIANOČNÉ RECEPTY**
Čas radosti, lásky, pokory
a úcty voči druhým
- 42 – 43** **NA VESELÚ STRUNU**
Silvestrovským atramentom
- 44 – 45** **NAPÍSAI NÁVŠTEVNÍCI**
Expozícia Jánošík a Terchová
- 46 – 49** **ŠPORT**
Objav jesene
Vydarený rok po
každej stránke
Futbalová jeseň
terchovskej mládeže
Návrat zjazdového lyžovania
do Terchovej
Jubilant František Plach
Terchovský polmaratón 2018
- 50 – 51** **Najväčšie podujatia**
v Terchovej počas roku 2019
- 52** **INFOSERVIS**

Pred 10 rokmi zomrel kanonik Štefan Bitter

Dlhoročný správca terchovskej farnosti kanonik Štefan Bitter (6. 1. 1910 Mojmirovce – 27. 5. 2008 Žilina) patrí medzi najvýraznejšie osobnosti novodobej histórie Terchovej. Pri príležitosti desiateho výročia jeho úmrtia uverejňujeme texty Petra Cabadaja a Rudolfa Patrnčiaka, venované pamiatke tohto charizmatického človeka a kňaza. Obidva články budú publikované v knihe, ktorú na vydanie pripravuje kanonik synovec Ján Bitter.

Nezabudnuteľný dušpastier

Na základe osobných skúseností usudzujem, že Štefana Bittera muselo fascinovať, ako si naša chudoba pri nefudských materiálnych podmienkach vedela zachovať svoju krásnu ľudskosť. Medzi chudobu chodil „mocnieť“, keď sa mu zdalo, že je pre súčasnosť prislabý. Prečo ten záujem? Azda z dôvodu, že život prostých ľudí vnímal ako rozprávku chudobného slovenského ľudu. A takúto rozprávku považoval za protiváhu hmotárskeho, surového sveta. Rozprávka predstavuje svet úprimných ľudských bytostí, pre ktorých je existencia dobra a spravodlivosti neotrasiteľná a samozrejmosťou, ako vzduch a chlieb. Viera v dobro, spravodlivosť a úcta k človeku je ovocím vyššie tisícročného zrenia v duchu kresťanstva, a v tomto svete sa Štefan Bitter cítil ako v jemu bytostne vlastnom ovzduší.

Správcom Farnosti sv. Martina v Terchovej sa stal na Vianoce 1938. Plnohodnotne nadviazal na svojho predchodcu Juraja Czeisela, ktorý bol známym náboženským spisovateľom, osvetovým pracovníkom a prekladateľom. Terchovskí veriaci mali kanonika Bittera radi ako charizmatického, nesmierne obetavého a vnímavého dušpastiera, ktorý dokázal šíriť nádej a presadzovať ľudskú spolupatričnosť aj v tých najzložitejších existenčných chvíľach.

Od druhej polovice tridsiatych rokov minulého storočia pociťovala Terchová akútnu nutnosť väčšieho a priestrannejšieho chrámu. Kostol sv. Martina, postavený v roku 1731, už kapacitne nevyhovoval. S konkrétnou myšlienkou a iniciatívou prišiel mladý kňaz Štefan Bitter, ktorému podal pomocnú ruku cirkevný výbor. Ten po vzájomnej dohode s urbárskym výborom prisľúbil zabezpečenie finančných prostriedkov. Peniaze sa získali odpredaním hory Gbezová vo Vrátnej varínskej píle Ofa. Išlo o čiastku vo výške jeden milión stotisíc korún. Celkový rozpočet ale predstavoval sumu až tri milióny korún. Rozdiel nakoniec vyrovnali miestni veriaci formou dobrovoľných zbierok a bezplatných prác na stavbe chrámu.

Výberom staveniska a spracovaním projektu bol poverený uznávaný „architekt dvoch storočí“ Michal Milan Harminec. Po mimoriadne

namáhavom vykopaní základov položili v roku 1942 základný kameň budovy nového Božieho stánku. Stavba kostola bola dokončená, omietnutá a pokrytá šindľom na jeseň 1944. Začiatkom jari nasledujúceho roka však zasiahol krutý vír vojnového besnenia. Popolom ľahlo zhruba 150 obytných domov (vrátane farskej budovy). Táto tragédia sa odohrala v noci z 8. na 9. a z 9. na 10. apríla 1945. Mnohé rodiny aj s deťmi museli stráviť studené, daždivé dni a noci pod holým nebom. Vďaka veľkému porozumeniu empatického duchovného správcu Štefana Bittera našli desiatky zúfalých ľudí útočisko v útrobách rozostavaného nového chrámu.

Slávnostná konsekrácia Kostola sv. Cyrila a Metoda v Terchovej sa uskutočnila 9. októbra 1949 za prítomnosti apoštolského administrátora Nitrianskej diecézy arcibiskupa Eduarda Nécseya. Po jeho boku koncelebroval otec myšlienky postavenia chrámu (vtedy) dekan Štefan Bitter. Prítomných na tomto významnom a pamätnom akte bolo množstvo veriacich, nechýbal ani filmový štáb.

Sumarizujúc možno oprávnené konštatovať, že Štefan Bitter mal rozhodujúci podiel na tom, že vedenie obce Terchová prijalo uvážené a prezieravé rozhodnutie o výstavbe nového kostola, zasväteného slovanským apoštolom a dnešným spolupatrónom Európy svätým Cyrilovi a Metodovi.

Bezprostredne po skončení bojov a oslobodení musela Terchová a jej obyvatelia zápasit s veľkými vojnovými škodami; ich konkrétnym dôsledkom bolo zničenie takmer dvoch tretín obce. V rokoch 1945–1946 tak muselo svoje rodisko opustiť 1 236 ľudí. Spolu 206 rodín našlo druhý domov v oblastiach južného a západného Slovenska. Štefan Bitter bolestne niesol odchod značnej časti svojich milovaných veriacich. S viacerými z nich bol dlhodobejšie v kontakte a prízvukoval vysťahovaným Terchovcom, aby si aj v novom, diametrálne odlišnom prostredí pestovali kresťanskú vieru, bohabojnosť, zvyky otcovizne a udržiavali kontakt s rodným Jánošíkovým krajom.

Blízkym priateľom a spolupracovníkom Štefana Bittera bol notár Bohdan Blaha, ktorý svoju mimoriadne zodpovednú funkciu vykonával v Terchovej desať rokov (1938–1948). Notár Blaha konzultoval so správcom farnosti Bitterom všetky zásadné rozhodnutia, týkajúce sa väčších obecných plánov a zámerov (likvidácia vojnových škôd, elektrifikácia, regulačný plán...). Popri duchovnom napredovaní obce venovali osobitnú pozornosť osвете, školstvu a vzdelávaniu všetkých vrstiev obyvateľstva.

Mimochodom, počas pastoračnej misie v Terchovej bola Štefanovi Bitterovi udelená hodnosť dekana (1949) a o dva roky neskôršie aj kanonika (1951), ktorú si prevzal od arcibiskupa Mons. ThDr. Eduarda Nécseya.

Hoci bol kanonik Bitter odo mňa o 56 rokov starší, vždy, keď nastala vhodná príležitosť, živo sme debatovali o rôznych témach. Väčšinou prevládala minulosť a spomienky, čo mi ako historikovi doslova ľahodilo a hladkalo dušu. V roku 1994 som pripravoval na vydanie knižku Keď

sa povie Terchová... Vyznanie rodisku. Bolo mi od prvej chvíle jasné, že kanonik v nej chýbať nemôže. O to viac ma potešilo, čo do publikácie napísal: „Dvadsať rokov som bol farárom v Terchovej. Za ten čas som mal možnosť spoznať krásnu prírodu, zvyky a život svojich veriacich... Želám si, aby Terhovci i naďalej boli nebojácni, svojrázni, pevní vo viere a aby milovali svoje rodisko i celú slovenskú vlasť... Dal by Boh, aby tí Terhovci, ktorí museli po vojne opustiť svoju domovinu, keď prídu na návštevu domov, vždy si odnášali tie najkrajšie spomienky na tento čarokrásny kraj, ale aj na dobrotu srdca terchovského človeka. A aby spoločne so všetkými turistami, ktorí prichádzajú do Jánošíkovho kraja, tak po dobrom spomínali na Terchovú ako ja.“ (Úryvok)

Keď sa stala Terchová v roku 1958 sídlom okresného dekanátu, prijal Štefan Bitter funkciu duchovného správcu farnosti v Žiline. Pamätníci tvrdia, že kanonik pri rozlúčke s terchovskými veriacimi povedal: „Odcchádzam od vás, ale moje srdce i láska ostávajú v Terchovej.“ Preto sa do milovaného Jánošíkovho kraja veľmi rád a často vracal. A Terhovci mu na znak úcty a vďaky za všetko, čo pre nich vykonal, udelili počas IX. ročníka Cyrilometodských dní čestné občianstvo obce (1998).

Nikdy nezabudnem na nedeľu 1. júna 2008, keď mi v Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline pripadla zodpovedná povinnosť rozlúčiť sa v mene obyvateľov Terchovej s kanonikom Štefanom Bitterom.

Vo svojej krátkej reči som nemohol opomenúť, že v časoch jeho pastoračného pôsobenia v našej obci nebolo nijakou zvláštnosťou chodiť za veriacimi po kopaniciach na koni alebo pešo – v hlbokých snehoch, závejoch, mraze či blate. Štefan Bitter intenzívne žil so svojimi farníkmi ich životy, zdieľal strasti, žiaľ, smútky, ale aj radosti, sny a túžby prostých ľudí. Krstil, sobášil, dával rady, zastupoval lekára, pochovával... Prežili spolu krutú vojnu, vypálenie dediny i starej fary, spoločnými silami postavili nový kostol. A vždy učil Terhovcov, aby si ctili a vážili jeden druhého, a aby nikdy nezabudli na svoje rodisko, ktoré má v slovenskom svete také výnimočné postavenie.

Peter CABADAJ

„V Terchovej som našiel svoj druhý domov“

Čože je to za krásne vtáča,
čo po dvore farárovom kráča,
//: škoda ho, že si svoje nôžky,
škoda ho, že si svoje nôžky,
škoda ho, že si svoje nôžky do vodičky zmáča.://

A keby to vtáča bolo moje,
kúpil by mu na čižmičky dvoje,
//: jedny nám, druhé iným k vôli,
aby nás ľudia nesúdili,
aby nás ľudia nesúdili, že sa radi máme.://

Keď počujem túto pieseň, spomeniem si na bývalého terchovského pána farára a neskôr žilinského pána kanonika Štefana Bittera. Spomeniem si na polovičné husličky, ktoré daroval môjmu synovi Rudkovi, keď začal navštevovať Základnú umeleckú školu L. Árvaya v Žiline (odbor husle). Na týchto husliach mu o týždeň, ako prejav vďaky, prišiel zahrať túto pieseň.

V mojich očiach bol vdp. kanonik Štefan Bitter pre Terchovú darom. Bol to vzdelaný a múdry Boží služobník, ktorý miloval Boha, svojich veriacich a slovenský národ. Terchovskí farníci si ho vážili a mali vo veľkej úcte. Volali ho „Pánko“.

V Terchovej sa zaslúžil o postavenie nového rímskokatolíckeho kostola, ktorý je zasvätený svätým Cyrilovi a Metodovi. V tomto chráme ako prvý organista z radu Terhovcov hrával na organe môj otec Vincent Patrňčiak, ktorý bol vynikajúci spevák a jedinečne ovládaj aj hru na píšťalke zvanej koncovka. Pochádzal zo starého bačovského rodu a bol vyhľadávaným bačom. Jeho oštiepky vystavovali aj na svetovej výstave EXPO v kanadskom Montreale. Zo salašov, ktoré boli vysoko v horách, chodil dlhé roky do kostola sprevádzať bohoslužby a náboženské obrady svojou hrou na organe.

Bolo to v časoch, keď v Terchovej pôsobil pán farár Štefan Bitter. V tom období už učitelia nemohli v kostole hrať na organe, ako bývalo

dobрым zvykom predtým. Preto pán farár aj so svojim pánom kaplánom Cyrilom Šujakom museli hľadať organistu medzi jednoduchým obyvateľstvom. Na túto službu si môjho otca vybral, presvedčil ho a zaučil vtedajší kaplán Cyril Šujak. Keď mal svätú omšu pán farár Štefan Bitter, tak mu na organe hral jeho kaplán, ale keď mal omšu kaplán, tak jemu nemal kto hrať. Preto prišlo k rozhodnutiu nájsť organistu, a tak si vybrali môjho otca.

Počas druhej svetovej vojny, keď jej krutosť pripravila mnohé terchovské rodiny aj o strechu nad hlavou, bol pán farár Bitter ľuďom v Terchovej veľkou oporou. Pomáhal im, utešoval a povzbudzoval v tom, aby nestrácali vieru a nádej. Rozostavaný nový kostol otvoril dokorán svojim farníkom, aby im poslužil ako dočasné prístrešie, ale i na najnutnejšie spracovanie úrody. Po vojne spoločne s pánom notárom Bohdanom Blahom pomáhali budovať a zveľaďovať našu obec. Mnohé ich spomienky sú zapísané aj v terchovských novinách.

Moje priateľstvo bolo pokračovaním dobrých vzťahov a úcty mojich rodičov k pánovi kanonikovi, ako i k rodine Bohdana Blahu, s ktorou Štefan Bitter žil v jednej domácnosti. Po roku 1989 som pravidelne navštevoval pána kanonika. Naše rozhovory sa niesli v duchu spomienok, ale aj nových možností, ktoré sa ponúkali pre život a rozvoj našej farnosti a obce. Boli to vzácne žriedla informácií pre novo vzniknuté noviny Terchová, ktoré prebrali úlohu chýbajúcej obecnej kroniky.

V tom období sme v Terchovej začali aj s organizovaním nového podujatia – Cyrilometodských dní. Ide o podujatie viažuce sa na miestny kostol, jeho patrónov a šíriace duchovné, kultúrne a národné poslanstvo, ktoré nám svätci zanechali. Toto podujatie po rokoch opäť oživilo naše spomienky a poskytlo dôvod na pravidelné návštevy pána kanonika Štefana Bittera v Terchovej. Jeho prítomnosť potešila srdcia mnohých veriacich a pán kanonik aj napriek vysokému veku javil radosť a spokojnosť z týchto stretnutí, ako i z diela, ktoré po sebe v Terchovej zanechal.

Na poslednej rozlúčke v Žilinskej katedrále, cestou na starý cintorín historickým centrom Žiliny, ako i na samotnom cintoríne, ktorý bol vzdialený len pár metrov od jeho pozemského domova, mu hrala a do večnosti odprevádzala terchovská muzika. Mal som tú česť organizovať a zároveň aj hrať v tomto hudobnom zoskupení, ktoré prejavovalo vďaku, úctu a uznanie terchovských farníkov pánovi kanonikovi Bitterovi.

V lete 2019 budeme organizovať v Terchovej už 30. ročník Cyrilometodských dní. Pán kanonik Štefan Bitter nám z neba určite pošle svoje kňazské požehnanie a bude sa tešiť vedno so svojimi veriacimi. Lebo ako neraz hovoril: „V Terchovej som našiel svoj druhý domov a Terhovci ma prijali medzi seba ako svojho vlastného.“

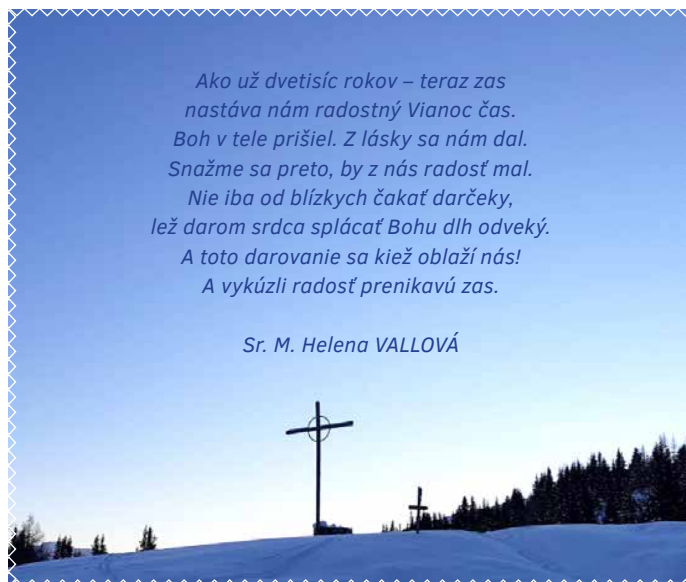
Rudo PATRŇČIAK

organistov syn

Maľba – František MUCHA

*Ako už dvetisíc rokov – teraz zas
nastáva nám radostný Vianoc čas.
Boh v tele prišiel. Z lásky sa nám dal.
Snažme sa preto, by z nás radosť mal.
Nie iba od blízkych čakať darčeky,
lež darom srdca splácať Bohu dlh odveký.
A toto darovanie sa kiež oblaží nás!
A vykúzi radosť prenikavú zas.*

Sr. M. Helena VALLOVÁ

Zvonica u Marunov

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o sebe a dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach našich novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu miestnej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme originálnu drevenú zvonicu u Marunov (v doline Struháreň), od vybudovania ktorej uplynulo 90 rokov.

Zvonica sa nachádza na malej vyvýšenine blízko spomínanej osady, odkiaľ sú krásne výhľady na okolité kopce Kysuckej vrchoviny, Malej Fatry a smerom na západ vidieť takmer celú Terchovskú dolinu. Zaujímavé informácie o histórii i súčasnosti zvonice nám ochotne poskytol pán Bernard Maruna – rodák z tejto osady.

„Tento rok má zvonica 90 rokov. Postavili ju naši starí otcovia z osady Marunovia v roku 1928. Údaj potvrdil môj otec Michal – narodený v roku

1921 –, ktorý v tom čase začal chodiť do školy u Repáňov. Nutnosťou výstavby s podporou farnosti a pána farára Czeisela, ktorý poskytol zvon, bola skutočnosť, že v hornej Struhárni ľudia nepočuli kostolné zvony, pretože vzdialenosť je 7 kilometrov.

Zvonievalo sa ráno, na Anjel Pána napoludnie a večer, pretože nie všetky rodiny mali doma hodiny. Podľa zvonenia sa tak ľudia orientovali, lebo väčšinu dňa strávili na poli pri poľnohospodárskych prácach. Niekedy sa zvonievalo aj pri veľmi silných búrkach, ale blesk nikdy do zvonice neudrel, hoci stojí samostatne na vyvýšenom mieste. Pri zvonení sa striedali jednotlivé rodiny po týždni.

Postupom času dlhoročné zvonenia a silné mrazy v 60. rokoch spôsobili, že zvon praskol a bola nutná oprava. Tú zabezpečil strýko Ján v dielni JRD v Žemberovciach, kde bol zvon zvarený. Avšak táto oprava dlho nevydržala a zvon opäť praskol. Otec Michal vtedy po dohode s pátrom Šabom, na konci 70. rokov dali zvon nanovo preliať, znovu ho osadili a takto slúži dodnes. Na zvone je reliéf Panny Márie a nápis "Panna Mária Pomocnica kresťanov". V roku 2007 už bola potrebná generálna oprava zrubu, kotvenia a strechy, ktorú organizoval brat Oliver a neter Milka, bývajúca najbližšie ku zvonici. Zvonica bola komplet opravená – s novou strechou, krížom a novým náterom. Pri prácach pomáhali majstri Struharňanskí od Kvočkov, Marunovci a od Šmehýlov. Pri náteroch pomáhali Milkini kolegovia z terchovskej fabriky Krasplast na Vyšných Kamencoch. Pri generálnej oprave zvoncu elektrifikovali a bol nainštalovaný aj bleskozvod. Zvonenie s jednoduchým mechanizmom bolo ovládané cez elektrohodiny, čiže už sa nezvonilo ručne. V roku 2017 firma IVAK z Liptovských Sliačov nainštalovala kvalitnejší mechanizmus zvonenia.

Veľká vďaka a Pánboh odplať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pri oprave pomáhali. Zvonica bola znovu posvätená pri svätej omši v lete 2007 za hojnej účasti veriacich z hornej Struhárne, ale aj tých, ktorí odišli bývať na dolniaky" – zakončil svoje rozprávanie Bernard Maruna, ktorému úprimne ďakujeme za spoluprácu.

Marián ZAJAC

Foto – František MUCHA

V JUBILEJNOM ROKU 1 150. VÝROČIA SCHVÁLENIA LITURGICKÉHO JAZYKA SLOVÁKOV

Farská púť do Ochridu

V termíne od 7. do 13. októbra 2018 sa 26 farníkov z Terchovej a jeden zo Žiliny, vedených našim pátrom Paľkom Hudákom, SVD, a lektorkou Hlaholskej akadémie pri Matici slovenskej Elenou Šubjakovou, vybralo na púť, ktorej cieľom bolo starobylé macedónske mesto Ochrid.

Mesto, ktoré je zapísané v zozname UNESCO, má príťažlivé okolie s nádherným Ochridským jazerom (350 kilometrov štvorcových), ležiacim v nadmorskej výške 700 metrov nad morom. Práve do týchto miest viedli cesty žiakov svätých Cyrila a Metoda (sv. Kliment, sv. Naum, sv. Gorazd, sv. Angelár a sv. Sáva) – tzv. „sedmopočetníkov“, ktorí museli koncom 9. storočia odísť, resp. boli vyhnaní z Veľkej Moravy.

Balkánsky Jeruzalem

Terchovská farnosť si úprimne ctí a už tri dekády mnohoroako pripomína a zveľaďuje cyrilo-metodské dedičstvo. Preto mala táto púť okrem poznávania zaujímavých a Božím duchom poznačených miest aj charakter poďakovania za dary viery a prosieb za jej uchovanie a rozvíjanie v zmysle Evanjelia, ktoré vierozvestovia šírili našim predkom v zrozumiteľnom jazyku a jedinečným písmom. Naša cesta do Ochridu, nazývaného tiež balkánsky Jeruzalem, viedla cez Bratislavu, Budapešť, Belehrad a Skopje.

V hlavnom meste Macedónska Skopje, rozprestierajúcom sa na oboch brehoch rieky Vardar, sme hneď ráno po príchode mali sv. omšu v kaplnke pri katedrálnom Chráme Najsvätejšieho srdca Ježišovho – pri vyložení relikviári s relikviou sv. Matky Terezy, rodáčky z tohto mesta, ktorú sme si následne aj uctili. Potom sme počas celého dňa spoznávali toto tisícročné staré mesto. Navštívili sme múzeum Matky Terezy, hlavné námestie s monumentálnou sochou Alexandra Veľkého na koni, pravoslávny katedrálny Chrám sv. Klimenta a mnoho ďalších zaujímavostí. Skopje postihlo v roku 1963 silné zemetrasenie, ktorého dôsledky ešte badať na niektorých miestach dodnes. Mnohí z nás si nenechali ujsť ani nočnú prechádzku mestom, ktorá mala svoje neopakovateľné čaro.

Ráno sme sa presúvali do približne 180 kilometrov vzdialeného Ochridu. Ubytovanie bolo zabezpečené v pastoračnom stredisku Farnosti svätých Cyrila a Metoda – v tesnej blízkosti kostola rovnomeného patrocinia. Odtiaľ sme nasledujúce tri dni vyrážali a putovali po historických uličkách starého mesta, ale i do blízkeho okolia po pobreží Ochridského jazera.

V samotnom Ochride sme mali možnosť vidieť a pomodliť sa v pravoslávnom Chráme sv. Klimenta na Plaošniku, kde sa nachádza časť

svätcových pozostatkov, v Chráme Panny Márie Bohorodičky (tzv. „Perivlepty“) s nádhernými freskami, ďalej v Kostole sv. Jána Teológa – apoštola na skalnom útese, kde sa od dávnych čias stretávali miestni rybári, a tiež v Chráme sv. Sofie, neďaleko ktorého je zachovaný amfiteáter z antickedy doby. Večerná prechádzka starým mestom mnohých zaviedla k 1 100-ročnému platanu, známemu ako Klimentov strom (obvod predstavuje neuveriteľných 18,8 metra), alebo k početným sochám svätcov. Ak k tomu všetkému pridáme za ideálneho počasia pohľad na zapadajúce slnko nad Ochridským jazerom, niet sa čo čudovať obľúbenosti tohto miesta v minulosti i súčasnosti.

Hlboká duchovná i kultúrna stopa

Ďalší deň sme zamierili južne po pobreží jazera do 25 kilometrov vzdialeného Kláštora sv. Nauma, len tri kilometre od albánskych hraníc. Neporušene v ňom od svojej smrti odpočíva svätec Naum, ktorého meno doteraz mnohým ani na um neprišlo. Tu sme absolvovali aj sv. omšu. Niektorí z nás využili pekné októbrové počasie na zaplávania si v čistej vode jazera, o ktoré sa spoločne delí Macedónsko s Albánskom.

Predposledný deň sme zas putovali západne k mestu Struga, neďaleko ktorého sa nachádza v dedine Kaliste kláštor – s celami pre mníchov vytesanými do skál. Tesne pri ňom je Chrám Narodenia Panny Márie so zázračnou ikonou tmavej Panny Márie. V tomto areáli sa tiež nachádza na skale postavený malý kostolík sv. Atanáza, kde páter Paľko odslúžil sv. omšu. Rovnako ako pri ďalších liturgických sláveniach, aj tu sme ďakovali i prosili za Božie milosti a požehnania pre našu farnosť, náš národ, naše rodiny.

Všetko má svoj vymedzený čas, a tak sa aj naša púť pomaly končila. V piatok 12. októbra sme sa po tej istej trase vydali domov. Po rozlúčke s Ochridom náš autobus cestou severozápadným Macedónskom plynule prešiel na srbské územie. Cestu sme si spríjemňovali svetskými i duchovnými piesňami, nechýbal dobrý film a ani humor v podaní „Andera z Košíc“, ktorý sa skrýval v našom pátrovi Paľkovi... Nočnú Vojvodinu s Maďarskom pútnici predriemali, aby nás ráno privítalo už doma – pod Rozsutcom – pred Kostolom svätých Cyrila a Metoda, kde sa nachádzajú ikony sv. Klimenta a sv. Nauma – dar mesta Ochrid našej farnosti z roku 2014. Poďakovali sme sa im za ochranu a sprevádzanie počas farskej púte do krajov, kde zanechali hlbokú duchovnú i kultúrnu stopu. Určite sa tieto miesta oplatí navštíviť. Myslím, že všetci účastníci farskej púte potvrdia platnosť tohto konštatovania.

Svätí sedmopočetníci, orodujte za nás!

Marián ZAJAC

Foto – p. Pavol HUDÁK, SVD

Pútnici pred Kostolom sv. Cyrila a Metoda v Ochride

Pred Chrámom Panny Márie Bohorodičky – Perivlepty v Ochride

Skauting v Terchovej

Skauti v Terchovej už kedysi pôsobili. O ich činnosti sa však veľa nevie. Išlo o obdobie pred osemdesiatimi (a viac) rokmi, pričom tunajší skauting bol neodmysliteľne spojený s menom terchovského rodáka, saleziánskeho kňaza Jozefa Staša. Samozrejme, budeme sa snažiť v historických prameňoch a z pamäte ľudí niečo zistiť. Ak sa to podarí, závery nášho úsilia zverejníme aj na stránkach obecných novín.

Snahy oživiť myšlienku skautingu v Terchovej boli aj v nedávnej minulosti. Konkrétne kroky, aby skauting v našej obci začal písať novú kapitolu, sa začali realizovať koncom roka 2016. Následne, vo februári 2017, sa viacerí Terchovci na čele s pátrom Pavlom Hudákom, SVD, zúčastnili na skautskom plese. Pozval nás 111. zbor Úsmev pôsobiaci v Dolnej Tižine, pod ktorý momentálne patrí aj 5. oddiel Terchová.

Za necelé dva roky sa podarilo urobiť kus organizačnej i edukačnej práce, ktorú bližšie ozrejníme v ďalšom čísle novín. Teraz predstavíme Slovenský skauting, jeho program a poslanie (zdroj: www.skauting.sk).

Cieľom činnosti Slovenského skautingu je napomáhanie všestrannému rozvoju mladého človeka. Program sa zameriava na 6 oblastí rozvoja: sociálny, intelektuálny, citový, rozvoj charakteru, telesný a duchovný. Slovenský skauting pracuje s deťmi a mládežou vo vekovom rozpätí (najmä) 7 až 24 rokov. Podľa kritéria veku sa členovia delia do týchto skupín:

Predškôláci (0–6 rokov)

Vlčatá a včielky (7–10 rokov)

Skauti a skautky (11–14 rokov)

Rangeri a rangerky (15–18 rokov)

Roveri a rovery (19–24 rokov)

Dospelí skauti a skautky (25 a viac rokov)

SKAUT SA SNAŽÍ, NAJLEPŠIE AKO VIE, BYŤ:

Slobodným a rozvinutým človekom, ktorý si je vedomý vlastnej dôstojnosti, vlastných predností a obmedzení; ktorý sa neustále zdokonaľuje; ktorý si dokáže nájsť primerané zamestnanie, kde môže využívať svoje schopnosti; na ktorého slovo a charakter sa dá spoľahnúť.

Duchovne bohatým človekom, ktorý objavuje duchovnú realitu presahujúcu materiálny svet a dávajúcu životu zmysel a smer; ktorý žije podľa nájdených duchovných princípov; ktorý rešpektuje tých, ktorí hľadajú či nachádzajú iné pohľady na duchovnú realitu, a čelí fanatizmu a fundamentalizmu; ktorý si cení všetko, čo je dobré vo svete a v ľuďoch okolo neho.

Príjemným človekom, ktorý berie život pozitívne a s humorom; ktorý je skutočným priateľom; ktorý rešpektuje a bráni práva a dôstojnosť druhých; ktorého naplňa služba iným; ktorý dokáže svoju rodinu budovať na základe lásky, pravdy, spravodlivosti a vzájomnej pomoci.

Aktívnym členom svojej spoločnosti, ktorý je oddaný svojej vlasti, kraju, ľuďom a kultúre; ktorý podporuje demokraciu a pluralitu; ktorý chápe politickú dimenziu spoločnosti a hrá aktívnu a konštruktívnu rolu vo verejnom živote; ktorý podporuje toleranciu, mier a medzinárodnú spoluprácu; ktorý je schopný čeliť prejavom rasovej, etnickej či inej neznášanlivosti; ktorý má rád prírodu a aktívne ju chráni.

Spracoval Marián ZAJAC

Fotoarchív – Tereza ZAJACOVÁ

Skautský tábor v Terchovej – druhý zľava páter Jozef Stašo (polovica 30. rokov minulého storočia). Archív Václava Bobáňa

Na skautskom tábore v Pružine

V cieľi 80 km pochodu na Ivančaná, pod Lysou Horou

Velehrad v Terchovej, Terchová na Velehrade

Tohtoročná jeseň opäť prilákala do Terchovej našich priateľov z partnerskej moravskej obce Velehrad. Začiatkom septembra 2018, na tradičnom turnaji družstiev v stolnom tenise, a na konci rovnakého mesiaca, na sv. Václava, sme privítali na víkendovom pobyte obyvateľov Velehradu všetkých vekových kategórií – od detí až po dôchodcov, na čele so starostom Alešom Mergentálom.

Predĺžený víkend tak strávili naši moravskí priatelia turistikou v Malej Fatre, ale i spoločným posedením pri terchovskej muzike a miestnych špecialitách v Hoteli Diery. Už vtedy sme dostali pozvanie a dohodli sa, že delegácia z Terchovej príde na oslavy 100. výročia vzniku 1. ČSR, ktoré sa konali vo Velehrade 27. – 28. októbra 2018. Významných osláv pre národy z oboch strán rieky Moravy sa za obec Terchová zúčastnili zástupca starostu Marián Zajac a muzika so speváčkami FS Pupov. Na úvod milej slávnosti sme na dvoch miestach – v centre obce a pred základnou školou – zasadili Lipy republiky. K jednej z nich bola ku koreňom uložená uzatvorená plastová tuba s posolstvom pre budúcnosť, do ktorej naša obec prispela terchovskou vlajkou, Jánošíkovým dukátom, ostatným číslom novín Terchová a siedmymi kamienkami z Ochridského jazera, ktoré symbolizujú úctu a zachovávanie spoločného cyrilometodského dedičstva. K obom lipám sme symbolicky vysypali aj hlinu privezenú z Terchovej. Potom nasledovala vernisáž výstavy žiakov Základnej školy vo Velehrade.

Vyvrcholením osláv bola spoločenská zábava, na ktorej okrem domácich hudobníkov hrali a spievali muzikanti a speváčky z už spomínaného FS Pupov. Všetci zúčastnení sa zhodli na tom, že išlo o obojstranne vydarené podujatie a dôstojné pripomenutie si storočnice prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov.

-zaj-

Fotoarchív – obec Velehrad

Spoločenský večer vo Velehrade

Pri sadení Lipy republiky

Detská pľúcna liečebňa CVIKOV

PRIŠLO NA NAŠU ADRESU

Pozdrav i prosba z Čiech

Dňa 27. augusta 2018 prišiel z českého Jablonca nad Nisou nevšedný list od pani Věry Stehlíkovéj (rodenej Těšínovej). Keďže nepoznám nikoho, na koho by som sa konkrétne obrátil s pozdravom i prosbou od pani Stehlíkovéj, využívam formu uverejnenia tohto krátkeho listu v našich novinách s nádejou, že sa predsa len nájde niekto, kto si na dobu, miesto, ľudí a okolnosti spomenie. Ak sa takí ľudia nájdu, nech nám, prosím, dajú do redakcie vedieť. Následne môžeme spoločne poslať odpoveď. Pani Stehlíkovú som už o tejto forme informoval.

Plné znenie listu

Vážený pane Zajac!

Dnes jsem slyšela u nás v rádiu o Vás a vašem znovu vybudovaném rodném domě Jánošíka. Promiňte, že obtěžuju. Mnohokrát za život jsem znovu toužila podívat se do Terchové a Jánošíkových dier. Bohužel, můj věk (81 r.) a můj zdravotní stav mi to již nedovolí. Proto píši Vám a prosím o případné pozdravení pro děti z Terchové, které se léčily ve Cvikově v Detské plicní léčebně s TBC. Z Terchové bylo dětí nejvíc z jednoho místa i ze Slovenska. Byly tam děti z okolí Žiliny, léčebny v Tatrách byly plné. Víte-li o nějakých těchto dětech, prosím, pozdravte je – sestra Věra, tehdy Těšínová, vzpomíná. Bylo to v letech 1958 – 1960. Tehdy jim bylo od tří do 15-ti. S díky za pochopení a případné splnění. Nepůjde-li to, nic se neděje. Ale jak člověk stárne – vzpomíná...

Srdečně!

Věra Stehlíková, Jablonec nad Nisou

-zaj-

Birmovka v Terchovej

V nedeľu, 30. septembra 2018, prijalo 48 birmovancov z našej farnosti z rúk otca biskupa Tomáša Galisa sviatosť birmovania, ktorá je tiež označovaná ako sviatosť kresťanskej dospelosti. Stalo sa tak po ročnej príprave birmovancov, ktorú spolu s našimi pátrami verbistami viedli aj viacerí animátori, za čo všetkým patrí úprimné Pánboh odplať.

-red-

ROZHOVOR S NOVOKŇAZOM TOMÁŠOM BALEJOM, SVD

Nechajme sa dotknúť narodeným Ježišom

Misionári verbisti pracujú v súčasnosti vo viac ako 70 krajinách. Z nich tí, ktorí pochádzajú zo Slovenskej provincie Spoločnosti Božieho Slova (SVD), pôsobia momentálne v 19 štátoch sveta. Tomáš Baleja sa zaradil medzi ďalších misionárov z Terchovej (Václav Mucha, Peter Dikoš, Martin Cingel). Sviatosť kňazstva prijal 15. júna 2018 z rúk žilinského diecézneho biskupa Mons. Tomáša Galisa, v Kostole svätých Cyrila a Metoda v Terchovej. Nášmu mladému misionárovi sme položili niekoľko otázok.

TERCHOVÁ: Tomáš, v prvom rade úprimná a srdečná gratulácia k vysväteniu za kňaza, a nech Ti milostivý Boh pomáha v Tvojej práci misionára. Vráťme sa však o pár rokov dozadu. Čo bolo najdôležitejšie v Tvojom rozhodnutí stať sa kňazom-misionárom?

Tomáš BALEJA: Vďaka za gratuláciu. Bude to už skoro deväť rokov odvtedy, ako som začal rozmýšľať o kňazstve trochu hlbšie. Už som raz spomínal, že ako malý miništrant som sa chcel stať kňazom, ale zdalo sa mi to veľmi ďaleko.

Neskôr sa túžba vytratila a znovu prišla, keď som bol dospelý. Bol tu však rozdiel v tom, že som sa už mohol rozhodnúť a jednoducho ísť. Ale až také jednoduché to nebolo, hlavne do momentu rozhodnutia. Viete, keď človek začne naozaj uvažovať, či pôjde zasvätenou cestou, tak vtedy ako naschvál sa začnú ponúkať aj iné lákavé veci – zamestnanie, nové vyhliadky do budúcnosti... A tu bolo podľa mňa najdôležitejšie a zároveň najťažšie rozhodnúť sa, ktorú ponuku si vyberiem. Všetko bolo fajn, ale tá

myšlienka, stať sa kňazom, bola oveľa hlbšia. Vedel som, že stojím pred rozhodnutím, a tak som rozlišoval. Naozaj je to Božie volanie? Prečo mi Pán Boh priamo nepovie: buď kňazom. A pamätám si, že často som o tomto uvažoval a využíval chvíle počas modlitby, a tiež vtedy, keď som chodieval do Tiesňav k studničke starej na vodu. Boh mi dal pozvanie, ale nebol to príkaz. Bolo to iné, ako keď mi niektorí vraveli, choď do seminára, budeš farárom... Božie pozvanie bolo akoby: Poď, ak chceš, rozhodnutie je na tebe. A toto bolo asi to, čo je najdôležitejšie uvedomiť si a odpovedať na Božie volanie. Niekde vnútri som vedel, že aj ostatné ponuky práce či manželstvo je dobré, ale toto bolo niečo hlbšie. Rozlíšiť, k čomu ma Boh volá, a rozhodnúť sa, je podľa mňa to dôležité. Samozrejme, nielen to. Dôležití sú tiež ľudia,

ktorí ma podporovali modlitbami, obetami, povzbudeniami...

A stať sa misionárom? Keď som sa rozhodol ísť do rehole, mal som jasno, že chcem byť verbista. Možno to bolo tým, že som aj vyrastal medzi verbistami, obšmieval som sa okolo kostola a fary, a ten kontakt s nimi mal na mňa vplyv.

TERCHOVÁ: Priblíž svojim rodákom Tvoje terajšie pôsobenie v Nitre – na Kalvárii.

Tomáš BALEJA: Teraz som kaplánom v Nitre na Kalvárii v provinciálnom dome, na mieste, kde som ako chlapec veľmi rád chodil. No až teraz som si uvedomil, že toto miesto bolo jedno mojich z prvých kontaktov s verbistami, okrem Terchovej. Robím to, čo zvyčajne robia kapláni – mávam sväté omše v kostole, spovedám, vysluhujem ďalšie sviatosti. Okrem toho som sa dostal to tímu pastoraácie povolání. Venujeme sa tu mladým cez kurz Samuel, ktorý im má pomôcť rozlíšiť svoje povolanie; pravidelne sa s nimi stretávame. Máme tu pastoračného

asistenta Pavla z Vietnamu (niekedy cez Vianoce vám ho donesiem ukázať :)), spolu s ním sa snažíme trochu podchytiť a stretávať sa aj miništrantami. Chodím tiež do školy, učím sa učiť. :) Na rómskej škole mám dve hodiny náboženstva, jednu na konzervatóriu a jednu na pedopsychiatrii. Je to pre mňa dobrá a obohacujúca skúsenosť. Naša rehoľa má v správe i nemocnicu, pričom niekedy aj mne vyjde služba. Túto službu mám rád. Vidím, ako ľudia v nemocniciach uvažujú o svojom živote, uvedomujú si, čo je skutočnou hodnotou, a veľa z nich si dáva do poriadku život. Títo ľudia ma tiež vedú povzbudiť vo viere. Aj spoločenstvo ľudí tu v kostole je veľmi dobré; sú to priateľskí a otvorení ľudia, ktorí ma medzi seba prijali. V komunite v Nitre nás je viac, každý má nejakú službu, navzájom si pomáhame a zdieľame sa. Keď ja, neskúsený, potrebujem s niečím pomôcť alebo poradiť, mám tu spolubratov, na ktorých sa môžem obrátiť.

TERCHOVÁ: „Božie slovo je živou silou, schopnou vyvolať obrátenie v ľudských srdciach.“ Tieto slová zazneli na sviatok Zoslania Ducha Svätého vo Vatikáne z úst pápeža Františka (4. júna 2017). Ako Ty vnímaš tieto slová v kontexte sveta, kde vládne mamona?

Tomáš BALEJA: Myslím si, že keď je človek stvorený na Boží obraz, každý z nás je citlivý na Božie slovo. Niekedy sa človek môže zasypať nepodstatnými vecami, ktoré prehlušia to, čo nám Boh hovorí. Preto akoby vládla vo svete mamona. Ale Božie slovo je mocnejšie. Nevnímam to len z môjho pohľadu, ale i z pohľadu mnohých ľudí, ktorí žili všelijakým životom a keď sa stretli s Božím slovom, tak sa ich život začal meniť. Uvedomili si, že je tu niekto podstatnejší a lepší, ako tie materiálne veci. Myslím si, že určité obrátenie potrebuje každý z nás, lebo svet tvoríme aj my. A stretnutie s Božím slovom pozýva k zmene, pretože sa tu stretávame so živým Kristom. Viem, že niektorým sa zdá Sväté písmo náročné – a viaceré pasáže aj sú –, ale môžeme si z Biblie vybrať, či už Nový zákon, Listy, teda text, ktorý nám je bližší a zrozumiteľnejší. Sväté písmo nás chráni pred mamonou.

TERCHOVÁ: Aké sú Tvoje plány do budúcnosti? Chceš ísť niekam do sveta na misie?

Tomáš BALEJA: Myslím, že tento rozhovor budú čítať aj moji rodičia... :) Oni však vedia, ktoré misijné krajiny som si písal, takže si vedia domyslieť, kam by som chcel raz ísť. Ako viete, dostal som misijné určenie Slovenskú provinciu, ktorá zahŕňa Slovensko a Česko. Zatiaľ ostávam tu. Je to akoby moja zmluva na dobu neurčitú. :) Nevieť presne, aké plány budú mať so mnou moji predstavení, ale verím, že sa mi raz podarí ísť na misijnú skúsenosť. Keď sme si písali misijné krajiny, tak som okrem Slovenska uviedol tiež Zimbabwe a Čile. Čile dostal Donie, ktorý mal so mnou večné sľuby, a ja Slovensko. Ale mojou túžbou je ísť do Afriky – Zimbabwe. Nevieť prečo, ale Afrika ma nejako ťahá. Ale zatiaľ som tu a uvidíme, čo bude ďalej...

Tomáš BALEJA: Viem, že na Vianoce sa veľa toho vinšuje a hľadajú sa rôzne slová na vyjadrenie vianočných prání... Ja by som chcel zaželať všetkým mojim rodákum Terchovcom Božie požehnanie, ktoré prichádza s malým Ježišom a chce sa nás dotknúť. Božie požehnanie

zahŕňa všetko dobro, čo človek môže dostať. Tak sa nechajme narodeným Ježišom dotknúť aj my. Toto vám a vašim rodinám vyprosujem.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO
Fotoarchív – p. Tomáš BALEJA, SVD

PROGRAM SVÄTÝCH OMŠÍ A PODUJATÍ

V KOSTOLE SV. CYRILA A METODA V TERCHOVEJ POČAS
VIANOČNÉHO OBDOBIA 2018/2019

*Rímskokatolícka cirkev, Farnosť sv. Martina, 013 06, Terchová
tel.: 041/5695 190, www.fara.sk/terchova*

DÁTUM	DEŇ	LITURGICKÉ SLÁVENIE	ČAS SV. OMŠÍ A PODUJATÍ
17. 12. 2018	Pondelok	Spoločná sv. spoveď	14:30 – 17:00
24. 12. 2018	Pondelok	Štedrý deň	6:30 sv. omša 24:00 Polnočná sv. omša zo sviatku Narodenia Pána
25. 12. 2018	Utorok	Narodenie Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 16:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2018	Streda	sv. Štefan, mučeník	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša
30. 12. 2018	Nedeľa	sviatok Svätej rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
31. 12. 2018	Pondelok	sv. Silvester	6:30 sv. omša 16:00 sv. omša s ďakovnou pobožnosťou na konci roka 23:30 – 24:00 tichá adorácia v kostole s požehnaním
1. 1. 2019	Utorok	sviatok Panny Márie Bohorodičky, Nový rok	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
6. 1. 2019	Nedeľa	Zjavenie Pána – sviatok Troch kráľov	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša
13. 1. 2019	Nedeľa	Nedeľa Krstu Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša – Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 18:00 sv. omša

Vážení spoluobčania, milí Terchovci,

dovoľte, aby som sa vám čo najsrdečnejšie poďakoval za dôveru, ktorú ste mi dali v komunálnych voľbách. Chcem vás ubezpečiť, že ako starosta našej krásnej obce počas nasledujúcich štyroch rokov naplním svoj volebný program, s ktorým som sa uchádzal o vašu priazeň. Teším sa, že budeme môcť spoločne dorobiť rozrobené a naštartovať nové projekty, smerujúce k ďalšiemu rozvoju Terchovej, zvyšovaniu kvality života a životnej úrovne jej obyvateľov, čiže vás všetkých.

S úctou

Jozef DÁVIDÍK
starosta obce Terchová

VÝSLEDKY KOMUNÁLNYCH VOLIEB KONANÝCH 10. NOVEMBRA 2018

Starostom opäť Jozef Dávidík

Staronovým starostom obce Terchová sa stal Jozef Dávidík, ktorý získal 1 047 hlasov. Druhý kandidát Vladimír Švec získal 458 platných hlasov. Celkový počet platných hlasov pre voľbu starostu obce bol 1 505. Celkový počet osôb zapísaných v zozname voličov: 3 315
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 1 521

Zvolení poslanci za volebný obvod č. 1

1. Mgr. Juraj Ondruš – 354 hlasov
2. Ing. Michal Krištofík – 295 hlasov
3. Jaroslav Ondruš – 283 hlasov
4. Mgr. Erika Zatlukalová – 267 hlasov
5. Vladimír Švec – 264 hlasov

Náhradníci za volebný obvod č. 1

1. JUDr. Martin Hanuliak – 253 hlasov
2. Juraj Vallo – 239 hlasov
3. Ján Patrničák – 202 hlasov

4. Danica Porubčanská – 196 hlasov
5. Pavol Muráň – 150 hlasov
6. Mgr. Mária Vrábliková Janičiková – 142 hlasov

7. Ján Miho – 114 hlasov
8. Jaroslav Michalek – 60 hlasov

Zvolení poslanci za volebný obvod č. 2

1. Ing. Mgr. Marián Zajac – 201 hlasov
2. Veronika Hajasová – 198 hlasov
3. Mgr. Danka Rybárová – 164 hlasov

Náhradníci za volebný obvod č. 2

1. Jozef Dávidík – 144 hlasov
2. Ladislav Maruna – 102 hlasov
3. Jaroslav Romančík – 90 hlasov
4. Mgr. Jozef Mičo – 87 hlasov
5. Ing. František Kadaš – 77 hlasov
6. Marek Cabadaj – 72 hlasov
7. Miroslav Dávidík – 72 hlasov
8. Peter Repáň – 65 hlasov
9. Ing. Jozef Panták – 28 hlasov

Zvolení poslanci za volebný obvod č. 3

1. Ján Rechtorík – 145 hlasov
2. Štefan Tlacháč – 138 hlasov
3. Monika Lacúchová – 130 hlasov

Náhradníci za volebný obvod č. 3

1. Jana Zavacká – 107 hlasov

25. výročie Domova sociálnych služieb Terchová

Domov sociálnych služieb v Terchovej má už 25 rokov. Je v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK). Predsedníčka ŽSK Erika Jurinová pri tejto príležitosti odovzdala zariadeniu strieborný Litteras Memoriales. Zariadenie sa postupne modernizuje a rekonštruje za účelom poskytovania tých najkvalitnejších služieb pre jeho 34 obyvateľov. Pracovníci zariadenia pripravili pre obyvateľov pri príležitosti výročia pekný kultúrny program.

Foto – František MUCHA

Foto – František MUCHA

Historické zmierenie s Liptovským Mikulášom

V piatok, 19. októbra 2018, sa za ideálneho jesenného počasia uskutočnilo slávnostné podpísanie Dohody o partnerských vzťahoch a spolupráci medzi obcou Terchová a mestom Liptovský Mikuláš. Inšpiráciou k realizácii tejto myšlienky bolo 330. výročie narodenia Juraja Jánošíka, ktorý neodmysliteľne spája obidvoch partnerov.

Podujatie sa konalo symbolicky v rodnej osade legendárneho zbojníckeho kapitána a národného hrdinu – u Jánošov. Nechýbal ani zaujímavý kultúrny program. Divadelní

ochotníci z Liptova, aj s výdatnou hudobno-spevackou podporou domácej Ťažkej muziky, odohrali predstavenie Jánošík: od kolísky až po šibenicu. Potom už prišlo na rad vyvrcholenie dobre zorganizovanej akcie. Primátor Liptovského Mikuláša Ján Blicháč a starosta Terchovej Jozef Dávidík podpísali dohodu v atraktívnych exteriérových kulisách Jánošíkovho rodiska. Medzi zúčastnenými novinármi sa vynímali zástupcovia českej verejnoprávnej televízie i rozhlasu. Režisér a moderátor podujatia Peter Cabadaž v tejto súvislosti vysoko ocenil dôležitý

vkład našich západných susedov do propagácie jánošíkovskej tradície, respektíve rozvoja cestovného ruchu v Malej Fatre.

Ako odznelo na záver akcie, spečatením dohody prišlo symbolicky k definitívnemu historickému zmiereniu medzi Jánošíkovou rodnou obcou a mestom, kde bol odsúdený a popravený. Vytvorili sa tak dobré možnosti na intenzívnejšiu, obojstranne prospešnú partnerskú spoluprácu.

-pc-

Foto – Milan KOSEC

Pri podpise dohody

Navštívil nás macedónsky prezident

Ako sme už informovali v predošlom vydaní našich novín, hosťom tohtoročných Cyrilometodských dní v Terchovej bol prezident Macedónskej republiky Gjorge Ivanov. Jeho návštevou vyvrcholila doterajšia obojstranne prospešná terchovsko-macedónska spolupráca v oblasti duchovného života a výmeny kultúrnych hodnôt. Príhovor macedónskeho prezidenta, ktorý uverejňujeme, odznel 5. júla 2018 popoludní pred záverečným galakonzertom v Kostole sv. Cyrila a Metoda. Do slovenčiny text preložil Stojan Lekoski.

Foto – František MUCHA

Zápis do Pamätnej knihy obce

Foto – Milan KOSEC

Príhovor v Kostole sv. Cyrila a Metoda

Vážení prítomní, dámy a páni, milí priatelia,

je mi cťou, že ako prezident Macedónskej republiky môžem byť tu v Terchovej spolu s vami. Ďakujem hostiteľom za pozvanie a som rád, že sa môžem zúčastniť na slávnostiach, ktoré sú venované svätým všeslovanským učiteľom, bratom Cyrilovi a Metodovi.

Pocita je o to väčšia, lebo tento rok oslavuje Slovenská republika dve veľké jubileá, pri ktorých môžeme vyzdvihnúť jedno slovo – sloboda. 25 rokov politickej slobody a 1 155 rokov duchovnej slobody. Najväčšiu zásluhu na tejto duchovnej slobode, z ktorej vychádzajú ostatné slobody, majú svätí Cyril a Metod. Pred zhruba 1 200 rokmi vytvorili na základe staroslovanskej reči z Macedónska azbuku, nazvanú hlaholiku. ňou transformovali staroslovanský jazyk na prvý písomný jazyk slovanských národov. Týmto oslobodili obrovský duchovný, intelektuálny, kultúrny i umelecký potenciál slovanských národov. Ich cieľom bolo umožniť slovanským národom, aby spoznali Boha najautentickejšim spôsobom, a to prostredníctvom materinskej reči, ktorá je dušou národa. Tým sa tvorí vlastná kultúra, odovzdávajú tradície, píše vlastná história a buduje vlastná budúcnosť.

Národy bez písma sú v dejinách stratené. Ďakujeme svätým Cyrilovi a Metodovi, že macedónsky i slovenský národ sa nestratili, a že svojimi charakteristickými postojmi, osobitosťami a identitou obohacujú európsky kultúrny priestor. Ja dnes hovorím svojim materinským macedónskym jazykom, ako aj vy hovoríte vašim ľubozvučným slovenským jazykom – vďaka Cyrilovi a Metodovi. Oni sú v každom slove, čo vyslovujeme, a v každom písmene, čo napíšeme. Bez nich by sme dnes žili v duchovne, kultúrne a civilizačne ochudobnenej Európe. Preto nie sú len slovanskými apoštolmi, ale i spolupatrónmi celej Európy.

Dnes som tu, aby som spolu s vami poďakoval svätým bratom, ktorí nám zanechali komunikačný kód. Ten spája nielen generácie, ale aj celé národy a štáty. V tom pokračujme, budujme a ďalej rozvíjajme nadštandardné bilaterálne vzťahy medzi Macedónskou republikou a Slovenskou republikou – tak, ako sa patrí medzi priateľskými štátmi a národmi.

Veľmi pekne ďakujem.

Gjorge IVANOV

prezident Macedónskej republiky

Midori s Vladimírom Moravčíkom ml.

BOLI PRI TOM AJ TERCHOVCI

Majstrovské kurzy svetoznámej virtuózky Midori

V dňoch 15. až 18. novembra 2018 sa v Bratislave konal najvýznamnejší vzdelávací projekt klasickej hudby v novodobej histórii našej krajiny. Na Slovensko pricestovala fenomenálna huslistka Midori. Na jej majstrovské kurzy bolo konkurzom vybraných niekoľko nadaných študentov husľovej hry rôzneho veku. Veľkým úspechom je účasť terchovského huslistu Vladimíra Moravčíka ml. so skladbou Variácie na Corelliho tému od skladateľa F. Kreislera. Skvelá interpretka a pedagogička z USA sa mu venovala na individuálnej otvorenej lekcii, po ktorej si ho dokonca vybrala pre spoločnú hru v orchestri.

Americká huslistka japonského pôvodu, ktorá vystupuje v popredných koncertných sálach a filharmóniách po celom svete, sa stala súčasťou vzdelávacieho projektu Majstrovské kurzy svetových virtuózov. V rámci neho poskytla počas štyroch dní kurzy mladým talentovaným huslistom. Na záver sa predstavila ako sólistka v sprievode Slovenského mládežníckeho orchestra, doplneného o účastníkov kurzov, vo veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu. Mimoriadny hudobný zážitok z koncertu si nenechali ujsť ani ďalší mladí študenti konzervatórií z Terchovej: Michal Tlacháč (viola), Terézia Rusiňáková (violončelo), Anton Williger (kontrabas) a pedagógovia zo SZUŠ Akadémie muzika Andrej Dostál a Vladimír Moravčík st.

Možnosť absolvovať masterclass s touto hviezdou súčasnej klasickej hudby dostali nádejní slovenskí virtuózi po druhý raz. Organizátor podujatia, občianske združenie Sinfonietta Bratislava, si mimoriadne cení, že pozvanie do našej krajiny prijala práve Midori Goto. „Sám by som to hodnotil doslova ako zázrak, nakoľko na Slovensko pricestovala iba po druhýkrát, a ešte k tomu v rámci vzdelávacieho projektu. Midori sa popri svojej koncertnej a pedagogickej činnosti osobne angažuje aj v podpore vzdelávania budúcej generácie hudobníkov“ – uviedol Pavel Bogacz z OZ Sinfonietta Bratislava, ktorého sme mali možnosť vidieť a počuť ako koncertného majstra Slovenského komorného orchestra v Terchovej na koncerte 9. novembra 2018.

Midori Goto (1971) sa narodila v japonskom meste Osaka. Jej výnimočný cit pre hudbu sa prejavil už v dvoch rokoch, keď mama, profesionálna huslistka, spozorovala, že jej dcéra si zapamätala a zanôtila melódiu od J. S. Bacha. Hrať na husliach začala o rok neskôr. Prvýkrát verejne vystúpila v šiestich rokoch; na prvom koncerte odohrala jedno zo slávnych Paganiniho capricií. Naplno sa koncertnej činnosti venuje od jedenástich rokov, keď vystúpila ako sólistka s New York Philharmonic pod taktovkou Zubina Mehtu. Dodnes vystupuje po celom svete a spolupracuje s významnými svetovými umelcami a orchestrami. Venuje sa tiež pedagogickej činnosti, je profesorkou na University of Southern California. Získala aj čestný doktorát na americkej Yale University. Má vlastnú nadáciu Midori and Friends, prostredníctvom ktorej v spolupráci so školami pomáha talentovaným deťom zo sociálne slabšieho prostredia v New Yorku i Japonsku a podporuje ich pri získavaní hudobného vzdelania. V roku 2007 jej OSN udelila čestný titul Posol mieru. Žije v Los Angeles.

-vm-

Fotoarchív – Vladimír MORAVČÍK

Skupina účastníkov vzbury. Archív P. C.

KRVAVÝ KRAGUJEVAC

Aktérmi vzbury boli aj siedmi Terchovci

Pred sto rokmi, v noci z 2. na 3. júna 1918, sa v srbskom meste Kragujevac vzbúрили vojaci náhradného práporu Trenčianskeho 71. pešieho pluku. Slováci! Medzi 44 popravenými bol aj 26-ročný Terchovec Martin Cingel Martinčo (jeho meno, prirodzene, figuruje na známom kragujevskom pamätníku, ktorý postavili na počesť obetí vzbury). Aktívnymi účastníkmi tejto významnej historickej udalosti boli tiež ďalší terchovskí rodáci Jozef Holúbek, Alojz Chvastek, Ján Chvastek, Adam Martoš, Ján Michálek a Martin Paštrnák.

Hlavnou príčinou vypuknutia revolty bol odpor voči dlhotrvajúcej vojnovnej kataklizme a nezastaviteľná túžba vojakov čo najrýchlejšie sa vrátiť domov k svojim rodinám. Predčasnosť a živelnosť vzbury osudovo poznačili jej priebeh a konečný výsledok.

To, čo sa vtedy stalo a čo tragickej udalosti predchádzalo, bližšie ozrejmujeme známy historik Dušan Halaj. „Do, drotárskeho regimentu“ rukovali branci z Trenčianskej, Oravskej a Turčianskej župy.

Jeho príslušníci bojovali od počiatku prvej svetovej vojny na východnom fronte; po ústupe v Karpatoch nasledovali boje v Galícii a napokon na talianskom fronte. Po uzavretí brešlinského mieru sa skupiny vojakov 71. pešieho pluku vracali z ruského zajatia domov na Slovensko, a po krátkej dovolenke ich poslali k náhradnému práporu do srbského mesta Kragujevac. Tam sa mali pripraviť na bojové akcie na talianskom fronte.“

Nerovný zápas

„Velenie práporu“ – uvádza ďalej Dušan Halaj – „pri upevňovaní disciplíny zaviedlo tvrdý, ba až bezohľadný výcvik. Neľudské zaobchádzanie vyvolalo u frontových vojakov značnú nespokojnosť a túžbu po odvete. K zhoršeniu situácie v náhradnom prápore prispela tiež nedostatočná strava, chýbajúce hygienické

zariadenia a v neposlednom rade hrozba náhleho odchodu na taliansky front. Prejavy nespokojnosti a porušovanie vojenskej disciplíny boli na dennom poriadku. Hrozilo nebezpečenstvo vzbury. Velenie práporu preto tých vojakov, ktorí vystupovali príliš radikálne, eskortovalo najprv do trestného tábora pri Ostrihomi a odtiaľ ich posielali na front.

Do krajnosti napätá situácia v náhradnom prápore vyústila do otvorenej vzbury. Prišlo k nej vo večerných hodinách 2. júna 1918 v miestnych kasárňach, kde na ubikáciách vznikol konflikt medzi vojakmi a poddôstojníkmi. Ten sa rozšíril do dvoch barakov a postupne sa k vzbúrencom pridalo okolo 700 mužov – slovenských vojakov ozbrojených puškami, so zámerom vybojovať si slobodu a pomstiť sa nenávideným dôstojníkom. Vzbúrenci sa vlámali do muničného skladu, kde získali muníciu, vyrabovali kantínu, v kancelárii útvaru zničili dokumenty a z pokladnice vybrali asi 110 tisíc korún. Potom sa sformovali do niekoľkých ozbrojených skupín a vydali sa do ulíc mesta Kragujevac. Viacerí dôstojníci sa radšej poschovávali, ostatní sa snažili dostať do zbrojného skladu. Tam prišlo k prestrelke so skupinou vzbúrencov vedených čatárom Jánom Hudecom z Riečnice. Druhá, vyše stočlenná skupina vedená Pavlom Klenjarom napadla železničnú stanicu a prerušila telefónne, telegrafné

i elektrické vedenie. Napokon bola zalarmovaná garnizóna a tá, podporovaná dragúnskou eskadrónou, guľometným oddielom a húfnicovou batériou, zasiahla okolo 22.30 h proti vzbúrencom. Kasárne sa im podarilo obsadiť až nadržanom 3. júna o 4.30 h, čím bola vzbury potlačená. Piaty vzbúrenci boli zabití a traja ranení. Vzbúrenci ťažko zranili jedného dôstojníka a päť pešiakov.“

Ján Chvastek

Po zlikvidovaní revolty nasledovalo rozsiahle vyšetrovanie a týranie vojakov podozrievaných z účasti na nej. Zaisťovaných bolo okolo 400 vzbúrencov. Stanný súd z 81 obvinených príslušníkov náhradného práporu odsúdil 49. Traja z nich boli ťažko ranení a proces s nimi odložili, až napokon vybrali a na smrť zastrelení odsúdili 44 vojakov. Piaty boli odsúdení na dlhoročné väzenie.

Očitý svedok popravy, Terchovec Ján Chvastek, o priebehu tragickej udalosti vypovedal takto:

„V deň popravy, 8. júna, nás všetkých odzbrojili a museli sme sa ísť na ňu pozerať. Vraj pre výstrahu. Odsúdených šikovali cez mesto v štvorstupe na Stanovljanske pole. Tam ich rozdelili do dvoch radov. Zaviazali im oči (niektorí si nedali) a na každého odsúdeného strieľali traja vojaci. Ktorí neodpadli po prvých výstreloch, do tých potom ešte jednotlivo strieľali...“ Vdovám po popravených chlapoch úrady odmietli vyplácať vojnovú podporu s odôvodnením, že si smrť zapríčinili vlastnou nedisciplinovanosťou.

Spomínaný Ján Chvastek, vojak rakúsko-uhorskej armády a priamy účastník vzbury v Kragujevci, v liste domov okrem iného napísal: „Vojna naša, vojna naša, prenešťastná strašlivosť, môžeš už raz prestať, už ťa máme všetci dosť.“ List s touto protivojnovou piesňou cenzúra zachytila a pisateľ iba náhodou unikol trestu smrti zastrelením.

Alojz Chvastek

Hrdelný rozsudok pre 44 slovenských vojakov, pochádzajúcich zväčša z Kysúca, Oravy a Turca, bol najtvrdším v rakúsko-uhorskej armáde v roku 1918. Ako sme už spomenuli v úvode nášho príspevku, medzi popravenými aktérmi bol i Terchovec Martin Cingel Martinčo. Viac šťastia mal Alojz Chvastek (1898 – 1992), ktorého nezastreli, vrátil sa domov a prežil dlhý život. Staršie ročníky ho majú v pamäti zafixovaného ako írečitého ľudového rozprávača a speváka, ktorý prezentoval vlastné majstrovstvo na veľkých slovenských folklórnych festivaloch (Terchová, Východná, Detva). Svojrázny humor tohto nezameniteľného človeka rezonuje ešte aj dnes – vďaka vystúpeniam jeho „najlepších žiakov“, ktorými sú popredné osobnosti terchovského ľudového umenia

Slávnostné odhalenie a posvätenie Pamätníka slovenských vojakov v Kragujevci (28. 9. 1924). Archív P. C.

(Viliam Meško, František Mucha, Ján Miho, Rudolf Patrnciak).

Bohaté životné skúsenosti a nadhľad, získané poznanie a rozprávačský fortieľ využíval Chvastek pri reakciách na rôzne impulzy a spoločenské témy. Raz pri istej príležitosti napríklad povedal: „Nikdy sa neboj silného človeka. Príde odpredu, vyvalí ti poriadnu a zvyčajne sa dozvieš, aj prečo. Boj sa slabého. Ten ide odzadu, alebo navedie iného s britvou. Zbadáš sa, až keď máš rukáv plný krvi...”

Alojz Chvastek sa nádejal, že bude mužom troch storočí. Nešťastná zlomenina nohy však urobila svoje. Legendy nevyhnutne potrebujú

slobodný kontakt s ľuďmi. A on, veľký milovník života, ho zrazu nemal...

Pri príležitosti storočnice kragujevskej vzbury a konca prvej svetovej vojny a 120. výročia narodenia Alojza Chvasteka sa konalo v rámci Jánošíkových dní komorné podujatie (4. 8.). Program v kultúrnom dome vyvrcholil premietnutím filmu Spomienka na monarchiu. Dokument podľa vlastného scenára nakrútil začiatkom deväťdesiatych rokov terchovský rodák, kameraman a režisér Vladimír Ondruš.

Hlavný protagonista filmu Alojz Chvastek v ňom sugestívne rozpráva o svojich kamarátoch z drotárskeho regimentu, ktorí boli v Kragujevci popravení a odpočívajú v ďalekej srbskej zemi. Zároveň pevne dúfa, že nikdy neupadnú do zabudnutia, ani ich hrdinský čin, ktorý pred sto rokmi predznamenal koniec Veľkej (prvej svetovej) vojny, rozpad rakúsko-uhorskej monarchie a vytvorenie prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov.

Peter CABADAJ

Poznámka: Dňa 8. júna 2018 sa konala v Kragujevci pietna slávnosť pri príležitosti 100. výročia vzbury. Zástupcovia štátnych orgánov a občianskych združení Slovenska a Srbska, príslušníci obidvoch armád, vojnoví veteráni a potomkovia zastrelených vojakov si dôstojne uctili ich pamiatku. Zástupcovia Únie vojenských veteránov SR priniesli balíky zeme z každej slovenskej obce, odkiaľ pochádzali popravení účastníci revolty. Hrudku rodnej zeme – vrátane terchovskej – položili k tamojšiemu Pamätníku slovenských vojakov. Následne boli prečítané mená všetkých 44 obetí vojnového besnenia.

Nedožitá deväťdesiatka Vladimíra Križa

Dňa 12. septembra 2018 uplynulo deväťdesiat rokov od narodenia nášho dlhoročného priateľa a spolupracovníka, regionálneho historika, publicistu, organizátora športového života, fundovaného propagátora Jánošíkovho kraja a spoluzakladateľa týchto novín Vladimíra Križa (zomrel 14. júla 2014). Pripomenieme si ho krátkou ukážkou z textu, ktorý napísal pred štvrtstoročím.

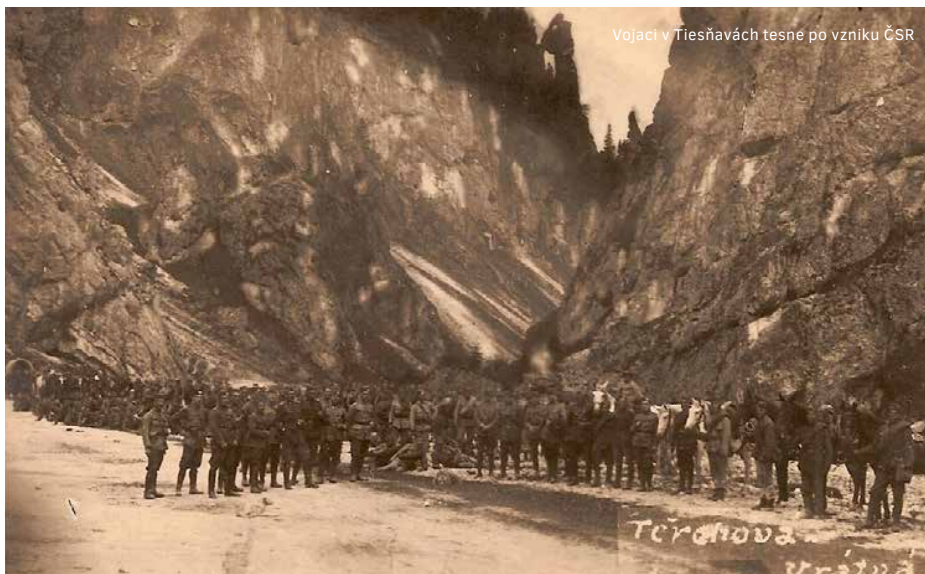
„Nikdy som nikoho nepresviedčal, že Terchová má pekné okolie. Sám som bol ale presvedčený o tom, že každé mesto a každá dedina má svoje vlastné a neopakovateľné zaujímavosti, pamiatky, prírodné krásy. Ale Vrátnu má len a len Terchová!“ (Vladimír Križo)

-pc-

Mladý Alojz Chvastek v uniforme vojaka rakúsko-uhorskej armády. Archív MKS Terchová

Tá zvesť prešla poslucháčom cez tváre a modelovala ich. Daktorej dievke začervenalí líca, inej, a vôbec tým ľuďom, čo stratili už svojich drahých, zvoskovateli hlavy a oči naširoko roztvorené sa nehýbali v očných jamkách. Terchová sa rozdelila na dva svety, na dve doby, na sedem tučných a sedem hladných rokov, na tichú radosť a zúfanie.

Ale mračná, čo sa boli vpili do kraja a gnali ľudí, sa ešte hroznejšie zrážali v čierňavu – ako by chcela byť nová potopa. Otrávený vietor z nich vial, zanášal nenávisť a hroznú pomstu do pokrivených sedliackych chalúp. Čakali Terchovci deň pomsty. Túžili nemať nad sebou žilu četníckeho ermeštra, by sa mohli pozrieť slobodne do očí notárovi. Bola žatva. Chlapov nebolo. Robili ženy a deti.

Žatva bola smutná. Škovrán akoby onemel, hrabačky nespievali ako v iné roky. Srdce a pe-

Jubileum Kolomana Kolomiho Geraldiniho

Pred niekoľkými týždňami uplynulo 110 rokov od narodenia básnika, prekladateľa, literárneho kritika, esejistu, redaktora a pracovníka Matice slovenskej **Kolomana Kolomiho Geraldiniho** (24. 10. 1908 Terchová – 27. 10. 1994 Miramar, Argentína). Osobnosť tohto popredného medzivojnového a vojnového kultúrneho činníka si pripomenieme dvoma textami, ktoré tvorca venoval svojmu rodisku. Pôsobivá esej Terchovská republika vykresľuje krajne napätú atmosféru v obci na sklonku prvej svetovej vojny – čiže pred sto rokmi.

Pozemský raj

Terchová a jej okolie oplývajú prírodnou úchvatnosťou, ktorá pripomína pozemský raj. V nej sa zbiehajú štyri doliny, z ktorých každá má svoju malebnú typickosť, sviežosť a šumot riek. Prvenstvom krásy sa honosí dolina Vrátna, na ktorej úzadí k nebu sa impozantne vypína horstvo Malej Fatry. Hýri zriedkavou krásou ihličia a listia. Pôvabná dolina Bielopotocká nemá jej čo závidieť. Stáča sa do Zá-zrivej na Orave. Ihličnaté hory a skalnatý masív Veľkého i Malého Rozsutca ju pozdravujú z pravej strany. Takisto oslňuje dolina Struháreň, ktorej rieka sa skrýva v Beskydách, aby mohla pokračovať do Poľska.

(1987)

Terchovská republika

Ovzdušie čím ďalej, tým viac olovnatelo, dusilo seba a tých, čo ho museli dýchať. Akési neviditeľné mračná kopili sa nad dedinou a kopanicami. Mestá boli zaplavené šepotom o konci vojny. Terchovci nevideli do sveta, a ani sa oň nestarali. Nemali už síly prijímať a prežírať udalosti. Ťažký balvan vojny im krivil zdravé kosti a cical krv. Boli už odhodlaní nečakať do konca.

Mali tiež svoje zvyky. Išiel niekto do mesta, po návrate sa zišli u neho a počúvali, ako počúvajú malé deti rozprávky. Správy prijímali bez poznámok, ako slovo z kazateľne. A správy boli zlé, nejasné, pokrivené ako papuľa besného psa.

Starý Vrbinský bol v Žiline. Z mesta vraj čuť, že sa blíži koniec vojny.

ry boli privalené ťažkým centom skutočnosti. Slnko bolo akési rozmanané, nehrialo, bolo naliaté sťa opuchlinou. Tá požírala jeho papršky, ktoré mali hriať zem a sušiť slzy. – Úroda bola doma z poľí. Prielohy a úhory sa červenali medzi strniskami, nebolo gazdov, nebolo zbožia. Všetko zožrala vojna. Jej gágor a vypasené bruško notára Bedného.

Otcovia a mládenci hynuli, hnili v cudzej zemi, a tu, doma, ich prielohy dvíhali k nebu tuberkulózne ruky a privolávali pomstu na tých, čo zavinili vojnu.

A mračno hroziace potopou sa začalo trhať. Prichádzali terchovskí vojaci. Po dvoch, po troch a celé húfy. Vrátil sa i starý Grumbuch, ktorý ako päťdesiatnik musel narukovať na taliansky front len preto, že jeho syn ušiel do francúzskych légii.

Tu a tam preleteli akési divné slová: sloboda, republika, ktoré hriali mozog a rozpaľovali krv.

V noci zobudili vojaci žida Buksbauma a pili, pili a žid mal radosť, že tí dovolenci tak popijajú. Ale čoskoro zbadal, že sa robí niečo divného. Krčma sa plnila a bola preplnená vojakmi. Zmizol.

Tu vojaci vyhlásili, že niet kráľa, že Terchová je samostatná republika a slovo sloboda ako zúrivy uragán besnil a ohýbal rozhegané sedliacke chalupy. Vojaci sa opili, dedina sa kolísala v hmlistom jesennom ráne. Buksbaumov dom bol bez okien, pivnica sa premenila na jazero, nábytok nebol viac nábytkom, hebrejské knihy ležali pod nohami zúriacej lavíny. Vozy sťa cigánske kolóny odvážali cennejšie veci zo židovských sídliel do králdnych chlievov a humien sedliakov, spitých slobodou.

Dom notára Bedného sa prebudil s úžasom. De-dinčania stáli okolo neho ako rozbúrené vlny obklopujúce loďku, ktorú chcú pohltiť. Bledý tvor, ešte pred pár hodinami divý monarcha Terchovej, má zviazané ruky. Vojaci nesú šafel, doň vycedia jeho krv, ktorá tak nenávidela týchto tupých ľudí.

Struna, strašne napnutá, praskla v polovicu. Zá-vrat slobody šliapal a ničil tých, ktorí krivili tie tiché, pokorné, ponížené šíje. Notár sa ešte zázrakom dostal živý do Žiliny, ale od tej reči, ktorou sa s ním Terchovci vyrovnávali, čoskoro zomrel v nemocnici.

Ó, sloboda, požehnanie človečenstva, spravodlivý sudca, akou zvrátenosťou pôsobíš na ušliapaný a skrivený ľudský život! Z tichých baránkov, vedených na popravu, stali sa v okamihu pomstiteľia, neúprosné krvilačné levy, vlci a vrahovia!

Čia to bola vina?

Koloman Kolomi GERALDINI
(1933)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné profily výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sedemdesiatou druhou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého seriálu je Milan Laurenčík.

Milan LAURENČÍK

POLITIK, INFORMATIK, PODNIKATEL
(NARODENÝ 23. SEPTEMBRA 1958 V ŽILINE)

Politiku zvykneme v našich končinách označovať ako panské huncútstvo. Ide o nevďačnú, prísne sledovanú a neustále komentovanú disciplínu, do ktorej sa bez problémov „vyzná“ každý. Terchová v minulosti veľa politikov nemala. Kedysi ním bezpochyby bol Stanislav Hanuliak. Tohto dlhoročného predsedu vtedajšieho miestneho národného výboru oprávnené možno pokladať za jedného z prvých komunálnych (regionálnych) politikov modernej slovenskej éry. Pamätníci istotne potvrdia jeho časté vyjadrenia v tom zmysle, aké mimoriadne dôležité je mať rodáka v najvyšších poschodiach politického diania. Stalo sa. Vôbec prvým Terchovcom v Národnej rade Slovenskej republiky (NR SR) bol Milan Opalka. Neporovnateľne dlhší časový úsek a intenzívnejšie pôsobí v celoštátnej politike Milan Laurenčík.

Detstvo prežil v Terchovej, kde vychodil základnú školu. Maturoval na Gymnáziu Horný Val v Žiline (1978) a v štúdiu pokračoval na Vyskej škole dopravy a spojov v Žiline – odbor oznamovacia a zabezpečovacia technika v doprave (1978 – 1983). Po úspešnom zvládnutí vysokoskolských štúdií (získal titul inžinier) pracoval ako technik výpočtovej techniky vo firme Datasystém Žilina, neskôr v UTAR Bratislava ako výskumno-vývojový pracovník pre automatizované systémy riadenia technologických procesov. Absolvoval tiež postgraduálne štúdium „robotizované výrobné systémy“ na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave (1989).

Vedno s ďalšími spoločníkmi založil Laurenčík po prevratných novembrových udalostiach roka 1989 firmu KODAS, v. o. s., ktorá sa zaoberala vývojom ekonomického softvéru, realizáciou počítačových sietí, predajom počítačov a doplnkov k výpočtovej technike. Neskôr založil firmu KODAS Consulting, s. r. o., venujúcu sa spracovaniu účtovníctva, miezd a personalistiky, účtovnému poradenstvu a spracovaniu všetkých druhov daňových priznaní. Aktivitu firmy KODAS, v. o. s., prevzala neskôr spoločnosť KODAS Žilina, s. r. o. V oboch pôsobil ako konateľ.

Pätnásť rokov býval Milan Laurenčík v Žiline, od roku 2000 trvale žije v Terchovej. Komunálnej politike sa aktívne začal venovať v roku 2007; od 9. februára uvedeného roku bol poslancom Obecného zastupiteľstva v Terchovej. Pracoval v komisii na ochranu verejného záujmu. Poslanecký mandát vykonával po komunálnych voľbách 2010 aj v ďalšom období. Dňa 9. júla 2010 zložil sľub a stal sa poslancom Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Sloboda a Solidarita (SaS). Bol členom Výboru NR SR pre ochranu a bezpečnosť a členom Osobitného kontrolného výboru NR SR pre kontrolu Národného bezpečnostného úradu (NBU). Prvé Laurenčíkove pôsobenie vo funkcii poslanca nášho najvyššieho zákonodarného zboru ukončili predčasné parlamentné voľby, konané 10. marca 2012.

O dva roky neskôr zvíťazil v doplnkových voľbách a od 11. februára 2014 vykonával funkciu starostu obce Terchová. „Richtársku palicu“ obhájil v „komunálkach“, ktoré sa uskutočnili 15. novembra 2014. Podporilo ho viac ako 75% voličov. Druhý raz bol za poslanca parlamentu za stranu SaS zvolený 5. marca 2016; je členom Výboru NR SR pre obranu

a bezpečnosť a členom Osobitného kontrolného výboru NR SR pre kontrolu NBU. Nakoľko zásady strany SaS nedovoľujú súčasne vykonávať exekutívne (starosta) aj legislatívne (poslanec NR SR) funkcie, ktoré si vyžadujú prácu na plný úväzok, Milan Laurenčík sa 30. apríla 2016 dobrovoľne vzdal mandátu starostu Terchovej. Pripomeňme v tejto súvislosti, že zákon pripúšťa vykonávanie oboch funkcií naraz.

Počas jeho starostovania zasiahla Terchová 21. júla 2014 mimoriadna prietrž mračen (išlo najmä o Vrátnu). Vzápätí ničivý vodný živel spôsobil rozsiahle materiálne škody na cestách, energetickej, vodovodnej i kanalizačnej infraštruktúre, na rodinných domoch, osobných automobiloch, zariadeniach cestovného ruchu... Vďaka obrovskému pracovnému nasadeniu a dobrej súčinnosti všetkých zainteresovaných zložiek (obec, kraj, orgány štátnej správy) boli v relatívne krátkom čase zlikvidované dôsledky povodne a obnovená infraštruktúra. Ako starosta obce sa Laurenčík spolu s poslancami zastupiteľstva zaslúžil v roku 2014 o postavenie vyhladkovej veže a náučného chodníka na Oblaze (Terchovské srdce). Významný podiel má aj na založení Terchovského polmaratónu (2015).

Za koalíciu SaS, OĽANO, KDH, OKS a NOVA bol 4. novembra 2017 zvolený za poslanca Vyššieho územného celku Žilina. Následne sa stal podpredsedom Žilinského samosprávneho kraja, zároveň je predsedom Komisie regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a životného prostredia Zastupiteľstva ŽSK. V rámci politickej strany SaS pôsobí ako jej krajský predseda pre Žilinský kraj a člen Republikovej rady.

Prednedávnom oslávil Milan Laurenčík životné jubileum – šesťdesiatiny. K celému radu gratulantov sa síce s oneskorením, ale o to srdečnejšie pripája i redakcia našich novín. Milanovi želáme do ďalších rokov pevné zdravie, trvalé rodinné šťastie a čo najviac správnych politických rozhodnutí. Ad multos annos!

Literatúra: Cabada, P. Terchová. Monografia obce. Martin: Matica slovenská, 2018, s. 55; www.milan.laurencik.sk

Peter CABADAJ

O JEDNEJ POZORUHODNEJ KNIŽKE

Život bez koní si kedysi gazdovia nevedeli predstaviť

Spolu 165 fotografií zachytáva život ušľachtilého tvora – koňa. Život tohto majestátneho zvieraťa v jednom roku zvečnil cez hľadáčik fotoaparátu **PAVOL ĎURČO** (žije v Strečne). K 50. výročiu konského vozového sprievodu v Terchovej vyšla publikácia s názvom **Rok koňa**. Kniha sa začína práve spomínaným vozovým sprievodom, ktorý predstavuje vrchol jeho sezóny.

Ešte pred tridsiatimi rokmi pulzoval v osadách čulý život. Žili v nich ľudia so starosťami aj radosťami. Tradičná robota, ktorá predstavovala neoddeliteľnú súčasť ich života, bola ľuďom prirodzene blízka. Stihli gazdovať aj chodiť do roboty. Nebolo to inak ani v Terchovej a jej osadách.

„V každej osade boli kone. Orali s nimi, sadi-li, zbierali úrodu a žili. Už vtedy som ich úprimne obdivoval, ako to všetko dokázali stihnúť“ – povedal Pavol Ďurčo, fotograf, ktorému skrsla v hlave krásna myšlienka: zachytiť koňa počas jeho celoročnej práce hľadáčikom fotoaparátu.

Čulý život

Človek by si myslel, že úloha to bude ťažká, pretože dnes už iba málokto chová koňa. Aj gazdov, ktorých bolo v celej dedine viac ako sto, dnes nájdeme možno len dvadsať. Avšak Pavla to neodradilo, pretože on kone (či vedome alebo nevedome) fotografoval už od roku 1980. Práve k tomuto roku totiž siaha jeho prvá fotografická spomienka.

„V tom roku som začal chodiť do Terchovej za spolužiakom Jánom Huličiarom, a s ním som potom chodil fotografovať do osád. Postupne sme ich prešli okolo dvadsať. Vtedy v nich bol ešte čulý život.“

V Terchovej bolo koní oveľa viac ako dnes. A gazdovia vedeli o nich nielen dlho, ale i prirodzene a zápalisto rozprávať. No vedeli si navzájom aj pomôcť. Vedeli, že kôň nie je len cenným majetkom, ale je to živý tvor, ktorý cíti.

História verus súčasnosť

Hospodárenie vyžadovalo vedieť množstvo remesiel. V dávnej dobe boli samozrejmosťou. „Presviedčal ma o tom aj Ľudovít Hanzel, ktorý vyrábala kolesá na drevené vozy. V dielničke plnej pilín i pavučín mal množstvo jednoduchých pomôcok; stačili mu na výrobu kolesa. Po Hanzelovi aj ostatných majstroch mi ostali spomienky, no blednú. Ako tých niekoľko čiernobielych, dnes už historických fotografií koní v závere knihy.“

Odvtedy už Ďurčo koňa zachytil niekoľkokrát. Až mu napadlo, že by z toho mohla vzniknúť kniha. „Mal som premyslený názov a desať kapitol, ktoré by približovali rok koňa. Prvá kapitola sa začínala vozovým sprievodom, pretože vtedy koňovi vrcholil rok. Zažíva slávu, je populárny. Po zvyšok roka totiž musí ťažko pracovať.“ Čakali ho roboty ako zväžanie sena z lúk, dreva z hory, úrody z role, oranie, bránenie, vozenie hnoja a ďalšie gazdovské práce.

Do roka a do dňa

Na realizáciu publikácie mal Pavol Ďurčo pripravených okolo 400 fotografií. „Nevedel som si z nich vybrať. Až mi Jaro Horečný pomohol a vybral 165, ktoré sú aj v knihe.“

Za dobrej konštelácie hviezd sa v Terchovej stretli tí správni ľudia, ktorým sa nápad vydať knihu zdal výborný. Pavol Ďurčo tu našiel pochopenie u Mariána Zajaca, ktorému ako prvému predstavil svoju ideu. Ten neváhal a zaviedol ho za starostom obce Jozefom Dávidkom.

Jemu sa nápad vydať publikáciu o koňoch tiež pozdával. Nakoniec sa k nim pridal literát Igor Válek s ponukou, že k fotografiám pripraví text.

„Stretli sme sa na vlašajších Jánošíkových dňoch a do roka sa nám to podarilo zrealizovať“ – povedal Pavol Ďurčo. „Som rád, že po toľkých rokoch začínajú v Terchovej chápať aj význam témy koňa tak pre históriu, ako i budúcnosť, lebo písané slovo a fotografie je to jediné, čo po nás zostane“ – doplnil.

Rok koňa

Publikácia obsahuje množstvo fotografií a jej neodmysliteľnou súčasťou sú texty, ktoré napísal Igor Válek. Zhotovil ich na základe rozhovorov s viacerými, najmä staršími obyvateľ-

mi Terchovej. V textoch strieda, prepája život gazdu a ušľachtilého zvieraťa. Kone hovoriť nevedia, napriek tomu sa Válekovi podarilo vo fiktívnych monológoch ukázať ich „pohľad“ na život s človekom.

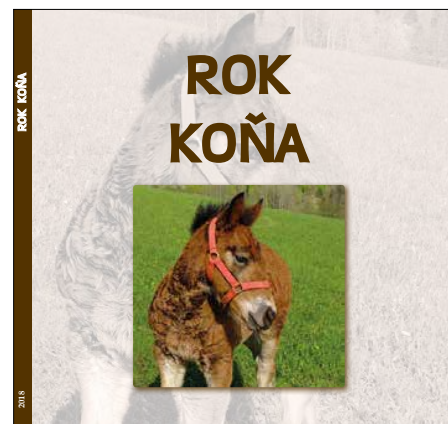
Kniha má sedem kapitol. Prvá je venovaná vozovému sprievodu, potom nasledujú kapitoly Narodenie, detstvo a dospievanie, U kováča, postroj a voz, Vozenie hnoja a sena, Ťahanie dreva a zima v lese, Zaorávanie zemiakov a posledná s názvom Spomienky a myšlienky.

Do života publikáciu uviedli (posýpaním ovsem z rúk gazdov) na Jánošíkových dňoch toto leto – pri príležitosti 50. výročia konského vozového sprievodu, ktorý je erbovým programom spomínaného veľkého medzinárodného folklórneho festivalu. Majestátne zvierať tak získali „darček“ v podobe knižky, kde sú zvečnené.

Veď aj v dnešnej dobe by si mali ľudia uvedomiť, čo znamenalo a stále znamená spoluzitie koňa s človekom, či človeka s koňom.

Katarína KVAŠŇOVSKÁ

Foto – Pavol ĎURČO
(Žilinský večerník, roč. XXVII.,
2018, č. 35, s. 5)

Maľba – František MUCHA

– Ej, synku, čo sa ty môžeš s ním rovnať. To bol chlap ako hora. Ruky mal také veľké ako lopaty, ty mu nesiahaš ani po plecía – odpovedal starý Jánošík a opäť si utrel slzy z očí.

V tom mladý Juraj vytiahol šľupticher (vreckovku) s uzlíkom a peniazmi a podávajúc ich otcovi hovorí:

– Otec, ten zbojník, čo ťa na Pupove ozbíjal, som bol ja. A vedz, že od dnešného dňa budem pánov zbíjať, lebo sa nemôžem dívať na tú ich nespravodlivosť, ktorú na nás konajú.

Potom sa mladý Juraj Jánošík rozlúčil s mamou aj otcom a pobral sa do hôr, kde sa dal na zboj.

+ Alojz CHVASTEK

(Povešť zapísal Rudo Patrňčiak)

Ako sa dal Jánošík na zboj

Jedného dňa sa starý Jánošík chystal na jarmok do Dolného Kubína, aby predal voly.

Mladý Jurko ležal na peci a jedným okom otca pozoroval. Po chvíľke mu hovorí:

– Otec, a nebojíte sa, že vás cestou prepadnú zbojníci a oberú o peniaze?

– Ej, synku, to by museli byť iní chlapi, čo by ma chceli ozbíjať! – odvetil starý Jánošík.

– Len, aby ste šťastlivo prišli – povedal mladý Juraj a otočil sa na peci na druhý bok.

Starému Jánošíkovi sa pošťastilo v Kubíne voly dobre predať a vybral sa na cestu domov do Terchovej. Keď prišiel na Rovnú horu, čo je horské sedlo nad Terchovou, zabočil z cesty krížom cez les, popod vrch Pupov, rovno domov do Jánošov. Ako si tak vykračuje, zrazu sa pred neho postavil veľký chlap, zbojník, a kričí:

– Stoj, tristo hrmených! Daruj Bohu dušu a mne dukáty!

– Ale, synku, kde by som ja nabral dukáty? – odvetil starý Jánošík.

– Mám len hľa tento „sajdak“, v ňom trochu slaniny, baranicu na hlavu a tým sa ľahko zaodeješ.

– Neklam, starý, viem, že si v Kubíne voly predal. Dávaj peniaze, jak ti je život milý – hovorí zbojník.

Nuž, čo mal robiť starý Jánošík. So slzami v očiach vytiahol zo „zarendia“ (spoza opasku) „šľupticher“ (vreckovku), v ktorom mal v uzlíku schované peniaze, a všetky odovzdal zbojníkovi.

Nešťastný Jánošík prišiel domov. Slzy ako hrachy mu padali na zem a horko preťažko rozprával príbeh ako naložil s peniazmi, čo utŕžil za voly.

Mladý Juraj opäť ležal na peci. Po chvíli, keď sa otec utíšil, hovorí:

– Otec, a bol to mocný chlap ten zbojník, čo vás ozbíjal?

– Ej, synku, mocný, nechci sa mu dostať do rúk – odpovie starý Jánošík.

Na to mladý Juraj zoskočil z pece, postavil sa pred otca a vraví:

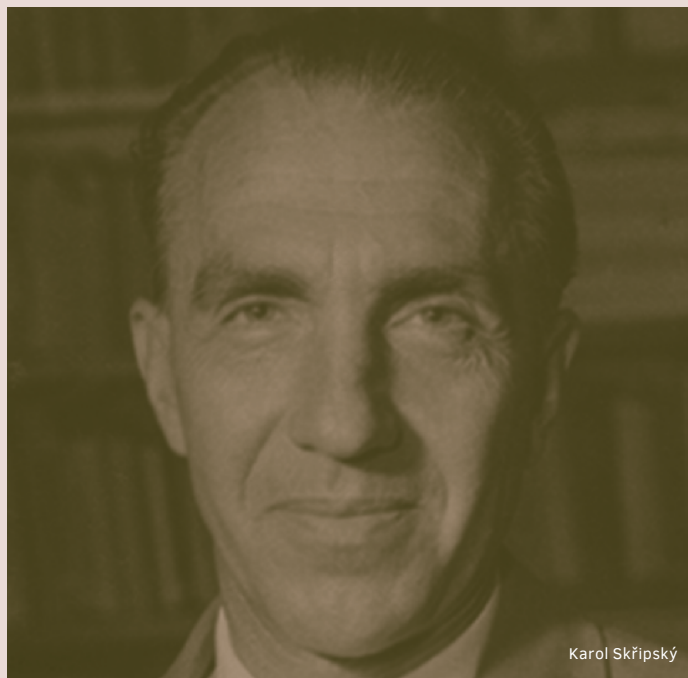
– A či bol mocnejší chlap ako ja?

Martin Benka: Frontispice k Rozprávkam o Jánošíkovi Márie Rázusovej-Martákovovej (tuš, akvarel, 1955; v zbierkach SNM Múzea Martina Benku v Martine)

Bohumil Hrabal (1914 – 1997)

Karol Skřípský

STO ROKOV OD VZNIKU ČSR

Očarení Jánošíkovým krajom

Nedávne 100. výročie založenia prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov sme sa rozhodli pripomenúť aj na stránkach našich novín. Terchovské súvislosti tejto silnej témy budú rezonovať v dvoch textoch. Svetoznámeho českého prozaika Bohumila Hrabala fascinovala počas jeho dovolenky vo Vrátnej niekdajšia sedačková lanovka na Grúň. Výsledkom tohto očarenia je uverejnená majstrovská reportážna esej (publikujeme ju, samozrejme, v češtine). Druhý príspevok venujeme pamiatke medzinárodne uznávaného filmára a fotografa Karola Skřípského (rodáka z Brna), ktorý zanechal v Jánošíkovom kraji výraznú stopu.

SEDAČKOVÝ VÝTAH NA GRŮŇ

... A uviděl jsem ještě jednou tu opuštěnou lanovku na Grúni a stroje pracovaly a kolečka se točila a sedadla prázdná stoupala vzhůru a zase klesala dolů, a čísla opěradel se odčítala nahoru a narůstala dolů a já jsem na každé křeslo posadil sebe sama od dětství. Nejdřív tu byl chlapec v červeném kabátku, na hlavě s černým kloboukem s kohoutím peřím, a po něm hned chlapec v matrónských šatečkách a pak student v parádních šatech... Všechny ty fáze mého života za šedesát let jsem posazoval na stoupající a k nebi se vznášající křesla s čísly, která se při stupání na opeřadlech zmenšovala a odčítala, a když už tam nahoře seskočil chlapec v červeném kabátku se zlatými knoflíky a s černým kloboukem zdobeným kohoutím pdeřím, dal mi znamení... A tak jsem naskočil do sedadla i já, olýsalý stařík s prostomyslným úsmevem, a dával jsem se vzhůru a viděl jsem záda šedesáti mužských postav, jako přede mnou stoupaly na nebesa po Jakubově žebříku. Viděl jsem ta záda a viděl jsem ty hlavy těch mých šedesáti zastavení každého roku... Ale současně, tak jak jsem stoupal vzhůru po Jakubově žebříku, jsem viděl, jak proti mně z nebes sestupují já jako chlapec v červeném kabátku. Viděl

jsem najednou, jak se ty dva průvody mého života míjejí, viděl jsem ale to hlavní, kterak mně, starci, se teď blíží chlapec v červeném kabátku a teď, když už bychom si mohli podat ruku, teď se ale jen na sebe díváme, a ano, jsem to já stoupající nahoru a jsem to já, ten, který teď po Jakubově žebříku sestupuje dolů na zem. A tak se těch mých šedesát let míjí a já vidím tu tristní a radostnou konfrontáž, ten polámaný zips, ty dva vlaky křižující se v neskutečné stanici, tak jak se mijím sám se sebou, vidím jen a jen svou tvář a postavu, vidím sám sebe zezadu a potom i zepředu, sám sebe odčítám, abych se zase sčítal, a když jsem jako poslední seskočil tam nahoře z řetězové sedačky, ohlédnuv se a viděl jsem, že ta moje cesta, kterou jsem se vznesl na nebesá, je prázdná. Avšak tam dole teď seskočil chlapec v matrónských šatech a zamával mi nahoru matrónskou čepicí... A pak každá ta postava, která vždycky byla mladší, než jsem byl já, každá ta figura, když seskočila, zamávala mi. Pak celý ten řetěz sestoupil tam někam dolů do hlubiny pod to gigantické závaží... A ja jsem v tom vidění stál tam nahoře a lanovka byly v pohybu a všechno na ní hrkalo a třpytilo se...

Sedačkový výtah na Grúň, bakelitová sedátka, korálově červená, blankytně modrá, banánově žlutá, na opeřadle a na sedátkách černé číslice, přes patronu natírané černou barvou...

Všechno, co se vzdaluje, zase se vrací.

Věčný návrat stejného...

Všechno povstává ze svého opaku.

Sedačkový výtah na Grúň.

Bohumil HRABAL

(1974 – úryvek)

DVE VÝROČIA KAROLA SKŘÍPSKÉHO

V dejinách česko-slovenskej kultúry a umenia 20. storočia figuruje ako renomovaný scenárista, kameraman a režisér dokumentárnych titulov; patrí medzi priekopníkov autorského filmu. Za svoje dielo získal viacero prestížnych domácich aj medzinárodných ocenení.

Narodil sa pred 110 rokmi v Brne (15. júla 1908). Od mladosti inklinoval k horám. Veľmi rád sa túlav po slovenských vrchoch a dolinách. V roku 1933 zakotvil v Terchovej-Štefanovej, kde postavil a sedem rokov prevádzkoval chýrny Horský hotel. Počas vojny ho prenasledovali a útočisko našiel v horách Malej a Veľkej Fatry; bol aktívnym účastníkom SNP.

Ako autor námetov, scenárista, kameraman a režisér nakrútil Skřipský sériu pozoruhodných dokumentárnych filmov. Charakterizuje ich detailná znalosť slovenského horského sveta, v ktorom sa odohráva väčšina pútavých príbehov. Atraktívnou vizuálnou formou a typickými prostriedkami umeleckého dokumentu zobrazil najznámejšie domáce horstvá, vzácnu flóru a faunu, vodné diela, prírodné úkazy, rôzne rarity. Osobitú atmosféru i poetiku má zachytenie ľudského života v tomto síce krásnom, ale z hľadiska existenčných podmienok veľmi drsnom a nehostinnom prostredí (filmy Štyri dni Ludovíta Čonku, Ždiarske rekviem, Žijem a iné). V Jánošíkovom kraji tvorca nakrútil filmový dokument Dva barančeky (1958), ktorý sa stretol s priaznivým domácim aj medzinárodným ohlasom. Veľmi rád vyhľadával i zahraničné námety, o čom svedčí niekoľko pôsobivých snímok (Na ľadovcoch Mont Blancu, Lipárske ostrovy, Lanzarote, Sopky na Kanárskych ostrovoch, Gran Canaria a iné).

Popri nakrúcaní filmov venoval Skřipský systematickú pozornosť fotografovaniu. Prvú výstavu, ktorá pozostávala zo záberov z Terchovej a Malej Fatry, mal roku 1938 v rodnom Brne. Neskôr vydal viacero samostatných obrazových publikácií, na ďalších participoval spoluautorsky.

Rozsiahle dielo a Skřipského novátorskú činnosť ocenili v roku 1968 na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch prestížnou Poctou tvorbe. Onedlho už tento uznávaný umelec žil v exile (Švajčiarsko), kde kontinuálne pokračoval vo svojich aktivitách. Nakrúcal a najmä fotografoval v Afrike, Severnej a Južnej Amerike, Austrálii aj Ázii. Tematicky ostal verný obľúbeným horám a motívom, ktoré s nimi akýmkoľvek spôsobom súvisia. Bohatú exilovú fotografickú činnosť prezentoval na niekoľkých samostatných výstavách. Po roku 1989 sa mohol konečne predstaviť aj doma; konkrétne v Bratislave, kde bolo vystavené jeho súborné dielo (1990), a Prahe (1992).

Vrcholným tvorovým exilovým filmom je bezpochyby dokument Bosco Gurin, das Dorf der freien Walser (1973). Opätovne v ňom potvrdil bravúrne umelecké majstrovstvo a vrozený cit pre pôsobivé zobrazenie atmosféry a miestneho koloritu. Snímka bola ocenená na 17. medzinárodnom filmovom festivale v New Yorku bronzovou medailou a Cenou za mimoriadne citlivé spracovanie témy (1974).

„... Keď sa budete pozeráť na úzke políčka, na pôvabné chalupy so šindľovými strechami, keď prebehnete zrakom na strže brázdiace severné svahy Stohu, poláskate sa so stádom kráv vracajúcich sa z paše, keď si vypočujete podvečerom pieseň mládenca, ktorou sa sprevádza cestou do hôr za milou – potom pochopíte, aké krásne sú slovenské hory a ich ľudia... Keď sa pustíš ponad Terchovú, či ponad Štefanovú na Boboty, Stoh, Grúň, Chleb a Kriváň, všade nájdeš odmenu za svoju lásku k vrcholom, k domovine junákov, k vrcholom, ktoré zrodili Jánošíka“ (K. Skřipský).

Bohaté dielo a životné peripetie K. Skřipského boli na Slovensku dve decéniá neprávom zamlčované. Do Terchovej sa symbolicky vrátil v lete 1995, keď bola počas Jánošíkových dní otvorená – za prítomnosti manželky Evy – výstava autorových fotografií Počaril mu tento kraj. (Zásľuhou príspevia švajčiarskej kultúrnej nadácie Pro Helvetia vyšiel katalóg výstavy aj kniha s umelcovými snímkami.). Žiaľ, hlavný aktér, veľký milovník a znalec Jánošíkovho kraja už v tom čase nebol medzi živými...

Karol Skřipský zomrel pred dvadsiatimi piatimi rokmi (10. marca 1993) vo švajčiarskom meste Urdorf.

Peter CABADAJ

Fotoarchív – MKS Terchová

Výbor obvodnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu Terchová a Varín ďakuje všetkým svojim členom za spoluprácu pri čistení potokov, budovaní splavov, výlovoch a nasádzaní rýb. Zároveň viňujeme všetkým požehnané Vianoce, veľa zdravia a úspešnú rybačku v novom roku 2019. Petrov zdar.

Š. R.

Foto – Štefan RYBÁR

Dňa 9. decembra 2018 o 13.00 h sa uskutočnilo stretnutie všetkých členov ZO SZTP v Terchovej, a to pri príležitosti Medzinárodného dňa osôb s telesným postihnutím. Zároveň sme si pripomenuli aj 30 rokov od vzniku našej ZO SZTP v Terchovej. Toto stretnutie bolo v kinosále KD Terchová. V kultúrnom programe sa predstavili Martin Repáš a FS Chotár pod vedením Veroniky Hajasovej.

Štefan DIKOŠ

predseda ZO SZTP v Terchovej

Foto – Štefánia HANULIAKOVÁ

DO VAŠEJ POZORNOSTI

Pôsobivý vianočný album Kyrie

Vianočné cédečko Kyrie je autorským projektom Pavla Cabadaja, ktorý na jeho realizácii spolupracoval s Nebeskou muzikou a ďalšími terchovskými hudobníkmi, spevákmi či recitátormi (vinšovníkmi). Album vydal Topfest, s. r. o., pričom koledy (spolu 13 skladieb) boli nahrané v jeho štúdiu Melody. Pod grafickým riešením pôsobivého diela je podpísaná výtvarníčka Ľudmila Szybková. Nasledujúci text Petra Cabadaja tvorí súčasť obalu CD.

Generácie predkov vkladali obsah univerzálneho vianočného posolstva do pôsobivej umeleckej reflexie – kolied, piesní a vinšov.

Takto autenticky sa potom zmysel a význam narodenia Pána premietol aj do života a vzťahov medzi ľuďmi. V prúde času sa vianočné

koledy prenášali z pokolenia na pokolenie ako jedinečné bohatstvo a unikátne kultúrne dedičstvo, vlastné a blízke každému civilizovanému spoločenstvu.

Označiť album Kyrie za typický vianočný hudobný projekt by nebolo ani výstižné, ani presné. Dielo totiž treba vnímať v širších významových súvislostiach, a to najmä so zreteľom na osobnosť jeho nezameniteľného tvorca. Paľo Cabadaj, o ktorom je reč, si svojím tretím sólovým cédečkom pripravil vskutku štýlový darček k blížiacim sa abrahámovinám. A nejde o darček hocijaký, pretože táto platňa dotvára a umocňuje Paľovu doterajšiu umeleckú cestu, ktorú absolvoval ako hudobný skladateľ, textár, gitarista, spracovateľ poézie a terchovského folklóru. Jednotlivé vianočné skladby ponúka vo svojom klasickom aranžmáne so špecifickým rukopisom, ktorý dôverne poznáme z jeho tvorby pre kapelu Arzén. Tentoraz si k spolupráci zavolať Nebeskú muziku, s ktorou kooperuje od jej začiatkov, a niekoľko zaujímavých hudobných, speváckych a recitátorských hostí (detských vinšovníkov) – z prevažnej časti všetko Terchovcov. Paľo Cabadaj je podľa vlastných slov veľmi rád, že práve s nimi mohol konečne zrealizovať tento dlhšie zamýšľaný album.

-red-

Uvedenie vianočného albumu KYRIE

V piatok, 30. novembra 2018, sa v priestoroch Terchovskej galérie umenia uskutočnilo slávnostné uvedenie vianočného albumu KYRIE, ktorého autorom je Pavol Cabadaj (CABO) v spolupráci s Nebeskou muzikou.

Foto – František MUCHA

VYŠLA REEDÍCIA TERCHOVSKÝCH KOLIED

Demokracia v praxi

Bola som prizvaná ako hlavný aktér (alebo vinník?) na zasadnutie mojej rodiny. Podrobili ma ostrej kritike. Právom ma obvinili z nedemokratických praktík v rodine. Musím sebakriticky uznať, že nikto neklamal, všetko uviedli tak pravdivo, že som nenašla ani slovo na svoj obhajobu.

Môj muž Fero ma vinil z terorizovania svojej osoby v tom zmysle, že ho stále stopujem a šikanujem. „Len čo počuješ kľúč v zámke, už stojíš pri dverách so smetným košom. Otvorím dvere a strčíš mi ho miesto pozdravu. Či sa mi chce, či nie, musím ho ísť vysypať v tej chvíli, keď to chceš ty.“ Ani som sa nestačila nadýchnuť a s ďalšími argumentami vyšiel Ďuro, môj osemnásťročný syn. „Ak nohavice nie sú zložené tak, ako si to ty predstavuješ, hneď sa jeduješ, napádaš ma a viníš z lajdáckosti. O ponožkách ani nehovorím, to je tvoja divná špecialita. Koľko ráz si mi ich pribalila do kapsy, k desiatej, ktorú som potom nevládal od hnusu zjesť.“ Toto ma, mierne povedané, napálilo. Chcela som synovi povedať, že to bol jeho nápad, veď on sám mi dal návod, keď povedal: „Keď sa moje ponožky budú tri dni povafovať v obývačke, môžeš mi ich zabaliť miesto desiatej.“ Žiaľ, nedostala som priestor na výkrik, lebo už „hubovala“ Jana. Ani som ju od zlosti poriadne nevnímala, len také útržky jej slov sa mi vpichovali do mozgu. „Tie riady mi už idú na nervy, dostávam, koprivku, len čo sa skončí obed alebo večera.“ Teda, koprivku dostávaš? To som nahlas nepovedala, len som si to myslela.

Rozhodnutie rodiny bolo jednoznačné a zrejme neodvolateľné. Teroristické praktiky mojej osoby už nikto nemieni tolerovať. V rodine bude vládnuť demokracia. Jediné, na čo som sa zmohla, bola otázka: „Platí to aj pre mňa?“ „Samozrejme, hlavne pre teba! Každý si bude v našej rodine robiť, čo uzná za vhodné a správne. V rodine sa budú dodržiavať pravidlá o slobode osobnosti“ – múdro predniesol môj muž.

Začal sa víkend. Rozhodla som sa rešpektovať pranie mojej rodiny. Hneď ráno som sa musela spaťiť, keď som zo zvyku nakukla do chladničky. Bola prázdna. Chcela som vziať kapsu a bežať do obchodu. Vonku bola psia pohoda, snežilo a dul divý vietor. Spomenula som si, že mám právo sa slobodne rozhodnúť. Aj som sa. Zavesila som kapsu na hák a vliezla naspäť do postele – bez pocitu viny, s veľkým pôžitkom a uľahčením. V spánku sa lepšie premáha hlad, a ja potrebujem aspoň pár kíľ zhodiť. Dohovor o slobode osobnosti mi prišiel vhod...

O desiatej som sa prebudila. V byte vládlo ticho, všetci spali ako o polnoci. Nemal ich kto láskavo zobudiť. Ozaj, majú pravdu tí moji. Môj terorizmus je hrozný. Ja som tých chudákov víkend čo víkend hnala z postele, aby sme sa aspoň raz do týždňa spolu naraňajkovali.

Bože, ako je v tej posteli dobre. Schúlila som sa do kľbka a schrupla si pri tichej muzike z rádia.

O jedenástej ma z leňošenia prebralo akési divné pobehovanie v kuchyni. Miesto vedľa mňa bolo prázdne. Fíha, Fero už vstal, pomyslela som si. Všetci už boli zobudení a v nočnej

garderóbe mi prišli zaželať dobré ráno. „A čo budeme jesť?“ – netrpezlivo ku mne prevrável Ďuro, najväčší hladoš rodiny. „Čo chceš, zlato?“ – zadivil sa mojej lakonickej odpovedi. „Veď v chladničke nič nie je.“ Naježil sa. „Viem, ale demokracia tam niečo donesie“ – odvrhla som a otočila sa v posteli chrptom k delegácii. Predstavte si, on sa urazil...

Keď sa o druhej poobede rodina domáhala obeda, zneistela. „Ty máš asi chrípku“ – chcel ma poľutovať Fero. „Prečo?“ – sondovala som. „Lebo si v posteli.“ „A či nemôžem aj ja byť v posteli, kedy sa mi chce?“ Pochopil, a tiež sa urazil...

Potom som si čítala a čítala. O piatej zas nastal v byte akýsi pohyb. To Mária, vydaja chťivá, čakala frajera. Asi veľmi znervóznela, keď sa jej nedarilo rýchlo upratať. Stále vykrikovala: „Ďuro, ty smrad hnusný, okamžite si odprac ponožky!“ Viem, že ich neodprac, veď nepočuje jej revy. Na ušiach má slúchadlá. Chcela som jej to povedať, ale zahryzla som si do jazyka. Na čo sa do toho miešať, veď v posteli bolo tak fajn.

Dnes je nedeľa a demokracia u nás vládne ďalej (ale aj vo mne). Nejeme, neupratujeme, smeti sa derú z koša. Mne sa podarilo zhodiť kilo, ale nemám z toho až takú radosť.

Predstavte si, so mnou sa nikto nerozpráva, všetci sú oduť. Kto vie prečo, veď dohodu o ľudských právach dodržiavam do bodky...

+ Mgr. Judita PEKÁRIKOVÁ

Foto – Katarína LAŠČIAKOVÁ

SPOMIENKY A POĎAKOVANIA

SPOMIENKA

Čas plynie ako tichej rieky prúd, kto vás mal rás, nemôže zabudnúť.

Dňa 4. októbra 2018 sme si pripomenuli 10. výročie úmrtia

Anny BOBÁŇOVEJ

Dňa 6. novembra 2018 sme si pripomenuli 13. výročie úmrtia

Jozefa BOBÁŇA

S tichou spomienkou k vášmu hrobu kvety položíme a pri plamienku sviečky sa pomodlíme.

S úctou a láskou spomína celá smútiaca rodina

SPOMIENKA

Zapálime sviečku a kytičku kvetov na hrob Ti dáme, s bolesťou v srdci na Teba spomínáme...

Dňa 1. januára 2019 si pripomenieme smutné 10. výročie od chvíle, čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a starý otec

Pavol ROMANČÍK

S láskou a úctou spomínajú manželka a deti s rodinami.

Ďakujeme za tichú spomienku a modlitbu všetkým, ktorí nezabudli

SPOMIENKA

Navždy prestali pre Teba hviezdy svietiť, navždy prestalo pre Teba slnko hriať, ale tí, ktorí Ťa mali radi, nikdy neprestanú na Teba spomínať.

S bolesťou v srdci si 1. januára 2019 pripomínáme nedožitú 70. narodeninu

Františka HANULIAKA

S úctou a láskou spomínajú manželka, synovia s rodinami a všetci príbuzní, priatelia a známi

SPOMIENKA

V myšlienkach sme s Tebou každý deň a v našich srdciach navždy ostaneš.

Dňa 9. novembra 2018 sme si pripomenuli smutné 10. výročie, čo nás navždy opustil milovaný manžel, otec, starý a brat

Ján ROMANČÍK

Ďakujeme za tichú spomienku a modlitbu všetkým, ktorí nezabudli

S láskou a úctou spomína celá rodina

SPOMIENKA

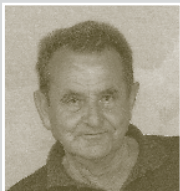
Veľakrát už slnko zapadlo, tisíc slz nám z oka vypadlo. Tvoja strata tak veľmi bolí, keď plameň sviečky tíško horí. Zostali už len spomienky a odkaz jediný, chýbaš nám, otec náš, v kruhu celej rodiny.

Dňa 29. decembra 2018 sme si pripomenuli 20. smutné výročie, čo nás náhle opustil vo veku 55 rokov náš drahý manžel, otec a starý otec

František JÁNOŠÍK

S láskou a úctou spomínajú manželka Kamila a deti s rodinami

SPOMIENKA

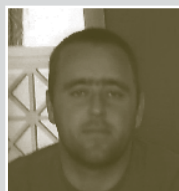
Na oblohe sa rozsvietila veľká hviezda, to Ty si otec náš a pozeráš na nás z neba. Tam v raji nebeskom pokoj večný maj, buď našim anjelom, na zemi nás chráň. Hoci si odišiel, nie si medzi nami, navždy si ostal v srdciach tých, čo Ťa vrúčne milovali.

Dňa 7. novembra 2018 sme si pripomenuli 5. smutné výročie úmrtia nášho drahého manžela, otca, starkého a prastarkého

Miroslava MEŠKA
z Terchovej – Podolíny

S láskou spomína manželka Anna s deťmi a celou rodinou

POĎAKOVANIE

Dokončený príbeh tam, kde teraz bývam. Som šťastný a nie som sám.

Túžba po živote sa skončila, ako keď luskneš prstami, a nasledovala cesta k mame a otcovi. Musel som ísť, navždy. Už neprídem domov, nikdy. Snáď by ste chceli počuť aspoň môj hlas, no už sa tak nestane. Tak rozhodol Pán a prijal ma na miesto, ktoré mi bolo určené.

Úprimne ďakujeme celej rodine, priateľom, susedom a známym za prejavenu sústrasť, modlitby, kvetinové dary a účasť na poslednej rozlúčke s našim milovaným manželom, otcom, krstným otcom, bratom, švagrom a zaťom

Jozefom BOBÁŇOM
z Terchovej,

ktorý nás tragicky opustil 15. apríla 2018 vo veku 34 rokov

S úctou a láskou spomínajú manželka, dcéra Anna a ostatná smútiaca rodina

SPOMIENKA

Čas plynie, roky ubiehajú, ale krásne spomienky v srdci zostávajú.

Dňa 29. decembra 2018 si pripomenieme 10. smutné výročie smrti nášho švagra a strýka

Viktora KRÍŽA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku. S úctou a láskou spomínajú švagriná Helenka, synovec Štefan a netere Alenka, Janka a Mariánka s rodinami

V júni 2018 uplynulo 40 rokov, čo nás navždy opustil švager, ujo

Justín JÁNOŠÍK

a v októbri 2018 47 rokov od úmrtia nášho švagra, uja

Jozefa JÁNOŠÍKA

S láskou a úctou spomína švagriná Kamila s rodinou

SPOMIENKA

*Kto mal rád,
nezabúda,
kto poznal,
spomenie si.*

Dňa 25. októbra 2018 sme si pripomenuli
20. smutné výročie úmrtia nášho drahého
otca, starého a prastarého otca

Antona VALLA

*Kto ste ho poznali, venujte mu spolu
s nami tichú modlitbu a spomienku*

S úctou a láskou spomínajú deti s rodinami

SPOMIENKA

*Odišiel si cestou,
ktorou kráča
každý sám,
len brána
spomienok zostala
otvorená dokorán.*

Dňa 18. decembra 2018 sme si pripomenuli
5. výročie od chvíle, čo nás predišiel do
večnosti náš drahý otec, starý a prastarý otec

Augustín KADAŠ

*Kto ste ho poznali, venujte mu s nami
tichú modlitbu a spomienku.*

*S láskou a úctou spomínajú dcéra
a syn s rodinami a ostatní príbuzní*

Pohľad na centrum Terchovej v období prvej svetovej vojny. V popredí Kostol sv. Martina

ĽÚTORIADKY

Za Františkom Garelom

človeka znamená. Fero veľmi rýchly odchod zo života – zomrel 28. septembra 2018 v Žiline – bol pre mňa veľkým prekvapením.

Podľa mňa patrí Fero Garel do veľkej rodiny terchovských muzikantov a pokračovateľov našej jedinečnej ľudovej kultúry.

František MUČA

Môj švager Ferko Garel bol folklorista a lyžiar. Začínal v Pasekách, ktoré zdolával „šusom“. Otec bol krčmárom v Riečnici, matka pochádzala z Terchovej; spolu mali 6 detí. Predposledné dieťa, Ferko, malo dva roky, keď matka zomrela. Po jej smrti sa otec druhýkrát oženil a z tohto manželstva boli dve dievčatá. Ako štvorročného začal Ferka vychovávať deda (ňaňko) na bačovisku u Hodoňov, kde spoločne prežili krásne roky. Neskôr ho vychovával strýko Jožko v osade Cabadajovia.

Ako 15-ročný sa začal učiť v Žiline za kuchára. Potom odišiel do Karvinských baní, kde popri náročnej robote usilovne športoval; čoskoro jeho lyžiarsky talent objavili tréneri. Neskôr pracoval v Žilinských pekárňach, potom v Slovsporte, Technických službách, vo folklórnom súbore Rozsutec. Do dôchodku odchádzal ako šofér autobusu. Fero Garel miloval svoju chalupu v Terchovej u Novosadov, kde trávil s manželkou Mariškou najkrajšie chvíle. Nikdy nedal dopustiť na rodnú Terchovú, jej folklór, tradície, zvykoslovia. Jeho pozostatky sú uložené na starom cintoríne v Žiline.

Milan MAZÚR

Fera Garela som poznal a zažil ako muzikanta a speváka už v mojich detských rokoch. Každú sobotu sa ako partia niekde stretávali. Najčastejšie hrali v krčme na Panskej lúke. Ako chlapec som si niekedy s nimi aj zahral a bol som pyšný, že môžem hrať so staršími. V rôznych zoskupeniach tam vtedy hrali muzikanti

od Rusnákov, z osád Gažovia, Cabadajovia, Nogovia, Ďuriškovia či Káčerovia.

Pamätám si, že keď Fero odišiel z Terchovej ako sirota do sveta do učenia, vracal sa domov ku kamarátom a muzikantom na motorke Jawa 350. V tom čase sme ako chalani viac obdivovali tú motorku ako muziku... V partii, v ktorej hral, mali skoro všetci motorky. Okrem Fera Garela v nej boli aj Lojzo Cabadaj, Jaro Lysičan, Fero Lysičan, Jožo Kadaš, Fero Gažo, Jaro Cabadaj, Milan Šmehýl, Tono Kačeriak, Vinco Novosad, Podhorskovci, Kačeriakovci a ďalší. Potom sme sa dlho nevideli a po rokoch sme sa stretli v súbore Rozsutec.

Fero Garel bol jeden z tých, ktorí šírili dobré muzikantské meno Terchovej. Určite sa aj on zaslúžil o to, že terchovská muzika bola zapísaná do nehmotného svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Som rád, že som bol medzi tými, ktorí ho s muzikou odprevadili na poslednej ceste.

Kamarát Ján MIHO

Ako blesk z jasného neba prišla smutná správa, že nám odišiel ďalší folklorista – člen folklórneho súboru Rozsutec Ferko Garel. Bol nielen huslistom, heligonkárom a spevákom, ale zároveň tiež šoférom FS Rozsutec. Tu by som sa trochu zastavil, lebo zomreli Janko Vojtek, vedúci súboru Ferko Gažo a teraz aj Ferko Garel. Všetci traja boli šoférmi, ktorí nás spoľahlivo vozili po celej Európe bez nehody.

Ferko mal dobrú, kamarátsku povahu; išlo o človeka, ktorý pomohol v každej chvíli. Nebol konfliktný, a preto veľmi zabolí, keď sa dozvieš, že ho už viac nestretnáš. Ferko bol určite aj dobrý manžel a otec. Ako rodine, tak i mne osobne bude veľmi chýbať.

Česť pamiatke Františka Garela!

Tibor MAHÚT

Narodil sa 19. januára 1943 v Terchovej – Struhárni. V blízkosti jeho rodnej osady Cabadajovia žila terchovská muzika Kvočkovci, ktorá z Fera Garela vyformovala vášnivého muzikanta a veľkého milovníka tohto večného zdroja ľudskej radosti. Fero Gažo, vedúci folklórneho súboru Rozsutec, pochádzal z vedľajšej osady Gažovia.

V druhej polovici 70. rokov minulého storočia sa vo FS Rozsutec pri formovaní novej terchovskej muziky objavil aj Fero Garel. Ovládal všetko, čo sa od terchovského muzikanta očakáva, aby účinkoval v súbore. Bol sólistom na heligónke, na ktorej veľmi pekne hral a spieval svoje melódie zo Struhárne. Ovládal tiež hru na husle a bol aktívnym tvorcom dobrej nálady všade tam, kde hrala terchovská muzika FS Rozsutec. Pomáhal tiež súboru pri riešení dopravy; vždy bol ochotný porozvážať jeho členov do svojich domovov. Pri našich neskorších, nie častých stretnutiach sme spomínali a hodnotili, čo všetko ľudová hudba, spev a tanec pre

Naozaj vydarený ročník

Choreograf, vedecký pracovník a pedagóg na Hudobne a tanečnej fakulte VŠMU v Bratislave doc. Mgr. Ján Blaho patrí medzi uznávaných a rešpektovaných slovenských folkloristov. Požiadali sme ho, aby ako priamy účastník komplexnejšie zhodnotil 56. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej.

Jánošíkove dni v Terchovej už dávno nie sú lokálnym kultúrnym podujatím. Okrem samozrejmej prevahy programov, ktoré súvisia s udržiavaním a rozvíjaním tradičnej kultúry obce Terchová, veľké množstvo podujatí má aj nad lokálny charakter. Zárukou kvality tohto obrovského spoločenského podujatia sú dlhoročné skúsenosti organizačných a programových pracovníkov na čele s osobnosťami, akými nesporne sú Rudolf Patrnčíak a Peter Cabadaj. No nie sú to len oni, ale dnes už celý štáb pracovníkov. Možno povedať, že veľa obyvateľov Terchovej si uvedomuje, čo pre nich toto podujatie znamená a celoročne sa zapájajú do jeho prípravy.

Silné divácke a poslucháčske zázemie

V posledných rokoch návštevnosť festivalu neustále stúpa a kapacita amfiteátra, najmä v čase sobotňajšieho medzinárodného galaprogramu, nestačí. Dobrá povest' slávnosti napĺňa začiatkom augusta celú Terchovskú dolinu. Jánošíkove dni majú v súčasnosti v čase svojho konania široké divácke zázemie v relatívne blízkom okolí. Okrem domácich

obyvateľov a návštevníkov zo susedných dedín najväčším podielom prispieva chalupársky element nielen z prostredia Kysuckej vrchoviny, ale aj s presahom na Oravu. Rovnako nezanedbateľný podiel majú tiež turisti, návštevníci Štefanovej a Vrátnej.

Divácky presah sa druhotne presúva prostredníctvom priamych prenosov satelitného vysielania televízie NOE, dostupného takmer na všetkých kontinentoch. Túto možnosť vítajú určite aj imobilní televízni diváci, či diváci starších ročníkov, ktorí osobne do Terchovej nemôžu prísť. Kam všade sa atmosféra v amfiteátri preniesla a kto všetko je vďačný za živé vysielanie viacerých hlavných programov, možno vidieť počas priamych prenosov v titulkoch v spodnej časti obrazovky. Myslím si, že vďaka živému vysielaniu sú Jánošíkove dni jedným z najsledovanejších folklórnych festivalov na Slovensku so širokým diapazónom. Postrehol som i časté priame vstupy rádia Regina z Banskej Bystrice. Tento široký záujem diváckej a poslucháčskej obce si vyžaduje aj primerané spektrum programov – od menej náročnejších, čisto zábavných, až po náročné so vzdelávacím a výchovným zreteľom.

Zaujímavo koncipovaný štvrtok

Keďže som sa na tohtoročných Jánošíkových dňoch zúčastnil ako interpret vo štvrtkovom rozhlasovom programe, snažil som sa do nedele absolvovať čo najviac z ponúkaných programov a urobiť si obraz o kvalite podujatia. Už vo štvrtok som bol milo prekvapený koncipovaním programového večera v amfiteátri, zloženého z dvoch odlišných, ale zároveň typovo príbuzných programov. Prvým z nich bolo výsostne amatérske predstavenie Terchovského národného divadla Perinbaba od Ľubomíra Feldeka. Je veľkým počínom organizátorov, že dali príležitosť predviesť svoju prácu miestnym ochotníkom. Každá aktívna činnosť v tomto smere je vítaná, treba si ju vážiť a aj patrične prezentovať. Od amatérov sa nevyžaduje dokonalý výkon, ale vážiť si treba ich aktívnu prácu namiesto pasívneho prijímania kultúry cez masmédiá. Programové spojenie s kontrastným komerčným predstavením Younak mne osobne vyhovovalo. Viac-menej rýdzo cirkusové predstavenie bolo síce trochu silene zaodeté do folklórneho plášťa, ale výborný hudobný podklad čisto dievčenskej kapely s dobrou dramaturgiou a vo vynikajúcej interpretácii mi vynahradil nemotornú snahu o ľudový tanec. Zvlášť ľudový tanec v podaní štyroch inak akrobaticky zdatných „street dancers“ tvorcovia predstavenia trochu podcenili. Menej by prekážalo, keby títo chlapci, hoci aj vo folklórnych kostýmoch, zostali pohybovo vo svojom štýle. Cirkusoví umelci – sólisti – boli väčšinou kvalitní.

Prekvapila ma najmä návštevnosť štvrtkového večera, ktorý sa organizátorom veľmi vydaril. Naopak, až znevažujúco pôsobila divácka účasť v sobotu na poobedňajších programoch detí a seniorov...

Nenáročné centrum zábavy, akým priestor nazývaný Šapitó nesporne je, predstavuje spolu s koncentráciou stravovacej zóny a príslušného

komerčného priestoru so stánkovým predajom rozhodne jeden z najpotrebnejších článkov pre komunitu nenáročného diváka, hľadajúceho najmä zábavu a možnosti nákupu. Toho roku pribudol do tejto kategórie aj „telocvičný“ priestor Relaxačného informačného centra s menším improvizovaným pódium pre ľudové hudby a spevákov. Spomenutý priestor, myslím si, ponúka v budúcnosti aj možnosť využitia pre tanečné školy s výučbou najmä terchovského tanečného repertoáru, ktorý na slávnostiach chýba nielen v javiskovej, ale najmä mimo javiskovej forme.

Konečne sa organizátori rozohýbali aj ohľadom lokalizácie a zverejnenia zatiaľ turistom akoby utajovaného rodiska Juraja Jánošíka, ktoré môže v budúcnosti značne prispieť k prehĺbeniu turistickej atraktivity Terchovej.

Úcta prejavovaná rôznymi formami

Jeden z pozitívnych programových zámerov, na ktorý organizátori nezabúdajú, vidím v úcte prejavovanej rôznymi formami či už známejším alebo menej známym osobnostiam, alebo aj jednoduchému človeku a jeho práci. V tomto roku to bola spomienka na Martina Benku a jeho väzby na Terchovú, ako i predstavenie osobnosti Alojza Chvasteka, pamätníka kragujevskej vzbury, vtipného glosátora udalostí vlastnej životnej púte a presláveného kráľa chválenkárov. V rámci „krstu“ knihy Rok koňa, ktorá vyšla pri príležitosti výročia konského vozového sprievodu – obdivuhodného artefaktu, ktorý rovnako ako terchovská muzika ašpiruje na zápis do kultúrneho dedičstva –, vedeli organizátori vyzdvihnúť a vzdať hold náročnej práci jednoduchých ľudí.

Piatkový terchovský galavečer má trvalé miesto v programovej štruktúre Jánošíkových dní a ide o jeden z kmeňových festivalových programov. Jeho problém spočíva v tom, že prezentuje fenomén zapísaný do svetového kultúrneho dedičstva, ktorý ale na väčšej ploche pôsobí jednotvárnym dojmom po zvukovej i výtvarnej stránke. Od režiséra alebo skôr pripravovateľa programu treba vyžadovať, aby hľadal také programové vstupy, ktoré by túto jednotvárnosť narušovali. Veľmi sviežo pôsobila v tomto smere ľudová hudba Haštrle a jedna z terchovských muzík, ktorá zaujala vtipným nápadom s údajne pôvodným textom piesne „V pondelok doma nebudem“. Na dlhú plochu hrania terchovských muzík to však bolo žalostne málo. Možnosti sú práve v doplnení tohto hudobného programu o tanečné vstupy. Stačí málo – napríklad niekoľko taktovému tanečnému vstupu malého, ale vynikajúceho speváčika Dikoša nadšene aplaudoval celý amfiteáter. Pripravovateľ by si mal tiež ustrážiť repertoár jednotlivých kapiel, usmerňovať ho, aby sa piesne s rovnakým textom viackrát v programe neopakovali. Aj formy získavania priazne diváka miestami vyznievali ako kliše, najmä tie, ktoré sa niekoľkokrát opakovali – ako napríklad: „Ste úžasné obecenstvo!“ Tieto prejavy sú

ale skôr obrazom kvalít a vkusu interpreta, ktorý svoj výstup formuje, a režisér ich môže ovplyvniť len veľmi ťažko. Interpret vynikajúcich kvalít nemusí umelo dvíhať hladinu potlesku. Za neho zvyčajne hovorí výkon.

Nechýbalo ani karaoke

Svojský kreatívny moderátor Šoko s partnerom prispeli zaujímavo podaným autorským humorom ku kvalite sobotňajšieho medzinárodného galaprogramu. Interessantný historický exkurz v podaní trombitášov z Púchovskej doliny, portášov z moravsko-slovenského pomedzia a Hornoliptovského kuruckého regimentu výrazne prispel k úrovni programu. Treba pochváliť scenáristu a režiséra za mimoriadne kvalitný výber najmä domácich účinkujúcich. Vynikajúci sólista Michal Červienka, fenomenálne Zlaté husle z Lúčnice, ale i v súčasnosti jeden z najlepších súborov na Slovensku, akým kreatívni Nadšenci z Trenčína sú, svedčí o jeho prehľade a vkuse. Záver vygradovaný účinkovaním Pavla Hammela s Terchovským symfonickým orchestrom naplnil potreby hlavne terchovského publika, ktoré má k známemu interpretovi vrelý vzťah z čias, keď agentúra Rock Pop Jazz z Bratislavy pomáhala formovať Jánošíkove dni a v tých časoch prispela veľkým podielom k ich rozvoju. Ale na svoje si prišlo aj široké divácke zázemie Jánošíkových dní pri spievaní karaoke terchovských piesní z textov na dvoch veľkoplošných obrazovkách.

Fascinujúci obraz

Nedelňajší doobedňajší program je už roky prakticky nemenný, ale stále fascinujúci a stále netrpezlivo očakávaný. Prepojenie svätej omše za nositeľov ľudových tradícií s prechodom ľudových hudieb pred obecný úrad, a prezentácia sily spojených terchovských muzík v napojení na úžasné divadlo konského vozového sprievodu je stálym lákadlom, kvôli ktorému sa diváci na Jánošíkove dni opätovne vracajú. Nevieť si predstaviť, čo všetko sa za každoročnou obnovou tohto fascinujúceho obrazu skrýva. Určite významným podielom je najmä osobná zainteresovanosť a znalosť prostredia zo strany hlavného organizátora sprievodu Jána Miha, ochota majiteľov každoročne pripraviť vyzdobené konské záprahy... Jedno však zatiaľ platí určite: to, že by sa konský sprievod neuskutočnil, je pre Terchovcov nepredstaviteľné.

Tohtoročné Jánošíkove dni sa i napriek zmoknutému záveru naozaj vydarili. Počas svojho pobytu som evidoval spokojnosť divákov. Tieto slávnosti sú koncipované tak, že každý si nájde v programovej ponuke to, čo mu vyhovuje. Vyberie si priestor podľa svojho vkusu a ak si ešte nájde voľný čas, všade naokolo je krásna príroda hodná obdivu. Všetkým pripravovateľom treba úprimne poďakovať za odvedenú prácu.

Ján BLAHO

Foto – František MUCHA

ROZHOVOR S PETROM CABADAJOM

V Bumerangu o terchovskom humore

Vo vlaňajšom silvestrovskom čísle obľúbeného humoristicko-satirického dvojtyždenníka Bumerang „vyspovedal“ Petra Cabadaja známy slovenský karikaturista Fedor Vico. Rozhovor, ktorý sa týka žartovania na terchovský spôsob, bol uverejnený v rámci rubriky Na osem otázok o humore odpovedá... Pripomeňme ešte, že Bumerang je sobotnou prílohou denníka Šport.

Bumerang: Poznáte nejakú (máte nejakú vlastnú) definíciu humoru?

Peter CABADAJ: Pochádzam z Terchovej, kde som prišiel do styku s humorom už v útlom detstve. Mimochodom, o ľuďoch z tejto obce sa zvyklo hovoriť, že okrem Terchovcov ich vtípkovaniu nerozumie nikto ďalší... Niekedy na rozhraní detstva a mládenectva som pri jednej vášnivej „filozofickej“ debate bujarých svadobčanov počul výrok, ktorý považujem za najlepšiu odpoveď na vašu otázku: Humor nie je dôležitý. Humor je najdôležitejší!

Bumerang: Stala sa vám niekedy humorná (veselá) príhoda, ktorá by mohla pobaviť aj našich čitateľov?

P. C. Keďže som sa rozhodol, že budem odpovedať výlučne v terchovskom duchu, rozpoviem zážitok s bratmi Muchovcami. V marci 1997 som bol ako reportér s touto najchýrnejšou terchovskou muzikou na jej turné po Austrálii. Okrem iného účinkovala aj vo veľkom

džezovom klube v Canberre. Majiteľ priestoru nás vo svojej úvodnej reči privítal a nezabudol zdôrazniť, aby sme si vážili, kde vystupujeme. Aby umocnil svoje slová, ukázal obidvoma rukami na steny s fotografiami a podpismi džezových veľikánov, ktorí v minulosti v klube hrali. Po niekoľkých bravúrnych číslach bratov Muchovcov ten istý majiteľ vo vytržení vpálil na pódium a nadšenému publiku zvestoval: „To je ale džez!“ Terchovcovia sa naňho s údivom pozreli a vecne replikovali: „Traduje sa, že džez vznikol vraj kdesi v New Orleans, čo vôbec nezodpovedá historickej pravde. Prvými džezmenmi na svete boli muzikanti z Terchovej.“ Majiteľ aj hľadisko tak stíchli, že bolo počuť šantiť komáre. A všetci unisono neveriacky krútili hlavami. „Veď nechajte nás to dokončiť“ – reagovali mláďenci z kraja Jánošíka. A dokončili. „Áno, kolískou džezu je Terchová. Terchovskí muzikanti sa totiž nepretržite od konca 19. storočia vyznačujú tým, že do poslednej chvíle nevedia, koľkí budú hrať, na čom budú hrať, čo budú

hrať, v čom budú hrať, kde budú hrať, pre koho budú hrať a za čo budú hrať...“ Publikum v džezovom klube bolo v takej extáze, že to ani nie je možné opísať slovom. Konečne sa Austrálčania dozvedeli, kde to ten džez vlastne „vznikol“...

Bumerang: Ktorá oblasť spoločenského života je podľa vás najväčším inšpirátorom humoru?

P. C. Veľmi vďačným inšpiračným žriedlom je politika. Terchovskí muzikanti napríklad takto zareagovali na obdobie tesne po Novembri 1989, presnejšie na vtedy módne lustrácie. Vznikla tak nasledujúca pesnička:

A veru Terchovcovia
krivda preveliká
Václav Klaus lustruje
Jura Jánošíka

Lustruje lustruje
chce dokázať sebe
že Jánošík zbýjal
na rozkaz eštebe

Jánošík vstal z hrobu
a na Prahu dal sa
lustrovať nevedel
tak ozbýjal Klauša

Ozbýjal vám Klauša
aj celý federal
Havlovi vzkaz nechal
aby sa nehneval

Nerozumel Havel
ten slávny dramatik
že ho ozbýjal chlap
čo neni politik

Bumerang: Ak máte – mohli by ste nám prezradiť rebríček

a) najveselších politikov

b) najsmiešnejších politikov?

P. C. Nemám takýto rebríček. Spomeniem však legendárneho terchovského harmonikára a speváka (žiaľ, už nebohého) Milana Chvasteka, ktorý v časoch svojej najväčšej slávy spieval nie o rebríčku, ale o rebríku takto:

Keď som šiel do neba
šiel som po rebríku
Peter na mňa volal
kde jdeš pekelníku

Potom sa Milan v piesni venoval „opisu“ nadoblačnej atmosféry, aby to celé v závere „zhodnotil“:

V pekle sú dnes hody
tečie tam omastek
Lucifer tancuje
jako mu hrá Chvastek

Bumerang: Máte obľúbenú anekdotu?

P. C. Nemám obľúbené anekdoty, ale obľúbené príbehy. Jeden takýto príbeh sa vzťahuje na Ondreja Bobáňa – samozrejme, tiež Terčovca. Táto nezameniteľná osobnosť, „dočtor humoris pauza“, nemohla chýbať ani pri začiatkoch organizovaného cestovného ruchu v Jánošíkovom kraji. Do služieb turizmu vložil nielen svoje muzikantské schopnosti, „sprievodcovské“ kvality či vrozený zmysel pre situačný humor, ale i povestné jazykové dispozície. Plne si uvedomoval – ako jeden z priekopníkov a za hlbokého socializmu –, že bez znalosti rečí sa turizmus v Terchovej nevybuduje, ani tu nikoho cudzieho neprívábime. A keď sa ho ako známej i populárnej osoby českí turisti pýtovali (a tí boli zvedaví vždy), koľko jazykov ovláda on sám, Ondrej im s vážnym výrazom tváre a svetáckym pohľadom zvykol odvetiť: „Aktívne tri. Jeden v ústach a zvyšné dva v topánkach...“ K výpočtu pasívnych rečových znalostí sa už nedostal. Pravidelne mu v tom bránil mohutný rehot turistov.

Bumerang: Stali ste sa niekedy objektom žartovania? Ako to na vás pôsobilo?

P. C. Ako chlapčisko som mal veľký problém počúvať túto terčovskú pesničku: Cabadaj vozel hnoj /Cabadajka tisla/ Cabadaj potiahol /Cabadajka drisla/...“ Pôsobilo na mňa priam urážlivo, že ktosi takto nemiestne vtipkuje na účet našej rodiny. Trvalo veru dosť dlho, kým som pochopil, že je to vlastne vyznamenanie a česť mať svoje priezvisko ako súčasť pôvodného terčovského piesňového repertoáru.

Bumerang: Je pre vás humor nevyhnutnou súčasťou života, alebo sa bez humoru pokojne zaobídete?

P. C. Už som na to odpovedal pri „terchovskej definícii“ humoru. Dá sa ale vôbec bez neho zaobiť a plnohodnotne prežiť deň? Ani náhodou či omylom! Zoberte si len taký suchý anglický humor. Akú ten má šľavu!

Bumerang: Chcete sa sám seba na niečo opýtať? Ak áno, dajte si na svoju otázku aj odpoveď.

P. C. Voľakedy som sa nespočetne veľa ráz chcel sám seba opýtať, či som rodina so zbojníckym kapitánom a národným hrdinom Jurajom Jánošíkom. Dnes už viem, že sme nielen rodáci, ale istotne aj rodina. Veď nielen na Slovensku, ale i v Terchovej je každý s každým rodina. Veľmi ma teší, že Jánošík ani viac ako 300 rokov po svojej smrti nestratil schopnosť robiť psie kusy. Dôkaz? Terčovský štátny sviatok, nazývaný tiež Jánošíkove dni, bol v ostatných rokoch dva razy vyhlásený za divácky najväčšie kultúrne podujatie na Slovensku. (Jestvuje o tom oficiálny certifikát!) Kto neverí, ten nech sa začiatkom augusta príde presvedčiť na vlastné oči, uši aj ďalšie zmysly. Istotne neobanuje.

(BUMERANG,

roč. III., 30. 12. 2017, č. 26, s. 1–2)

Adam František Kollár na poštovej známke

Pri príležitosti 300. výročia narodenia Adama Františka Kollára vydala Slovenská pošta jubilejnú známku, venovanú nášmu slávnemu rodákovi – všestrannému vedcovi, pedagógovi, organizátorovi, reformátorovi, riaditeľovi Dvorskej knižnice vo Viedni a radcovi cisárovnej Márie Terézie. Terčovská prezentácia poštovej známky sa konala 20. apríla 2018 v rámci osláv tristoročnice narodenia „slovenského Sokrata“.

Emisia: Osobnosti: Adam František Kollár (1718 – 1783)
Deň vydania: 1. 3. 2018

Výtvarný návrh: Mgr. art. Jozef Česla
Liniová rozkresba známky: Mgr. art. Jozef Česla
Tlač: Rempo, s.r.o./
Tiskárna Hradištko, s.r.o.
Spôsob tlače: ofset – KBA Polly 566
Náklad známky: 240 000 ks
Výtvarný návrh FDC: Mgr. art. Jozef Česla
Rytina FDC: Mgr. art. Jozef Česla
Výtvarný návrh FDC pečiatky: Mgr. art. Jozef Česla
Tlač FDC: Rempo, s.r.o./ Tiskárna Hradištko, s.r.o.
Spôsob tlače: Oceľotlač – WAITE
Náklad FDC: 3 100 ks
© Slovenská pošta, a.s., 2018

Adam František Kollár (15. 4. 1718 Terchová – 15. 7. 1783 Viedeň) bol významným slovenským právnym historikom, cisársko-kráľovským radcom a riaditeľom Kráľovskej dvornej knižnice vo Viedni.

Narodil sa v zemianskej rodine v Terchovej. Školu začal navštevovať v Banskej Bystrici, dokončil ju v Banskej Štiavnici. V Trnave študoval rétoriku a poéziu a tu roku 1737 vstúpil do jezuitského rádu. Vo Viedni študoval filozofiu, neskôr pôsobil ako profesor v Liptovskom Mikuláši. Vrátil sa do Viedne, kde sa venoval orientálnym jazykom a štúdiu teológie. Roku 1748 vystúpil z jezuitského rádu, aby sa mohol venovať vedeckej práci. Ešte toho istého roku nastúpil službu v Dvornej knižnici, kde pôsobil v rôznych funkciách, od roku 1773 ako jej riaditeľ. Spracoval významný sedemzväzkový katalóg knižnice.

Mimoriadne vynikal v histórii a v znalostiach hebrejského a tureckého jazyka. Publikoval učebnicu latinčiny a turečtiny, prekladal z orientálnych jazykov. Vydal rozsiahle dejiny Viedne. Bol zástancom osvieteného absolutizmu a oproti stavovskému nacionalizmu hlásal ideu ríšskeho štátneho patriotizmu. Svoje názory uverejnil v prácach *Historiae diplomaticae* (Viedeň 1762) a v *De originibus et usu perpetuo potestatis Legationis* (Viedeň 1764), v ktorých vysvetľoval proti stavovským privilegiam, výsadám kleru, nespravodlivostiam nevoľníctva a hlásal nadradenosť štátnej moci aj nad cirkvou. Zväčš knihu *De originibus* vyvolala veľkú nevoľu, na sneme žiadali zákaz jej šírenia a Vatikán ju zaradil do zoznamu zakázaných kníh. Kollár sa snažil o utvorenie vlastnej vedeckej spoločnosti. Roku 1771 založil časopis *Allergnädigste privilegierte Anzeigen*. Hral významnú úlohu pri vypracovaní školskej reformy Márie Terézie. Medzi svojimi súčasníkmi vynikal vedomosťami aj prácou, nazývali ho nehrdzavejúcim zlatom a slovenským Sokratom.

Autorom známky je Jozef Česla. Portrét A. F. Kollára vznikol podľa olejomalby Jozefa Hauzingera z roku 1779. Na FDC je obraz knižnice inšpirovaný iniciálou z Kollárovej knihy *Analecta* (Viedeň, 1762), stĺpec 3, v jeho pravom hornom rohu sa nachádza Kollárov erb po doplnení Máriou Teréziou z 1777. Motiv iniciály na obálke je prevzatý z ex librisu A. F. Kollára.

PhDr. Klára Mészárosová

DVAJA Z JEDNÉHO PÁRU

Povedal mi to otec

Bola to láska na prvý pohľad, hoci na tú svadbu sa nechcelo ísť ani jednému z nich. Istotu, že chcú životom kráčať spoločne, nadobudli celkom rýchlo – Drahoslava (40) a Peter (41) Repáňovci z Terchovej.

„Ak by ťa všetci opustili, Boh ťa nikdy neopustí!“

Dovtedy sa nepoznali. Dadka, ako jej Peter hovorí, je z Bieleho Potoka a on od Vyšných Repáňov. Hneď ďalší týždeň sa stretli na prvom rande a vybrali sa na výlet do Dier. Chvíľu trvalo, kým Peter presvedčil Dadkinho otca a jej troch statných bratov, že má čisté úmysly. „Môj ocko bol veľmi prísny – bál sa o mňa. Napriek tomu sme mali vždy pekný vzťah, dokázali sme sa dobre porozprávať. Chýba mi, keď už nie je medzi nami,“ spomína Dadka s pohnutím na svojho otca, vychýreného gazdu a furmana, ktorý pred vyše rokom odišiel do večnosti. „Jedného dňa tu nebudú, preto si treba vážiť každú chvíľku strávenú s rodičmi či starými rodičmi“ – dodáva Peter.

Sám si opatruje spomienky na svojich starých rodičov ako veľmi vzácne. „I keď sme mali s rodičmi pekné vzťahy, sú veci, ktoré človeku môžu dať len starí rodičia.“ Predstavujú plnosť, rôznorodosť a pestrosť rodinných vzťahov, nemajú už toľko povinností ako rodičia, ani zodpovednosť za výchovu vnúčat. Napriek tomu či práve preto môžu byť milujúci starí rodičia pre svoje vnúčatá veľkým požehnaním. „Naši boli prísni a vzbudzovali rešpekt. Nemuseli si ho však vynucovať, oni ho jednoducho mali. Naučili nás vážiť si, čo človek má a byť za to vďačný. Lebo nič nedostanete zadarmo – zažili chudobu a tvrdý zápas o živobytie. Dnes máme všetko, mandarínky nie sú len na Vianoce, ale sme spokojnejší, máme po robote ešte chuť zaspievať si či zahrať na heligónke? Koľko je nervozity a nepokoja okolo nás a pritom sme sa nikdy nemali lepšie...“ – zhodujú sa Peter s Dadkou.

Ako mnohí ľudia z Terchovej, aj oni sa museli pristaviť pri osobe pátra Jozefa Šaba, ktorý tu pôsobil dlhé roky a formoval ich od malička. „Bol zžitý s Terchovcami a pre našu rodinu je vzácne i to, že ako prvých na novom pôsobisku sobášil Petrových rodičov a poslednú, pred odchodom z Terchovej, krstil našu Kristínku,“ pripomína Dadka.

Sme si istí, že zasiahla

Svadba bola 13. apríla 2002. Do roka sa rodinka rozrástla o Martina

(15) a neskôr o Kristínku (10). Mladí manželia sa pustili do stavby domu. Peter pracoval ako kamionista, chodieval na mesiac do zahraničia a týždeň bol doma. Náklady prepravoval po celej Európe. Dadka bola doma s deťmi...

Stalo sa to na siedme výročie ich sobáša. „Bola noc. Niečo sa mi nezdalo, auto tak zvláštne plávalo po ceste. Zrazu sa kamión stal neovládateľným, pravdepodobne povolil čap na kolese. Vletel som do protismeru, nasledoval náraz. Som tu aj vďaka pohotovosti vodiča protiidúceho auta; ten to strhol do poľa, inak by sme sa obaja zabili... Išlo možno o dve-tri sekundy... Je to pravda, že v takýchto momentoch sa vám pred očami premietne celý život.“

Peter utrpel ťažké zranenia, prežil klinickú smrť a kómu, prišiel o ľavú ruku po lakeť. Ten rozmer vďačnosti, ktorý je prirodzenou súčasťou ich života, nadobudol zrazu úplne novú kvalitu. „Ako rodina sme zasvätení Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie a sme si istí, že zasiahla.“ Peter je presvedčený, že sa z kómy prebral aj vďaka láske a prosbám jeho ženy. Tri mesiace strávil na klinike v Nemecku a ďalšie tri nasledovala rehabilitácia. „Absolvoval som desať operácií, plakal som od bolesti, ale ani na chvíľku som sa necítil sám. Keď som uvažoval, prečo sa to stalo práve mne, nenašiel som odpoveď. Nadobudol som však istotu, že Panna Mária je pri mne, že viera, ak je ozajstná, človeka podrží v akejkoľvek situácii, a že vždy môže byť niekto, kto je na tom ešte horšie ako vy. Nikdy nezabudnem na všetkých tých ľudí, s ktorými sa už možno v živote nestretnem, ale napriek tomu mi od nich príde čas od času pozdrav. Na lekárov, sestry, sociálnych pracovníkov, nemocničného kňaza, ktorý pacientov úžasne posilňoval, na mechanika, ktorý mi vyrobil provizórnu protézu, bez ohľadu na to, že ešte neboli vybavené všetky administratívne záležitosti. Nepýtal sa na peniaze, len chcel, aby som niečo mal... Nikdy nezabudnem na arteterapeutku, ktorá mi pomáhala preorientovať sa na pravú ruku, keďže som bol ľavák, a s pomocou ktorej som začal maľovať. Nikdy nezabudnem na doktora Pilza ako sa rozčúľil, keď som mu oznámil, že moju žiadosť o rehabilitáciu na Slovensku budú riešiť až o pol roka. Kričal, že on je doktor a keď raz povie, že pacient má absolvovať rehabilitáciu, tak ju dostane hneď, nie o pol roka, keď už môže byť všetko ich úsilie zmarené... Ešte v ten deň vybavili rehabilitáciu v Nemecku na klinike pre pacientov s amputovanými končatinami“ – spomína Peter.

So „systémom“ si užil svoje; absurdnosti, neochotu, až po otázky, či musí mať takú drahú ruku... „Skúšal som si aj špičkovú protézu za stotisíc eur a videl som, že ten ich systém zabezpečí, aby ju pacient, ktorý ju potrebuje, naozaj dostal. Nič sa u nás nezmení, ak sa nezmenia ľudia. Len my sami môžeme vniesť do systému poriadok, rešpektovanie pravidiel a najmä ľudskosť. Každý pekne od seba.“

...Aby som ostal človekom

Dadka sa snažila navštevovať manžela aspoň raz-dvakrát do mesiaca. „Ale ani ja som nemala pocit, že som zostala na všetko sama. Rodičia, súrodenci, bratrance a sesternice, priatelia – tí všetci pri mne stáli. Vždy budem vďačná mužovmu kamarátovi, menovcovi Petrovi Repáňovi, za drevo na zimu, ktoré nám vtedy nezištne pomohol zabezpečiť,“ spomína Dadka a dodáva, že ich táto ťažká skúška ako manželov stmelila. „Vypili sme si to dna, ale držali sme spolu. Možno nám to pomohlo lepšie pochopiť, že potrebujeme ako rodina byť viac spolu a už by sme nemienili. Utvrdilo nás to v tom, že ak má človek Pána Boha na prvom mieste, zvládne všetko. Naplnila nás hlboká túžba ďakovať Bohu, keď je zle, ale aj keď je dobre. Lebo nič nie je len tak“ – zhodujú sa Repáňovci.

„Bolo to ťažké, bála som sa, čo bude, ako bude, ale vždy, keď som vošla do kostola, všetky strachy boli zrazu preč a nastal pokoj,“ hovorí Dadka. „Chceme z detí vychovať poriadnych ľudí, aby nezišli z cesty za Pánom, aby sme po nej kráčali celá rodina. Možno to, čo sa mi stalo, bolo dobré na to, aby som ostal človekom, aby som bol spokojný s tým, čo mám. Peniaze treba, ale nie sú prvoradé“ – doplnil ju Peter.

Postupne sa zotavil a našiel si prácu. „Ďakujem mojej manželke za to, že sa v tých ťažkých časoch tak dobre o všetko postarala; o deti, domácnosť a najmä, že vždy pri mne stála a povzbudzovala ma. Vďaka nej som to všetko lepšie zvládol, lebo ak naozaj má každý človek toho svojho anjela, tak tým mojím je určite aj moja manželka.“

On vie, o čom hovorí

To, že v Terchovej sa deti rodia s heligónkou v ruke, je známa vec. A ak nie s heligónkou, tak s husľami. Martin a Kristínka, spolu so sesternicami

Táničkou a Lenkou či bratrancom Lukáškom, nie sú výnimkou. Napokon, veď tvoria Repáňovskú muziku.

Deti mali od koho podediť nadanie. Všetci Repáňovci, ale i Dadka a jej rodina, generácie dozadu hrali a spievali. „Už viem, čo mi chce starký povedať, keď vstane a objíme ma okolo pliec: „Maťko, dones heligónku,““ usmieva sa nadaný Martin, ktorý tento rok zvíťazil v obľúbenej folklórnej šou Zem spieva. Od mala hrá na heligónku, postupne na husle, basu, píšťalu, ako čerstvému konzervatoristovi mu pribudne aj klavír. „Učíme ich, že musia byť nacvičení, pripravení aj na nečakané situácie, aby nezmätkovali, keď praskne struna alebo sa niekto pomýli, vynášali sa a dohrali, čo majú. Najdôležitejšie je však to, aby si zahráli a mali z toho radosť!“ – myslí si Peter.

Možno práve to ocenili i televízni diváci. „Tak som išiel aj na kasíng – že si zahrám,“ hovorí Martin. Nemal trému z hry, skôr z toho, čo bude hovoriť. Celá rodina sa zhoduje, že účasť v šou bol úžasný zážitok. „Cenná bola nielen skúsenosť s vystupovaním pred kamerami, ale aj to, že medzi účinkujúcimi bola veľmi dobrá atmosféra. Hrali sme, spievali – folklór nás spojil!“

To, že zvíťazí, Martin nečakal. „Tipoval som všetkých okolo, ale seba veru nie. Až sa mi hlava zatočila.“ S jeho nadaním ho čaká pravdepodobne úspešná umelecká dráha. Jedno však vie už dnes: „Boh je na prvom mieste. Ak by ťa všetci opustili, Boh ťa nikdy neopustí! Povedal mi to otec. On vie, o čom hovorí a ja mu verím!“

Beáta JAROŠOVÁ

(Naša Žilinská diecéza, roč. 7, 2018, č. 8, s. 29–31)

Fotoarchív rodiny Repáňovcov

ÚSPEŠNÝ PROJEKT BOBÁŇOVCOV

Vianoce spod Rozsutca

Bobáňovci – Terchovský orchester ľudových nástrojov – vznikol spojením detských ľudových hudieb, ktoré navštevovali hudobný kurz Miloša Bobáňa v Terchovej. Prvý raz sa tento kolektív predstavil v roku 2016, pol roka po svojom založení, na Podroháčskych folklórnych slávnostiach v Zuberici. Zožal obrovský úspech a odvtedy absolvoval veľa koncertov.

V tomto roku orchester uviedol na FS Východná profilový program, zostavený z viacerých regiónov Slovenska. Sme hrdí na skutočnosť, ako sa nám za tak krátku dobu podarilo vytvoriť detský orchester, v ktorom hrajú deti od 6 rokov až po dospelých žiakov kurzu. Členmi tohto telesá sú aj deti zo susedných obcí a okresných miest Dolný Kubín (Orava) a Ružomberok

(Liptov), kde máme svoje vysunuté pracoviská.

Začiatkom decembra 2018 dostali Bobáňovci pozvanie na účinkovanie vo vianočnom projekte Heleny Steiner z Viedne, ktorá v spolupráci s Veľvyslanectvom SR v Rakúsku organizuje už 11 rokov koncerty pod názvom Slovenské Vianoce (vo veľkolepom františkánskom kostole v samotnom srdci Viedne). Do tohto roku

na podujatí účinkovali výhradne profesionálne telesá ako LH SLUK-u, Lúčnica, OLUN RTVS so svojimi hosťami.

Bolo pre nás čťou uviesť v rámci tohto koncertu vlastný program s názvom Vianoce spod Rozsutca. Spolu s nami účinkovali aj hostia a priatelia Jaro Sloboda – fujarista z Medzibrodia, Jozef Večerek – spevák a inštrumentalista z Ludrovej, Rudolf a Adamko Brišákovci zo Zákamenného, Kristínka Macková z Ružomberka a Ženská spevácka skupina Čriepky z Ružomberka. Veľkú podporu a pomoc nám poskytli rodičia účinkujúcich detí, ktorí v programe taktiež vystupovali, alebo ho zabezpečovali organizačne. Následne bol tento program s úspechom uvedený v Topoľčanoch. Počas zimy sa uskutoční ešte niekoľko jeho repríz (Štrba, Brezovica, Ludrová, Ružomberok).

Dňa 20. decembra 2018 budú Vianoce spod Rozsutca uvedené aj v Kultúrnom dome A. Hlinku v Terchovej – pre rodinných príslušníkov, priaznivcov a priateľov súboru.

Srdečne vás pozývame.

Touto cestou chceme tiež vysloviť veľké ĎAKUJEME všetkým našim deťom a trpezlivým rodičom za dlhoročnú vytrvalú spoluprácu, priazeň a podporu, a zároveň im popriať pokojné, láskyplné a požehnané vianočné sviatky.

Hudba spája ľudí a my chceme, aby ich spájala už v detskom veku.

Miloš BOBÁŇ a Lucia ŤASKOVÁ

Pod'akovanie

**Zdravie si za peniaze nekúpiš,
kvalitnú zdravotnú starostlivosť áno!**

Znovu po roku sa chceme v mene našej dcérky Lucky poďakovať ľuďom, ktorí nám tento rok venovali svoje 2% z daní za rok 2017. Za kolektívnu snahu a chuť pomáhať patrí obrovská vďaka zamestnancom spoločnosti COBA Automotive, s. r. o., Terchová a pracovníkom Hotela Skalka v Rajeckých Tepliciach. Naše ĎAKUJEME patrí tiež všetkým ostatným, ktorým nie je naša situácia ľahostajná, tým, ktorí šíрили túto myšlienku, ako aj tým, ktorí chceli pomôcť, ale nespĺňali zákonom stanovené minimum.

Menovite sú to:

Andelová Eva, Mgr., Košťany nad Turcom
Babišová Irena, Krasňany
Bačinský Tomáš, Belá
Balážová Anežka, Terchová
Baránek Milan, Rajecké Teplice
Baránek Stanislav, Rajecké Teplice
Baránková Barbora, Rajecké Teplice
Baránková Oľga, Rajecké Teplice
Baránková Silvia, Rajecké Teplice
Bielková Oľga, Krasňany
Bobáňová Mária, Terchová
Boka Tomáš, Krasňany
Boková Anna, Varín
Boková Jana, Krasňany
Boleková Elena, Mgr.
Boženíková Štefánia, Terchová
Bradrance, s. r. o.
Brennerová Ľubica, Mgr., Žilina
Buchová Janka, Rajecké Teplice
Cabadaj Jozef, Dunajská Lužná
Cabadaj Milan, Dunajská Lužná
Cabadajová Mária, Terchová
Cabadajová Zdenka, Belá

Capková Iveta, Rajecké Teplice
Cigánik Dávid, Krasňany
Cigánik Jozef, Krasňany
Cigánik Lubomír, Krasňany
Cigániková Mária, Krasňany
Cingel Dušan, Terchová
Cingel Jozef, Terchová
Cingelová Veronika, Terchová
COBA Automotive, s. r. o., Terchová
Čepelová Zuzana, Terchová
Dávidík Jozef, Varín
Dávidík Peter, Terchová
Dávidíková Oľga, Terchová
Deáková Monika, Terchová
Dikoš Marek, Terchová
Dikošová Danka, Terchová
Dikošová Mária, Terchová
Dikošová Zuzana, Terchová
Dopr.podnik mesta Bratislava, a. s.
Dorinská Lucia, Zbýňov
Duračinská Emília, Rajecké Teplice
Dvorský Michal, Belá
Ferjancová Oľga, Terchová

Fondrková Miroslava, Terchová
Gabčík Juraj, Rajecké Teplice
Gabčíková Lenka, Rajecké Teplice
Gacho Peter, Krasňany
Gajdošíková Monika, Hrnčiarovce nad Parnou
Gažúrová Mária, Zbýňov
Gembešová Mária, Terchová
Grigová Iveta, Ing., Lietavská Lúčka
Guláš Pavol, Belá
Hačšíková Simona
Hajasová Mária, Terchová
Halečková Mária, Mgr., Varín
Hanuliak Ján, Sv. Martina, Terchová
Hanuliak Jaroslav, Terchová
Hanuliak Jozef, Terchová
Hanuliak Miroslav, Terchová
Hanuliak Vladimír, Terchová
Hanuliaková Anna, Terchová
Hanuliaková Iveta, Terchová
Hanuliaková Katarína, Terchová
Hanuliaková Ľudmila, Terchová
Hanzelová Mária, Terchová
Harnas Ján, Lutiše
Harnasová Zuzana, Lutiše
Hollý Jaroslav, Kysucké Nové Mesto
Holúbková Ilona, Krasňany
Huličiar Miroslav, Varín
Hurta Michal, Belá
Chabada Milan, Belá
Chabanová Tatiana, Terchová
Chobotová Kristína, Mgr., Bytča
Chovanec Ján, Terchová
Ing. Pavol Šulgan
Ivoríková Helena, Veľké Rovné
Jančík Adam, Gbeľany
Jánošík Juraj, Ing., Terchová
Jánošíková Helena, Ing., Žilina
Jánošíková Helena, Terchová
Jeneiová Gabriela, Dolný Pial
Kafúnová Eva, Radôstka – Stará Bystrica
Kaňa Jaroslav, Krasňany
Kobrtek Marek, Terchová
Komačková Elena, Terchová
Komperdová Ľubica, Ing., Mojš
Kopáč Martin, Rosina
Košťálová Eva, Krasňany
Košťutová Andrea, Mgr., Varín
Kováč Tibor, Gbely
Kováčková Eva, Terchová
Krajčík Radoslav, Krasňany
Krištofík Lukáš, Terchová
KRKO-SK, s. r. o., Žilina
Krkoška Vincent, Žilina
Kromka Milan, Rajec
Kubalová Daniela, Stráža
Kubalová Jana, Varín
Kucharčík Juraj, Krasňany
Kvasnica Ján, Terchová
Lacúch Miroslav, Belá – Vyšné Kamence
Lacúchová Martina, Belá-Vyšné Kamence
Lahutová Jana, Terchová
Lesko Kamil, Lysica
Lesková Viera, Belá
Lodňan Jozef ml., Dolná Tižina
Lodňan Jozef st., Dolná Tižina
Lodňanová Margita, Dolná Tižina
Loncová Daniela, Rajec
Lúčan Ján, Terchová

Lúčan Jaroslav, Terchová
 Lúčanová Mária, Terchová
 Lutišan Peter, Terchová
 Lutišanová Štefánia, Terchová
 Macangová Veronika, Krasňany
 Machynová Michaela, Mgr., Višňové
 Majerčíková Oľga, Zbýňov
 Majtán Pavol
 Marcinek Martin, Mgr., Terchová
 Martinková Valéria, Zbýňov
 Martinusíková Alena, Terchová
 Maťko Štefan, Dolná Tižina
 Maťková Helena, Dolná Tižina
 Matláková Jolana, Žilina
 Mažgút František, Belá – Nižné Kamence
 Mažgút Ján, Terchová
 Mažgútová Anna, Terchová-Nižné Kamence
 Meliš Anton, Lutiše
 Mešková Božena, Terchová
 Mešková Janka, Terchová
 Mešková Oľga, Terchová
 MIBACAR, s. r. o., Žilina
 Miho Štefan, Terchová
 Miko Roman, Rajec
 Mikolajová Jana, Mgr., Varín
 Mináriková Erika, Kysucký Lieskovec
 Miroslav Svoreň, Žilina
 Mišiaková Tatiana, Zbyňov
 Mrázik Ján
 Mrázik Ľubomír, Teplička nad Váhom
 Mucha Marek, Lutiše
 Muráň Pavol, Terchová
 Murariková Oľga, Terchová
 Murínová Michaela, Belá
 Nogáčková Monika, Krasňany
 Oberta Stanislav, Gbeľany
 Obšivanová Jana, Terchová
 Očková Jana, Rajecké Teplice
 Ondruš Jaroslav, Terchová
 Ondrušová Anna, Terchová
 Ondrušová Mária, Terchová
 Ondrušová Monika, Terchová
 Oriášková Jana, Terchová – Nižné Kamence
 p. Grieche
 P. M. Diesel, s. r. o.
 Patrnciaková Edit, Terchová
 Pazderková Oľga, Dolná Tižina
 PneuServis Mrázik, s. r. o., Žilina
 Poleť Martin, Terchová
 PRISMATIC, s. r. o., Bratislava
 Púčková Marcela, Terchová
 Putnokyová Lenka, Terchová

Radeková Barbora, Terchová
 Rafajdusová Mária, Mgr., Varín
 Remenár Peter, Varín
 Remenárová Anna, Varín
 Remencová Dominika, Rajecké Teplice
 Remencová Gabriela, Rajecké Teplice
 Renáta Halašová, Terchová
 Repáň Ján, Terchová
 Repáňová Drahoslava, Terchová
 Repáňová Katarína, Terchová
 Repáňová Mária, Terchová
 Repková Mária, Radôstka
 ROAD SK, s. r. o., Teplička nad Váhom
 Romančík Martin, Terchová
 Romančík Milan, Terchová
 Romančík Peter, Terchová
 Romančíková Mária, Terchová
 Rusnák Ján, Nededza
 Sandanusová Anna, Žilina
 Sedliaček Peter, Terchová
 Sedliačková Miroslava, Terchová
 Sekerka Pavol, Terchová
 Sekerková Zuzana, Terchová
 Silná Jana, Zeleneč
 Silný Rastislav, Zeleneč
 Silvia Hanuliaková, Terchová
 Solár Milan, Varín
 Solárová Monika, Mgr., Varín
 Spišská Alena, Terchová
 Staňo Alojz, Žilina
 Staňo Jakub, Terchová
 Staňová Michaela, Terchová-Vyšné Kamence
 Staňová Oľga, Terchová – Vyšné Kamence
 Stráska Katarína, Ing., Varín
 Strásky Peter, Ing., Varín
 Struhárňanská Mária, Terchová
 Súkeníková Mária, Malá Čierna
 Susz Adriana, Belá
 Svobodová Emília, Krasňany
 Synáková Zuzana, Mgr., Belá
 Štalmašek Miroslav, Belá
 Štalmašková Anna, Belá
 Štefánková Jana, Terchová
 Štefková Helena, Terchová
 Štípalová Eva, Turčianske Teplice
 Šupicová Jarmila, Terchová
 Švec Ľubomír, Terchová
 Švec Marek, Terchová
 Švecová Emília, Belá
 Švecová Eva, Terchová
 Švecová Kamila, Terchová
 Táčovský Milan, Ing., Križovany nad Dudváhom

Terchovan Pavol, Belá
 Ticháková Oľga, Krasňany
 Tomka Jozef, Veľké Leváre
 Trnka Jozef, Krasňany
 Trnka Marek, Varín
 Trnka Pavol, Krasňany
 Trnka Stanislav, Krasňany
 Trnka Šimon, Krasňany
 Trnková Ľudmila, Terchová
 Turanec Pavol, Žilina
 Valchár Miroslav, Terchová-Niž. Kamence
 Valchárová Viktória, Terchová – Niž. Kamence
 Vallo Martin, Terchová
 Vinarčíková Andrea, Belá
 Vojtek Marián, Varín
 Vojtek Milan, Žilina
 Vojtek Vladimír, Ing., Varín
 Vojteková Alena, Žilina
 Vojteková Margita, Mgr., Varín
 Vráblová Anna, Rajecké Teplice
 Vráblová Vlasta, Rajecké Teplice
 Vráblová Zuzana, Belá
 Vrbinská Edit, Terchová
 Walderová Mária, Terchová
 Záňová Alena, Kamenná Poruba
 Zezula Viliam, Bratislava
 Zicho Jozef, Krasňany
 Zuziak Ján, Terchová
 Žemlová Eva, Dolná Tižina
 Žideková Anna, Belá

Slovami sa nedá vyjadriť, ako veľa to pre nás znamená, a verte, že keby sme nemuseli, o pomoc by sme nežiadali. Takisto veľký podiel v napredovaní má celý pedagogický zbor na čele s pani riaditeľkou ZŠ Adama Františka Kollára v Terchovej. Aj im patrí naša vďaka za obrovskú trpezlivosť a ľudský prístup.

V prípade, že ste tu nenašli svoje meno a pritom ste nám poukázali 2%, znamená to, že peniažky nám nie sú pridelené, pretože sme od vás nezískali Vyhlásenie, resp. jeho kópiu. Finančné prostriedky budú použité na liečbu a neurorhabilitácie v maďarskom meste Šoproň, nákup potrebných liekov a výživových doplnkov. Dokladované budú neinvestičnému fondu Naše Včielky, Rajecká Lesná.

ĎAKUJEME!

Rodičia Mária a Pavol Vojtekovci

Úcta k starším

Október je Mesiacom úcty k starším. Podujatie pri tejto príležitosti sa konalo 28. októbra 2018 (nedeľa). V RIC Terchovec bol pre našich seniorov pripravený kultúrny program s občerstvením. Účinkovali deti z FS Chotár a DsFS Chotárik pod vedením Veroniky Hajasovej. Spreádzala ich terchovská muzika Tlacháčovci.

-red-

Foto – František MUCHA

Zo života školy

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

1. Exkurzia – Múzeum holokaustu Sereď, Košariska a Bradlo
2. Exkurzia – predvianočná Viedeň
3. Florbalový turnaj Katarína Cup 2018 – 2. miesto
4. Mikuláš
5. Menovanie Mgr. Renáty Opalkovej do funkcie riaditeľky ZŠ
6. Majstrovstvá okresu v streľbe vzduchových zbraní, Hôrky 2018–3. miesto (zľava: O. Grondžák, F. Janec, Š. Grondžák)

7. Súťaž o najkrajšiu tekvičku
8. Vianočná tržnica detí z materskej školy
9. Vianočná besiedka detí z MŠ
10. Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala Bratislava pod vedením Ewala Danela a Terchovský detský spevokol – Oslavy sv. Martina v kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej

Zakladajúca listina ZDŠ v Terchovej – Struhárni

Bol pondelok, 16. decembra 1968, a v terchovskej miestnej časti u Gregušov sa udiala významná udalosť. Dokumentuje ju v roku 2015 nájdená Zakladajúca listina Základnej deväťročnej školy v Terchovej – Struhárni. Text listiny:

„V jubilejnom 50. roku trvania našej Československej socialistickej republiky a v roku podpísania zákona o federatívnom usporiadaní spoločného štátu Čechov a Slovákov dožívajú sa občania Terchovských a Hornotížinských kopaníc splnenia dávnej túžby. Starostlivosťou ústredných orgánov a rozhodnutím Stredoslovenského krajského národného výboru, i zásluhou Okresného národného výboru v Žiline, ako aj miestnych funkcionárov uskutočňuje sa dnes slávnostný výkop základov novej deväťtriednej školskej budovy.

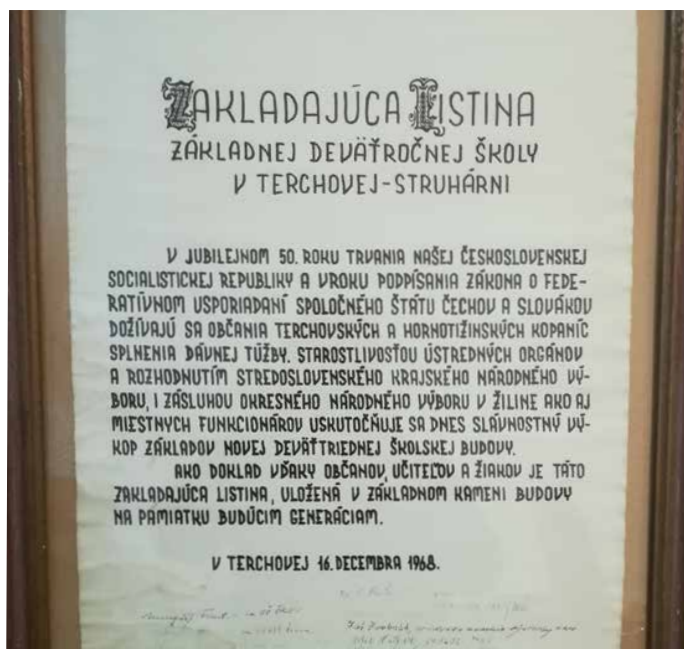
Ako doklad vďaky občanov, učiteľov a žiakov je táto zakladajúca listina uložená v základnom kameni budovy na pamiatku budúcim generáciám.

V Terchovej, 16. decembra 1968.“

V týchto dňoch si teda pripomíname 50 rokov od tejto významnej udalosti v novodobej histórii Terchovej.

-zaj-

P. S. Zakladajúca listina bola vyhotovená pravdepodobne v 2 kusoch.

Deviaty výstup heligonkárov na Veľký Rozsutec

Dňa 22. septembra 2018 sa už deviaty raz zišli v Terchovej heligonkári, aby s nástrojom na chrbte zdolali Veľký Rozsutec. Hoci počasie vyzeralo ráno pochmúrne, tradične nechýbalo odhodlanie a dobrá nálada.

Spred Hotela Diery sme vyrazili o 8.30 h a po príchode na Podžiar sa spustil jemný dážď. Čakanie na jeho koniec spríjemnil hlas heligónky. Keď dážď prestal, všetci pokračovali Hornými dierami na Medzirozsutce, kde Jožko Rybár vytiahol bič. Jeho plieskanie sa ozývalo po všetkých okolitých končiaroch. Potom nasledoval záverečný náročnejší úsek a asi o 14.00 h sa už Veľký Rozsutec rozoznel zvukom heligónok.

Po zostupe, počas spoločného posedenia v Kolibe Diery, hlavný organizátor podujatia Laco Rybár srdečne poďakoval všetkým účastníkom výstupu a každému odovzdal diplom a malý prezent. Vzápätí pokračovala zábava spoločným hraním až do neskorého večera.

Každý, kto sa na tejto akcii zúčastnil, odchádzal s dobrým pocitom. Tešíme sa už na jubilejný desiaty ročník.

Laco RYBÁR

Divadlo, hudba, spev a tanec

V dňoch 28. – 29. septembra 2018 sa v Kultúrnom dome A. Hlinku v Terchovej konal 4. ročník festivalu Stretnutie umení, umenie stretnutí, spolufinancovaného s podporou Žilinského samosprávneho kraja. Pozvanie prijali a v srdciach nám zostali tanečníci RaggaZZa z Bytče pod vedením Magdalény Černekovej, Zborovskí heligonkári, Tibor Lieskovský z Kuralian, Vlado Mores a Peter Hudák.

ĎAKUJEME našim sponzorom: Coda Automotive, s. r. o., Obec Terchová, MARUNA, s. r. o., Mucha APARTMENTS, Reštaurácia Jánošíkova koliba, Relax salón Mandala Terchová, Farský úrad Terchová, Pizzeria Italy, PMGSTAV, s. r. o., a Kamenárstvo Bytča – STAPET, s. r. o.

Tešíme sa opäť o rok, priatelia

Členovia Divadla Gavurka z Terchovej

TERCHOVSKÝ HLAVOLAM

Pomôžte nám identifikovať ľudí z tejto fotografie

Na fotografií z roku 1948, resp. 1949 sa nachádzajú terchovské dievčatá (niektoré ešte žijúce) v spoločnosti rehoľnej sestričky. Kto by vedel pomenovať konkrétne osoby, môže svoju informáciu nahlásiť do redakcie našich novín. Popísanú fotografiu uverejníme v niektorom z ďalších čísiel novín.

-red-

Miestne kultúrne stredisko v Terchovej Vám praje (tajnička)

Autor: Juraj Mitošinka	pripustiť, priznať	3. časť tajničky	skratka okultného krvácania	búchaj (expr.)	Estera (dom.)		spadnúť, klesnúť (bás.)	ponorte	značka ruténia	vzorec hydridu astátu	Barbora (dom.)	Pomôcky: Kalixt, LZ, adas, plika, AED, AUP	mužské meno	1. časť tajničky	africká antilopa
dobaním usmrtí						nákazlivá kožná choroba						značka pre kilo- voltampér			
zaži, skús						krutovláda (expr.) Elemír (dom.)						programo- vací jazyk rozhl. sp. USA			
skratka nukleo- vých kyselín			Štefan (dom.) jedol (det.)						venoval sa hre chradne (bás.)						
tlač. ag. Austrálie				poplach žolík (kart.)						jedľa (bot.) pomeno- vanie					
citoslovce radosti					soľ kyselí- ny octovej sušená hľuza						rímske číslo 140 dotknutie				trhás (kníž.)
Pomôcky: ešalón, EAT, sa- lep, kardia	výpravná hrdinská báseň oblečenie					neochotne stred, vnútro niečoho						decht (hovor.) prasklo			
ohmatajú (hovor.)								Izidor (dom.) 2. časť tajničky					výkonný výbor záhyb (lek.)		
stávala sa bielou							nestratiť ostroť príslušník šlachty								
označenie lieťadiel Bulharska			stávalo sa redším bájoslov- ná bytosť						plašením vyruš skr. pre a podobne						
MPZ Tanzánie				čelo plavidla klobúk (zastar.)						veľký kliniec viazal na úzbl					bodni
citoslovce kvikania					rýpaním odstránia napodob- neniny					skypri pědu chyt', lap					
Pomôcky: abies, hamam	útok (kníž.) Ela (dom.)					spevavý vták natiahli, vystreli					tlač. ag. Konga tónina (hud.)				
vojenský transport							lámaním oddel' spravuje						citoslovce odporu Konštantín (dom.)		
kočovní zábavný podnik s kolotočmi									obyvatel' Filipín potupný, haniaci						
značka pre kilo- pond			citoslovce pipania otvor do žalúdka					hladní ľu- dia (expr.) naprav, vylad'							
skratka štátu Arkansas				umelé vlákno infekčná choroba						prestaň držať vz. nitridu tantalu					kúpeľ (tur.)
Pomôcky: Ezdráš, Asa, idant, tinea, lam	staroindic- ký boh podsvetia žen. meno				gén (gen.) dozorca z radov vážňov						stiahnutie sa hádže, vrhá				
priekopa pri ceste						moslim- stvo roh fraku (hovor.)						judejský kráľ vz. nitridu hlinka			
biblické mužské meno							kožná vyrážka vz. oxidu bóratého						zn. prvku túlium zn. pre ounce troy		
rumunské platidlá				zabav						vec, ktorá cloní					
Anna (dom.)				tykajúci sa osi						bielkovino- vá látka, ferment					

Čas radosti, lásky, pokory a úcty voči druhým

Očakávanie narodenia nášho spasiteľa Ježiša Krista je veľká svetová udalosť. Takmer všade, aj v tej najmenšej chalúpkke, sa najprv upratuje, všetko čistí a tak pripravuje na prijatie narodeného spasiteľa Ježiša Krista. Z dievčenských liet si pamätám, že všade vládla úcta k vianočným sviatkom. V tom čase boli ľudia roľníci. Keď nakrmili dobytok a začalo sa zvečerievať – bolo to najmä v adventnom čase –, ženy aj muži sa schádzali v dome suseda, modlili sa Radostný ruženec a po modlitbe si vždy zborovo zaspievali pieseň „Chodela Mária po údolí svete“. Ja som sa túto pieseň taktiež naučila a spievam si ju dodnes, či je jar, leto, jeseň alebo obdobie Vianoc. Spievam si ju sama doma, keď mi je smutno. Rozhodla som sa, že vám slová tejto piesne poskytnem. Hoci je starodávna, verím, že vás poteší, keď si ju budete spievať.

Vinšujem všetkým okolo redakcie novín, ako aj všetkým mojim rodákom v Terchovej požehnané Vianoce, dobré zdravie, hojnosť lásky, šťastia, Božieho požehnania a do nového roku nech sa vám všetko splní.

V úcte želá **Oľga CHUDOVSKÁ, rod. Huličiarová**

CHODELA MÁRIA PO ÚDOLÍ SVETE

Chodela Mária po údolí svete,
nosela synáčka ve svojem živote.
Prišla ona prišla, k jednému kováču,
kováču, kováču, dajže mi nocľahu.

Ja nocľahu nemám, ja moc čeliadky mám,
mám troch takých synov, ako tých Kainov.
Vo dne v noci kujú, tri železné klíny,
čo budú pribíjať Pána Krista s nimi.

Keď to uslyšela, hneď sa poberala,
do jednej maštaľky na nocľah sa dala.
Keď prah prekročela, synka porodela.
Ku Márii prišlo kováčove dievča,
kováčove dievča, podaj mi synáčka.

Ako vám ho podám, keď ručičiek nemám,
na rúčky nerobím, na oči nehľadím.

Keď sa ono zohlo, hneď ručičky malo,
na rúčky robelo, na oči hľadelo.

S preveľkou radosťou k rodičom bežalo.
Otecko, mamička, to bola Mária,
čo si včera večer nocľahu pýtala.
Keby ja bol vedel, že je to Mária,
bol by som jej vystlal od zeme do neba.

Ja by si bol ľahol na tŕnie, kamene,
aspoň by som bol mal hriechy odpustené.
Prikrýl by som sa bol s tu železnú bránu,
aspoň by tak došiel k nebeskému raju.

Ale už nedôjdem, lebo som moc zhrešiel,
Panenku Máriu ze spania vyrušiel.
Panenka Mária, pros u svojho Syna,
aby nezahynula tá naša krajina.

Budem Syna prosiť a vy sa modlite,
vrúcnyimi prosbami Boha zveľebujte. Amen.

VIANOČNÁ KAPUSTNICA ZO ŠTYROCH DRUHOV MÄSA A KLOBÁSOU

Suroviny na kapustnicu: 1 kg údenej bravčovej krkovičky s kosťou, ½ kg čerstvého bravčového pleca, ¾ kg hovädzích rebier, 1 ks morčacieho krídla. Ďalej potrebujeme väčší hrniec, 1 l šťavy z kapusty, ½ kg kyslej kvasnej kapusty, vodu podľa potreby, väčšiu mrkvu, ½ zeleru, 2 cibule, 5 strúčikov cesnaku, bobkový list, soľ, mleté korenie, 5 očistených zemiakov, lyžicu mletej červenej papriky, huby a sušené slivky.

Postup: Najprv si očistíme zeleninu a zemiaky. Mrkvu a zeler pokrájame na väčšie kúsky (2-3 cm). Zemiaky pokrájame na štvrtky. Do väčšieho hrnca dáme šťavu z kapusty, kvasnú kyslú kapustu, vodu podľa potreby a privedieme do varu. Keď už kapustnica vrie, vložíme do nej očistené a umyté mäso, pridáme soľ, korenie, pokrájanú zeleninu, celú očistenú cibuľu, strúčiky cesnaku, bobkový list, huby a červenú papriku. (Sušené slivky dáme do kapustnice spolu s klobáskou zhruba 20 minút pred dovarením.) Takto vložené mäso v kapustnici mierne varíme aspoň 2–2,5 hodiny, pokiaľ nie je mäkké. Mäso vyberieme do inej nádoby – klobása je už tiež uvarená –, podľa potreby kapustnicu ešte dochutíme soľou a korením. Mäso oberieme z kostí, nakrájame na kocky a pri servírovaní kladieme na tanier zemiakové rezance a kúsky mäsa. Všetko prelejeme horúcou kapustnicou.

Ku kapustnici patria zemiakové rezance.

Zemiakové rezance: Jeden surový zemiak očistíme, umyjeme a postrúhame na jemnom strúhadle.

Do postrúhaného zemiaka pridáme vajce, soľ a toľko polohrubej múky, aby sme zamiesili cesto ako na rezance. Ďalej na pomúčenej doske cesto rozvalkáme na hrúbku 1–2 mm a necháme aspoň na 20 minút obschnúť. Z cesta nakrájame pásiky a vytvoríme z nich rezance. Vo vriacej vode rezance uvaríme a prepláchneme studenou vodou.

PRÍPRAVA RÝB NA VIANOČNÉ SVIATKY

Najviac zaužívaný spôsob je očistený kapor. Z neho nakrájame a vyprážame podkovičky, takisto vyprážame rybie filé – k tomu zemiakový šalát alebo zemiaky upravené na rôzny spôsob. Ďalší spôsob je Novohradský kapor. Očisteného kapra alebo aj inú rybu naporciujeme, kúsky ryby potrieme pretlačeným cesnakom so soľou a korením. Následne kúsky ryby obalíme v polohrubej múke, do ktorej pridáme trochu mletej červenej papriky, a kúsky kôpra upečieme na bravčovej masti.

Chutný je tiež kapor (aj iná ryba) pečená na zázvore, cibuli, slanine, šalvii, hrozienkach, mede, masle a bielom víne.

Postup: Kapra očistíme a môžeme ho piecť celého alebo v porciách. Celého kapra osolíme, okoreníme zázvorom, na plech poukladáme pásiky slaniny, listy šalvie a kolieska cibule. Kapra potrieme roztopeným maslom a pečieme v rúre na 200 °C 5–7 minút. Víno rozmiešame s medom a hrozienkami, teplotu znížime na 100 °C a kapra prelejeme s vínom a hrozienkami. Pečieme ešte asi 10 minút a potom môžeme kapra servírovať.

KARFIOLOVÝ ŠALÁT S MAJONÉZOU

Je veľmi lahodný, chutí po surovinách a hodí sa ku všetkým pečeným, vyprážaným alebo vareným mäsám. Môžeme ho tiež podávať samostatne s bagetkou.

Suroviny pre 5–8 osôb: 2 kusy karfiolu, 2 očistené a postrúhané jablká, cibuľa, 2 lyžice nadrobno nasekanej kapie, šťava z väčšieho citróna, soľ, 2 lyžice kyslej smotany, fľaška majonézy, 20 dkg šunky (alebo uvareného údeného mäsa).

Postup: Očistený a opláchnutý karfiol uvaríme v osolenej vode (ale nie veľmi do mäkka, skôr aby bol taký chrumkavý). Uvarený karfiol z vody vyberieme a necháme vychladnúť. Následne ho rozoberieme na ružičky a pokrájame na menšie kúsky. V mise do karfiolu pridáme postrúhané jablká, na malé kúsky pokrájanú cibuľu, pridáme kapiu, šťavu z citróna, soľ, smotanu a majonézu. Všetko zľahka premiešame a podľa potreby dochutíme. Šunku alebo údené mäso pokrájame na malé kúsky a pri servírovaní šalátu na tanieri posypeme.

VIANOČNÁ ŠTÓLA S KÚSKAMI MARCIPÁNU

Suroviny: Jedna kocka kvasníc, 2 lyžice kryštálového cukru, 40 dkg hladkej múky, mlieko podľa potreby, štipka soli, postrúhaná kôra z citróna, 6 dkg nasekaných mandlí, 10 dkg nasekaných vlašských orechov, 1 dcl javorového sirupu, (môže byť aj náhrada rum), 2

vajcia, lyžica roztopeného medu, 10 dkg roztopeného masla, 10 dkg marcipánu.

Suroviny na dokončenie: 5 dkg roztopeného masla, 1–2 lyžice sirupu, práškový cukor na posypanie štoly.

Postup: Z kvasníc, trošky cukru, lyžice múky a trošky vlažného mlieka pripravíme kvások, ktorý necháme na teplom mieste podkysnúť. Mandle, orechy a hrozienka zalejeme teplým sirupom (alebo rumom) a necháme dobre nasiaknuť. V mise zmiešame zvyšok múky so soľou, citrónovou kôrou, pridáme mandle, orechy, hrozienka, zvyšok cukru, med, roztopené maslo a kvások. V mlieku došľaháme vajcia a spolu vypracujeme hladké cesto tak, aby sa nelepilo. Cesto prikryjeme a necháme na teplom mieste 40 minút nakysnúť. Pracovnú dosku ďalej posypeme múkou a vyložíme na ňu vykysnuté cesto. Najprv ho zľahka premiesime a potom rozvaľkáme na obdĺžnik 50 x 35 cm.

Z marcipánu vytvarujeme šúľok dlhý ako strana obdĺžnika. Pozdĺž jednej strany plátu položíme marcipánový šúľok. Najprv cez marcipán prehne kratšiu časť cesta, vzápätí prihne hornú časť a všetko spolu zrolujeme. Štôlu necháme na pomastenom plechu 20 minút kysnúť. Potom si vyhrejeme rúru na 170 °C a pečieme zhruba 45 minút. Rozohriate maslo zmiešame so sirupom (alebo rumom). Štôlu ihneď po upečení potrieme roztopeným maslom so sirupom a podľa chuti dobre pocukrujeme práškovým cukrom.

Namiesto „štedráka“ si môžeme upiecť BERLÍNSKE REZY.

Suroviny (jedno cesto na plech): 30 dkg hladkej múky, 15 dkg Palmarínu, 10 dkg práškového cukru, pol balíčka prášku do pečiva, 1–2 vajcia, štipka soli, mlieko podľa potreby.

Postup: Zo všetkých uvedených surovín vypracujeme hladké cesto. Rozvaľkáme ho na obdĺžnik a preložíme na pomastený plech. Cesto na plechu potrieme lekvárom a na to dávame plnky.

Plnka: 25 dkg mletých orechov, 15 dkg práškového cukru, 2 dcl mlieka. Všetko spolu premiešame a natrieme po celom lekvári na ceste. Takto sa dá pokračovať – podľa vlastnej chuti môžeme ešte dať na orechovú plnku napríklad plnku makovú, tvarohovú atď. Navrch dáme piškótové cesto, ktoré si pripravíme z piatich vajec.

Postup: 5 žĺtkov, 15 dkg cukru dobre vymiešame aspoň pätnásť minút. Pridáme ďalej 15 dkg hrubej múky, pol balíčka prášku do pečiva a sneh z piatich bielkov. Všetko dobre premiešame a rozložíme na vrchnú plnku. Pečieme vo vyhriatej rúre na 180° – 190 °C približne 30 minút (záleží od vrstiev plniek). Na vychladnuté rezy dáme bielu alebo tmavú polevu.

DVOJFARBNÉ LINECKÉ KOCKY

Suroviny na 40–45 kúskov: 400 g hladkej múky, 150 g práškového cukru, 200 g masla, 2 vajcia, vanilkový cukor, lyžica kakaa, mlieko podľa potreby (2–4 lyžice).

Postup: Múku preosejeme, pridáme práškový cukor, maslo, vajcia, vanilkový cukor

a vypracujeme tuhšie cesto, ktoré rozdelíme na tri časti. Do jednej zapracujeme kakao s prídanim mlieka; máme teda dve cesta svetlé a jedno kakaové. Svetlé cesto rozvaľkáme na plát s hrúbkou 1 cm, pokrájame ho na pásiky asi 1,5 cm široké. Podobne rozvaľkáme i kakaové cesto a pokrájame ho tiež na 1,5 cm široké pásiky. Ďalej na seba ukladáme jeden biely a jeden kakaový pásik tak, aby boli na sebe uložené štyri rady. Druhé biele cesto taktiež rozvaľkáme na tenší obdĺžnik, do ktorého budeme zabaľovať pásiky cesta položené na seba. Vznikne nám taký hranol, ktorý jedenkrát zabalíme do cesta. Boky dobre popritláčame a nakrájame na 5 milimetrové plátky, ktoré rozložíme na plech vyložený papierom na pečenie. Pečieme v predhriatej rúre na 200 °C asi 10 minút. Upečené a vychladnuté odložíme do dózy aspoň na tri dni odležať.

KARAMELOVÁ TORTA

Najprv roztopíme 15 dkg kryštálového cukru, zalejeme to jedným dcl vody a krátko povaríme (približne 1–2 minúty). Potom karamel necháme vychladnúť; ďalej si masťou vymastíme formy na tortu, ktoré posypeme polohrubou múkou.

Korpus na tortu: 5 žĺtkov, 25 dkg cukru vymiešame, pridáme studený karamel a miešame. Následne pridáme 40 dkg polohrubej múky, prášok do pečiva a sneh z piatich bielkov. Všetko spolu zľahka premiešame a nalejeme do tortovej formy. Vrch pekne rovnomerne uhladíme, položíme do vyhriatej rúry na 180 °C a pečieme asi 40 minút. Keď je korpus upečený a vychladnutý, prekrojíme ho na polovicu a naplníme plnkou.

Plnka: Sladené kondenzované mlieko si uvaríme v konzerve aspoň deň vopred. 25 dkg

masla, 15 dkg práškového cukru a žĺtok vymiešame, pridáme uvarené a skaramelizované mlieko a dobre vymiešame (do plnky môžeme pridať aj lyžicu kakaa). Plnkou potrieme prekrojený korpus a pridáme vrchný diel; najprv natrieme boky torty, zvyšný krém roztrieťme a ozdobíme povrch torty. Boky torty ešte obsypeme mletými vlašskými orechmi.

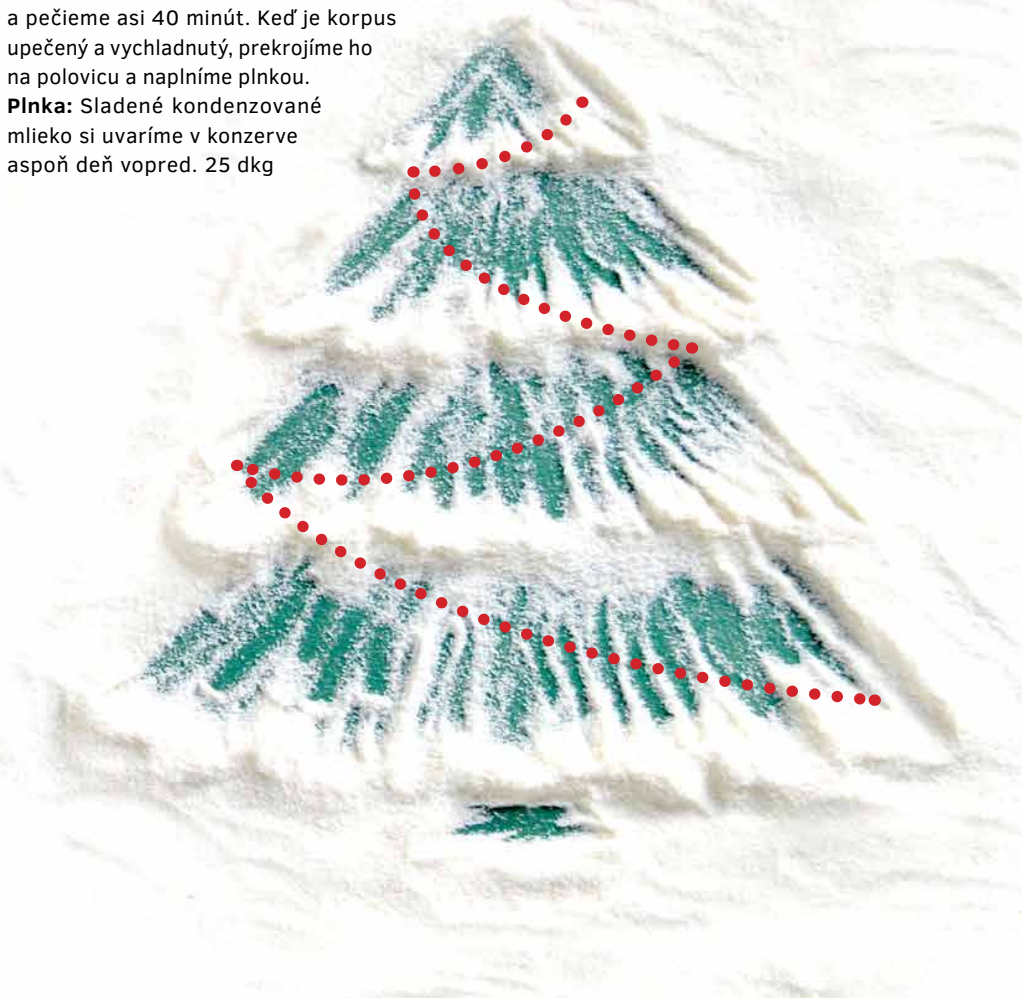
Na záver roka si môžeme pripraviť dobrý kotlíkový guláš, ako druhý chod vyprážané pirohy s hranolčekmi a tatárskou omáčkou.

PIROHY

Suroviny: Jeden kilogram uvarených zemiakov v šupke – očistených a postrúhaných na jemnom strúhadle.

Postup: Do zemiakov pridáme jedno vajce, štipku soli a toľko polohrubej múky, aby sme mali dobré cesto, respektíve, aby sa dalo rozvaľkať. Cesto na pomúčenej doske rozvaľkáme asi na 2 mm hrúbku a pokrájame na štvorce približne 10x10 cm. Na každý štvorec položíme plátok šunky (alebo uvareného údeného mäsa) a plátok syra, preložíme naplnený štvorec, tak na šatôčku, a okraje jemne pritlačíme. Takto pripravené pirohy namáčame v rozšľahaných a osolených vajčičkách, obalíme v strúhanke a hneď vyprážame v horúcom oleji z oboch strán. Na tanier porciujeme aspoň tri pirohy. Môžeme k nim podávať hranolčeky alebo zemiaky pripravené na rôzny spôsob, tatársku omáčku či zeleninovú šalát.

Dobrá chuť vinšuje Oľga CHUDOVSKÁ

Silvestrovským atramentom

Tento poznáte?

Muž vyberá vianočný darček.
 – Máte niečo lacné, užitočné a pekné?
 Ochotná predavačka zareaguje:
 – Čo povieť na tieto vreckovky?
 Pre koho to chcete?
 – Pre manželku.
 – Tak to bude určite prekvapená.
 – Isteže, – hovorí muž.
 – Ona si totiž myslí, že pod stromček dostane kožuch.

Ktosi sa spytoval pani Novákovej:
 – Prečo držíte popol svojho nebohého manžela v sklenej urne?
 – Viete, on sa tak rád díval z obloka...

– Jano, čo dostaneš na Vianoce?
 – Človeče, asi chlapa. Videl som ho v manželkinej skrini.

– Pán doktor, povedzte mi priamo, akú mám nádej?
 – Nie je to zlé, – vraví lekár.
 – Len by som vám radil, nečítajte román na pokračovanie.

Cestujúci ironizuje:
 – Pán výpravca, a dočkám sa vôbec toho vlaku?
 – Prečo nie. Veď ste ešte mladý!

Vojak vojenskej služby pošle svojej babke balíček s ručným granátom a listom, v ktorom píše:
 – Stará mama! Ak potiahneš za ten špagát, dostanem tri dni dovolenky...

Malý Dominik píše pred Vianocami Santa Clausovi.
 – Prosím Ťa, Santa, pošli mi na Vianoce bračeka.
 – Dobre, ale ty mi pošli mamičku!

Ešte za socializmu novovymenovanému riaditeľovi podniku oznámia, že hlavný účtovník leží na smrteľnej posteli.
 I rozhodne sa ho v rámci styku s masami navštíviť. Lekár ho upozorní, aby sa s ním v rámci možností zhováral neoficiálne a bezprostredne. Direktor tak žoviálne pristúpi k posteli chorého, s demokratickou srdečnosťou ho potľapká po pleci a s bodrým úsmevom sa ho spýta:
 – Tak, čo súdruženko, umierame, umierame?

Inzerát.
 Doopatrujem starých ľudí.
 Zn. V rekordne krátkom čase.

Dve blondíny sa už vyše štyroch hodín túľajú po zimnom lese.
 Odrazu jedna povie:
 – Kašlime na to, ja už nevládzem.
 Druhá odvetí:
 – Súhlasím. Tak zoberme aj ten neozdobený...

U svätého Petra klope na dvere návšteva.
 Peter otvorí a vidí, že ten pred bránou sa náramne rehoce.
 – Prečo sa smejete?
 – Lebo dolu ma ešte operujú a ja som už tu!

Ozve sa z amplitónu na kúpalisku:
 – Prosíme dámu v červených plavkách so žltými bodkami, aby sa okamžite dostavila do šatne. Zabudla si ich obliecť...

Závodný lekár rozpráva v spoločnosti:
 – Dnes ráno u nás vo fabrike odtrhlo majstrovi nohu.
 – A čo jeho úbohá žena? Hádam ste jej to nepovedali hneď naplno?
 – Ale kdeže! My sme jej najprv poslali tú nohu...

– Mama, prečo som taký škaredý?
 – To ti bol vtedy hrozný večierok.
 Buď rád, že nie si pes.

Začiatkom decembra hovorí manžel svojej žene:

– K Vianociam mi nekupuj nijaké darčeky. Stačí, keď ma budeš ľúbiť a budeš mi verná.
 – Neskoro. Už som ti kúpila kravatu...

CHVASTEKOVE STRETNUTIE S MEDVEĎOM

Alojz Chvastek z Terchovej a jeho dobrý nemenovaný kamarát z Belej sa vybrali na poľovníčku obchôdzku. Nasmerovali si to do Bránice pri Belej, kde mali záujem zistiť, čo robí srnčia a vysoká zver. V Bránici sa široká cesta zužovala na chodník, preto museli ísť jeden za druhým. Prvý išiel Belan, v krátkej vzdialenosti za ním Chvastek. V nečakanom okamihu sa pred nimi zjavil veľký huňatý medveď. Vyfakaný Belan zastal a kričí na Chvasteka:

– Lojzo, čo mám robiť?

A on mu vraví:

– Rob to, čo aj ten medveď.

V momente medveď položil svoje tlapy na Belanove plecia a začal s ním ako keby tančovať.

Po krátkej chvíli to však medveď prestalo baviť a odbehol si kúsok vedľa urobiť svoju potrebu. Belan opäť zúfalo kričí na Chvasteka:

– Lojzo, preboha, a čo mám robiť teraz?

Chvastek na to:

– Veď som ti povedal, že rob to, čo aj ten medveď.

Belan vo veľkom strachu zareagoval slovami:

– Lojzo, ale veď to, čo robí medveď teraz, ja som spravil už vtedy, keď som mal jeho tlapy na mojich pleciach... (Zapísal František Mucha; Terchová, 1. novembra 2018)

Karikatúra Mikuláša Šliackeho

Karikatúra Fedora Vica

A čo si o tom všetkom myslia...

Ak chceš spoznať svoju najvzdialenejšiu rodinu, zbohatni. (Julian Tuwim)

Muž je muž a sotva sa už zmení. Chce mať vlastné auto, vlastnú chatu, vlastný dom a cudzie ženy. (Tomáš Janovic)

Rozdiel medzi pravdivými a falošnými spomienkami je rovnaký ako pri šperkoch. Vždy sú to tie falošné, ktoré sa nám zdajú krajšie, a preto pravé. (Salvador Dalí)

Láska je ako niektoré ulice: slepá a nebezpečná. (Jozef Urban)

Mám nešťastnú povahu, nikdy nič nezabudnem. (Michail Lermontov)

Nepiť je jediný spôsob, ako zostať triezvy. Obávam sa však, že aj najhorší... (Peter Gregor)

Najlepší spôsob, ako vyhrať hádku, je nezačať ju. (Dale Carnegie)

Pijeme, čo sme dali vykvasiť, aby sme zabudli na to, čo sme nechali vyhniť. (Tomáš Ulej)

Korupcia je odsúdeniahodná, ale malá pozornosť vždy poteší... (Josef Poláček)

Nikdy nestrácaj čas s niekým, kto nie je ochotný strácať ho s tebou. (Gabriel García Márquez)

Pri vstupe do tej budovy sa bez vyzvania preukážete svojou neschopnosťou. (Kamil Peteraj)

Ľudia, ktorých plavba životom závisí od majetku iných, vás budú ako prví poučovať o tom, že majetok nie je dôležitý. (Ben Elton)

Ešte stále každý každému závidí, ale niektorí už úprimne. (Tomáš Ulej)

Nezlyhal som. Objavil som desaťtisíc vecí, ktoré nefungujú. (Thomas Alva Edison)

Svedomie ťaží. Preto ľudia bez svedomia zvyčajne dôjdu ďalej. (Jozef Urban)

Skúsil si. Neuspel si. Nič to. Skús to znovu. Znovu neuspej. Neuspej lepším spôsobom. (Samuel Beckett)

Nenechajte svoje peniaze u nás. Chodte radšej ku konkurencii! (Kamil Peteraj)

Nájdu sa aj neúplatní ľudia. To sú tí, na ktorých nikomu nezáleží. (Dušan Radovič)

Nehovorím, že človek vekom speje k múdrosti. Naučí sa však bistro rozoznať hovno od čokolády bez toho, aby musel zakaždým ochutnávať... (Peter Gregor)

Jedna hlava,
jeden chvost...

Tragédia je zaľúbiť sa do tváre a oženiť sa s celým dievčaťom. (Julian Tuwim)

U nás na Slovensku vám dovoľia veľa ukradnúť, ale nedovoľia vám veľa zarobiť. (Tomáš Janovic)

O ČIERNOM HUMORE

Ak sa nad čiernym humorom niekto pokrytecky rozhorčuje, tak iba preto, že zazreli v jeho zrkadle tvár potenciálneho vraha či sadistu, ukrytú pod bezúhonným zovňajškom. Je to smiech zväčša svätokrádežný, boriaci autority a sviatosti. Mŕtvola tu nie je naozaj mŕtvou, iba rekvizitou. Je to tak trochu smiech z vlastného strachu z nástrah každodenného života – ako keď si dieťa píská, ak má prejsť tmavou chodbou. Ale toto gesto je aj rebéliou voči bohom. Tým, že sa človek smeje z vecí posvätných, utvrdzuje sa vo svojej prevahe. Tak sa čierny humor stal korením života, z ktorého človek čerpá sily do neustálej borby s osudom. Nie náhodou sa ľudstvo od dávneho radu bálo, s nadšením sa dávalo strašiť a samo strašilo. (Kornel Földvári)

Ešte do druhej nohy

– Nie je tá operácia nebezpečná, pán doktor?
– To viete, z piatich sa obyčajne jedna vydarí. Ale nemajte strach, práve v týchto dňoch sa mi štyri nevydarili.

Vo vlaku.

– Pani, povedzte svojmu synovi, nech ma nenapodobňuje.
– Maroško, prestaň zo seba robiť debila!

– Tak som počul, že ti svokra na Vianoce poslala kapra?
– Kdeže! Len raz hus, a ja debil som sa s ňou oženil...

Pacient sa vystrašene pýta:

– Ste si, pán doktor, istý, že ide o zápal pľúc? Lebo dakedy lekári predpisujú liek proti zápalu pľúc a pacient potom zomrie na niečo celkom iné.

Lekár ho upokojí.

– Keď vám ja predpíšem liek proti zápalu pľúc, tak ručím za to, že umriete na zápal pľúc.

Sťažuje sa snehuliak snehuliakovi.
– Mrznú mi gule!

– Kde si bol toto leto na dovolenke?
– Pri mori.
– Aké to bolo?
– Skvelé.
– Pekná pláž?
– Nádherná. Piesok ani púder.
– Čo ste robili celý deň?
– Najprv ma moja žena zahrabala do piesku. A potom ja ju.
– No a ďalej?
– Na budúci rok tam pôjdem zasa a vyhrabem ju...

– Mami, ja by som chcel na Vianoce psa. Nevymýšľaj, bude kapor, ako každý rok!!!

Svokra leží na smrteľnej posteli. Príde za ňou zaťko s fľašou domácej a hovorí:
– Ta čo, mamo, dáme kapurkový?

Policajt si kupuje topánky. Predavačka sa ho pýta:
– Aké máte číslo?
– Také ľahké, neviete? Predsa 158!

Lekár prezrel pacientku a začal diktovať diagnózu po latinsky. Pacientka so zlým tušením načúva nezrozumiteľným výrazom, potom sa úzkostlivo pýta:
– Je to zriedkavá choroba, pán doktor?
– Vôbec nie, – vraví lekár žoviálne.
– Cintoríny sú jej plné!

Dvaja patológovia počas silvestrovskej noci.
– Počúvaj, Jano, otvoríme toho Huberta?

– Aj v roku 2019 bude sneh stále zadarmo. Váš Dedo Mráz.

Pripravil Peter CABADAJ
Fotoarchív – Marián ZAJAC

Expozícia Jánošík a Terchová

Moc ďakujeme za túto výstavu. Jánošík je hrdina! Líbí se nám tady – v Těrchově.

K+R+K, Beskydy v okrese Frýdek-Místek
13. 3. 2018

Nelka s mamou a tetou Natáliou v Trnavy.

Ďakujeme. Máte to tu krásne.

31. 3. 2018

Veľmi sa nám páčilo. Ďakujeme!

Základná škola Ondreja Štefku Varín

26. 4. 2018

Dojímavé a poučné. Ďakujeme.

Linda Horinková a rodina Horinkova z Unína

27. 4. 2018

Je to tu zaujímavé, poučné a dozvíme se o minulosti Jánošíka.

Vojta a Eva

29. 4. 2018

Páčilo sa nám a ďakujeme za kultúrny zážitok a obohatenie poznania o Jánošíkovi.

rodina Širokých

6. 5. 2018

Sme radi, že sme si mohli pozrieť tieto dejiny.

Paľo, Soňa a Tímka

10. 5. 2018

Ďakujeme za výklad.

ZŠ s MŠ Teplička nad Váhom

8. 6. 2018

Terchovské múzeum – veľmi poučné. Ďakujeme.

Hrušovany nad Jevišovkou, Znojmo

12. 6. 2018

Výstava i muzeum v Těrchově se nám líbila, stejně jako dovolená v tomhle kraji.

Petr, Marta a Kristýnka Křížovi ze Žimrovic

4. 7. 2018

Naša návšteva Terchovej a terchovského múzea sa nám veľmi páčila, pretože nám to pripomenulo detstvo, ktoré sme prežili v Rumunsku u svojich rodičov na našom hospodárstve.

rodina Janka a Jarka, Sered' a Malmö – Švédsko
4. 7. 2018

Páčilo sa nám u vás. Tešíme sa sem opäť.

Paulína Kuricová a Filip Rybár od Piešťan

10. 7. 2018

Návšteva zo Slovinska poznala povest' o Jánošíkovi a zložila poklonu tomu, ako si viete uctiť národné tradície.

18. 7. 2018

Jánošík, pozdravujeme ťa.

rodina Solničková, rodina Lahučka

21. 7. 2018

Jánošíkove deti z Golianova. Prišli sme, videli sme, zaspali sme.

Nikolka, Gabča, Grman, Nikol

25. 7. 2018

Ďakujeme za peknú ukážku o Jurovi Jánošíkovi. Naozaj máme zaujímavú históriu. Nezabudnime a uchovávajme si naše národné dedičstvo. Máme toho veľa, nezabúdajme a odovzdávajme ďalším generáciám. Ešte raz ďakujeme.

manželia Jaroslava a Vladimír Macháľkovci zo Skalice

26. 7. 2018

Zaujímavá výstava, krátko, ale výstižné spracovaný filmový dokument. Veľmi pekne ďakujeme.

Tonko a Erika z Trenčína

27. 7. 2018

Je tu skvelé. Výstava a dokument boli veľmi zaujímavé.

Stanko a Veronika

27. 7. 2018

Ďakujeme za krásnu filmovú ukážku, ktorá nám pripomenula život Jánošíka. Krásne výstavné scény od čias života Jánošíka. Tiež ďakujeme za milú pani sprievodkyňu v múzeu, ktorá nám porozprávala aj iné veci o Terchovej a možnosti, kam ešte ísť. Vďaka.

Šantovci z Trnavy

20. 7. 2018

Jedno z najkrajších múzeí na Slovensku. Projekcia má veľké plus.

Jana, Sebastián, Ľuba z Prešova

31. 7. 2018

Ďakujeme za krásnu expozíciu a zaujímavý film.

Deny P. a Zuzana Kubičková z Martina

1. 8. 2018.

Mne sa to strašne ľúbilo. Boli tam veci, o ktorých som nevedel.

Patrik Oravec z Pochabian

1. 8. 2018

Byl to velmi silný zážitek navštívit rodiště slovenského národního hrdiny.

Honza, Bikina, severní Čechy

3. 8. 2018

Ďakujeme veľmi pekne. Páčili sa na nám hlavne podrobné informácie o živote a histórii Jánošíka.

rodina. Dubravických z Bratislavy

4. 8. 2018

Boli sme tu, veľmi sa nám páčilo a prideme radi späť.

rodina Dadijová, Peťko, Šimonko, tatik a mama – Podhorany

7. 8. 2018

Přijeli sme se podívat, odkud pocházela naše babička Anna Lacková. Expozice se nám moc líbila. Rádi se zase vrátíme.

Gábina a Ondrejko z Otrokovic

8. 8. 2018

Výstava aj film sa nám veľmi páčili. Prajeme Terchovcom, aby sa im vždy darilo zachovať tradície nášho ľudu.

Andrej Vančo z Košíc, babička a dedko zo SNV
9. 8. 2018

Dňa 11. 8. 2018 sa naša rodina stretla v Terchovej. Pri tej príležitosti sme navštívili aj toto krásne a poučné múzeum na pamiatku Jánošíka. Je to krásne urobené a máme súper zážitky. Ďakujeme.

rodina Lenártova z Vesteníc, Prešova-Solivaru,
Vranova nad Topľou a Londýna
11. 8. 2018

Výlet do Terchovej spojený s Terchovským bu-
dzogáňom, ktorý nám dal možnosť pozrieť si
expozíciu v Jánošíkovom múzeu. Aj rockeri mi-
lujú slovenské tradície. Ďakujeme.

Halujuvci

12. 8. 2018

Konečne sme sa dozvedeli, kto to bol Juraj Já-
nošík!!! Ve škole už se o ňom bohužel neučíme.
Paulina Michalková Pustiměř, ČR
26. 8. 2018

Pěkné zdokumentování doby. Díky.
výprava z Veselí nad Moravou
14. 9. 2018

Ďěkujeme za krásnou prohlídku. Obdivujeme
Juraje Jánošíka. Nádherný kraj a milí lidé.

Bohdana a Mirek ze Zlína

7. 10. 2018.

Expozíciu Jánošík a Terchová navštívilo v me-
siacoch december 2017 a január – október
2018 celkovo 10 400 záujemcov.

Počas uplynulých rokov to boli návštevní-
ci z týchto krajín: Anglicko, Argentína, Aus-
trália, Belgicko, Brazília, Bulharsko, Cyprus,

Česko, Čierna Hora, Čile, Čína, Dánsko, Estón-
sko, Grécko, Fínsko, Francúzsko, Gruzínsko,
Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Izrael, Japon-
sko, Kazachstan, Kanada, Keňa, Kórea, Litva,
Lotyšsko, Luxembursko, Macedónsko, Maďar-
sko, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Peru, Poľ-
sko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko,
Slovinsko, Srbsko, Sýria, Škótsko, Španielsko,
Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Ukrajina, USA
a, samozrejme, Slovensko. Prehľad štátov nie
je kompletný. Nie všetci návštevníci zanechali
po sebe písomný záznam.

Text a foto – František MUCHA

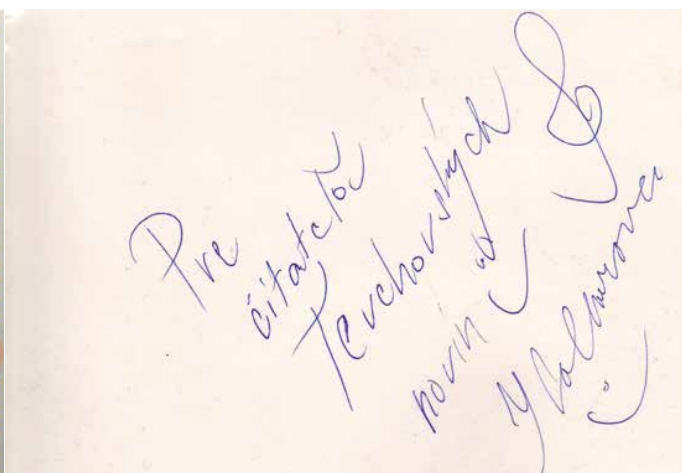

Foto – František MUCHA

Terchová si tento rok počas Osláv sv. Martina (9. – 11. novembra 2018)
pripomenula 287. výročie vzniku farnosti a posvätenie Kostola sv. Mar-
tina v Terchovej.

Okrem liturgického programu nechýbal ani slávnostný koncert, ktorý
sa konal v kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej.

OSLAVY SVÄTEHO MARTINA TERCHOVÁ 2018

SV. MARTIN - PATRÓN TERCHOVSKEJ FARNOSTI A PRVÉHO KOSTOLA Z ROKU 1731

PIATOK 9. novembra

Kaplnka sv. Martina v Zariadení pre seniorov a DSS Terchová

11.00 h SV. OMŠA

12.00 h SLÁVNOSTNÝ OBED

12.30 h KULTÚRNY PROGRAM

Kostol sv. Cyrila a Metoda

18.00 h SLÁVNOSTNÝ KONCERT

Pri príležitosti sviatku sv. Martina a 100. výročia vzniku 1. ČSR

účinkujú:

Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala Bratislava,

umelecký vedúci Ewald Danel,

Terchovský detský spevokol pri ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová,

mladí muzikanti z Terchovej študujúci na slovenských konzervatóriách

NEDEĽA 11. novembra

Kostol sv. Cyrila a Metoda

10.30 h SLÁVNOSTNÁ SV. OMŠA

11.30 - 17.30 h FARSKÁ POKLONA

17.30 h VEČERNÁ POBOŽNOSŤ S POŽEHNANÍM

Sprievodné podujatie

ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej

SV. MARTIN OČAMI NAŠICH

DEŤÍ (výstava)

www.terchova.sk www.terchova.fara.sk

Radosť po góle do siete Ružomberka

Ocenenie "Hráč mesiaca" prevzal od Ivana Kozáka (vľavo) a Jozefa Michalku

Objav jesene

(Má talent strelca a srdce pouličného bitkára)

O kom je reč? O čerstvo 19-ročnom RÓBERTOVI BOŽENÍKOVI, hráčovi MŠK Žilina, ktorá bude po jesennej časti futbalovej sezóny 2018/2019 zimovať na peknom treťom mieste v tabuľke Fortuna ligy.

Doteraz stúpil člen všetkých mládežníckych reprezentácií Slovenska, od U 15 po U 21, vo svojej športovej kariére postupne – krok za krokom. Túto jeseň však krok vymenil za skok, a to poriadny. Napokon, posúďte sami.

Hneď v ligovej premiére proti Nitre zaznamenal svoj prvý presný zásah do „štrikovaného“. V priebehu súťaže k nemu pridali ďalších deväť, takže s desiatimi zárezmi na pažbe je v tabuľke kanonierov spolu s Bayom z Dunajskej Stredy na druhom mieste, za lídrom Šporarom zo Slovana. Náš rodák sa dostal v denníku Šport trikrát do ideálnej zostavy kola, v domácom zápase so Slovanom Bratislava ho fanúšikovia vybrali za hráča zápasu, v októbri prevälcoval fortuniligovú konkurenciu a získal cenu Hráč mesiaca – ako vôbec najmladší laureát v histórii tejto ankety. Kvalitnými ligovými výkonmi si zákonite vypýtal aj nomináciu do reprezentácie mladých „sokolíkov“, v ktorej stihol ešte ako 18-ročný debutovať na sklonku kvalifikácie o postup na ME (v Taliansku a San Marine) v zápase so Severnými Írmi. Okrem toho treba spomenúť aj Robov štart v drese žilinskej U 19 v juniorskej Lige majstrov proti francúzskemu Montpellieru.

Myslím, že hovoriť o objave jesene a veľkom výkonnostnom skoku, je teda namieste. A ako sa na „Božov“ progres pozerajú známe osobnosti z futbalového prostredia? Prinášame zopár reakcií zo slovenského mediálneho priestoru.

Jaroslav Kentoš (tréner MŠK Žilina): „Robo dostal v príprave šancu a chytil ju za pačesy.“

Michal Škvarka (kapitán MŠK Žilina): „Robo sa každým dňom zdokonaľuje, pracuje na sebe a za to potom býva v zápasoch odmenený.“

Miroslav Hašan (redaktor denníka Šport): „18-ročný Boženík je v útoku mimoriadnym zjavom. Snúbi sa v ňom talent strelca i srdce pouličného bitkára, čo je na hrote tá najlepšia možná kombinácia. Táto mladá puška púta nielen gólmi, ale aj fyzickými prednosťami a ochotou tvrdo na hrote pracovať pre mužstvo.“

Stanislav Griga (bývalý reprezentačný tréner a ligový kanonier, ktorý sa Robovi venuje na individuálnych tréningoch v MŠK): „Na svoj vek je

výborne fyzicky pripravený, silný, odolný, nebojí sa stretov. A počúva okolie, nasáva informácie ako špongia. Je na dobrej ceste. Teší ma, že takto výkonnostne vyskočil. To, že dal v premiérovej jeseni desať gólov, je nad očakávanie.“

Adrián Guľa (reprezentačný tréner SR „21“): „Robo svojou doterajšou hrou vyslal jasný signál. Veľmi dobre sa zhostil svojej streleckej úlohy, je to pracovitý hráč s veľmi dobrým prístupom, ktorý potvrdil nielen na reprezentačnom zraze, ale aj v ligových zápasoch.“

Pravdu povediac, čítajúc tieto vyjadrenia, napadá mi len jedno želanie. Nech sa Robovi v nastúpenom trende v zdraví darí úspešne pokračovať.

Marián ZAJAC

Foto – Erika ĎURČOVÁ a Ján MINTÁL

Erupcia radosti

Vydarený rok po každej stránke

Kto z nás si túto vetu bude môcť povedať o práve končiacom sa roku, keď bude bilancovať jeho 365 dní? Dúfame, že spokojnejších ľudí bude väčšina, veď niekedy stačí pri hodnotení zmeniť len uhol pohľadu. Ten ale vôbec nemusí meniť náš rodák, hokejový reprezentant Slovenska a hráč českého extraligového Mountfieldu Hradec Králové LUKÁŠ CINGEL.

Z hocikakého uhla sa Lukáš za „osmičkovým“ rokom obzrel, musel vyslovovať spokojnosť. Mal som šťastie byť nedávno spolu s Lukášovými rodičmi a svokrovcami na zápase Hradca v neďalekom Třinci. Okrem hokejového zážitku som si odniesol aj jeho prísľub, že do vianočného čísla terchovských novín nám o odchádzajúcom roku čo-to z vlastných hokejových i životných uhlov sám povie. Som rád, že Lukáš svoj sľub splnil.

„Myslím si, že rok 2018 bol pre mňa úspešný po všetkých stránkach. Či už v hokeji, alebo osobnom živote. V hokeji sa mi darilo, čo znamenalo nomináciu na ZOH v Pjongčangu. Bol to veľký zážitok, ako pre každého športovca. Po prvom víťaznom zápase s Rusmi sme mali veľké šance na úspech. Škoda... Potom sa nám nedarilo a nepostúpili sme ďalej. Avšak, beriem si z toho skúsenosť. Taktiež po olympijských hrách ma potešila nominácia na Majstrovstvá sveta v Dánsku. Sezóna bola super a som vďačný, že ma v nej obchádzali zranenia a mohol som tak pravidelne nastupovať do reprezentačných aj extraligových zápasov v Česku. Rok to bol náročný. Hrali sme Spengler cup, Ligu majstrov, extraligu plus reprezentácia. No pre mňa vrcholom sezóny bola naša svadba s Ľubkou, ktorá bola super. Moja manželka mi je veľkou oporou. Po svadbe sme odcestovali na svadobnú cestu, kde sme si oddýchli a zistili, že budeme čoskoro traja. Už sa na to veľmi tešíme. Aktuálna sezóna je ešte len v polovici a je super, že sa v nabitej tabuľke držíme na popredných priečkach. Chcel by som naďalej podávať dobré výkony. Pokiaľ ide o Majstrovstvá sveta v Bratislave, tak tie sú ešte ďaleko. Snažím sa momentálne sústrediť na klubové zápasy s Hradcom, s ktorým máme najvyššie ciele. Máme super hráčov, azda nám to pôjde aj naďalej. Na MS

Sympatický svadobný pár v terchovskom kroji

vedie ešte dlhá cesta. O nich budem rozmýšľať, až keď skončíme sezónu v Čechách. Pozdravujem všetkých fanúšikov v Terchovej.“ (L. Cingel)

Vydarený rok z titulku určite sedí. No zároveň si dovoľm doplniť ešte jedno prídavné meno, a to „pamätný“. Veď komu sa podarí v jednom roku hrať na zimných olympijských hrách, majstrovstvách sveta, oženiť sa a ešte aj splodiť potomka? Myslím, že pre Lukáša s Ľubkou bude rok 2018 jednoducho pamätným.

Marián ZAJAC

Fotoarchív – Lukáš CINGEL

Na olympijskom ľade v zápase s USA

Po zápase s Třincem s rodinou a priateľmi

Futbalová jeseň terchovskej mládeže

Dorast

Jesenná časť súťaže bola o spoznaní a vzájomnom pochopení, čo chceme dosiahnuť na ihrisku. Niektoré zápasy odohrali dorastenci len jedenásti bez náhradníkov, ale bojovnosťou sme priniesli body aj zo súperových ihrísk. Chceme poďakovať všetkým, ktorí sa o to pričinili, a verím, že na jar budeme spolu bojovať za Terchovú ďalej.

Žiaci

Máme za sebou jesennú časť súťaže, ktorá bola dosť zložitá či už pre trénerov, alebo aj samotných hráčov. Postavenie v tabuľke je bohužiaľ

také, aké je, ale pre nás je prioritou naučiť deti hrať futbal a výsledky sa dostavia až po určitej dobe. Každá jedna kategória (starší žiaci, mladší žiaci, prípravka) disponuje naozaj mladými hráčmi, čo je cítiť aj v zápasoch. Avšak, veľmi sa nám páči prístup detí; snažia sa na sebe pracovať, a to je najdôležitejšie. Máme pred sebou prestávku, aby sme si všetci trošku oddýchli, a hneď na začiatku nového roka sa začína zimná príprava. Súťaž štartuje na konci marca, takže máme dosť času pripraviť deti na jarňú časť. Pevne veríme, že deti budú mať stále chuť do futbalu a budú poctivo na sebe pracovať, tak, ako to bolo doteraz.

Ján KOVÁČ a Janko KAČÁNI

III. LIGA SK. A – MLADŠÍ ŽIACI

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Jednota Bánová	13	13	0	0	146:6	39
2	MŠK Kysucké Nové Mesto B	13	10	1	2	78:34	31
3	FK Predmier	13	9	0	4	51:39	27
4	ŠK Javorník Makov	13	9	0	4	66:57	27
5	MFK Bytča	13	8	1	4	68:27	25
6	FK Rajec	13	6	1	6	48:42	19
7	ŠK Čierne	13	6	0	7	48:60	18
8	TJ Slovan Podvysoká	13	5	2	6	47:53	17
9	TJ Snaha Zborov nad Bystricou	13	5	1	7	36:49	16
10	ŠK Radoľa	13	4	1	8	28:69	13
11	FK Terchová	13	3	1	9	32:69	10
12	FK Slávia Staškov	13	3	1	9	45:95	10
13	TJ Tatran Oščadnica	13	3	0	10	19:61	9
14	OFK Teplička nad Váhom	13	2	1	10	22:73	7

III. LIGA SK. A – STARŠÍ ŽIACI

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	ŠK Javorník Makov	13	9	2	2	50:17	29
2	TJ Jednota Bánová	13	8	3	2	37:18	27
3	OFK Teplička nad Váhom	13	7	2	4	38:18	23
4	FK Slávia Staškov	13	7	2	4	37:26	23
5	TJ Snaha Zborov nad Bystricou	13	7	2	4	26:20	23
6	FK Rajec	13	6	3	4	40:21	21
7	MFK Bytča	13	6	3	4	15:19	21
8	MŠK Kysucké Nové Mesto B	13	6	2	5	40:36	20
9	TJ Slovan Podvysoká	13	6	1	6	24:28	19
10	FK Predmier	13	4	3	6	20:25	15
11	TJ Tatran Oščadnica	13	4	1	8	18:26	13
12	ŠK Radoľa	13	2	6	5	17:24	12
13	ŠK Čierne	13	1	2	10	19:45	5
14	FK Terchová	13	1	2	10	10:68	5

I. TRIEDA DORAST

	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1	TJ Divina	12	9	3	0	64:13	30
2	TJ Horný Hričov	12	8	2	2	41:19	26
3	OFK Kotešová	12	8	1	3	47:17	25
4	TJ Fatran Krasňany	12	7	2	3	49:26	23
5	TJ ŠTART Veľké Rovné	12	7	2	3	32:17	23
6	FK Terchová	12	5	1	6	28:31	16
7	TJ Hvozdnica	12	4	3	5	30:34	15
8	TJ Považský Chlmec	12	4	3	5	29:35	15
9	TJ ŠK Podhorie	12	4	3	5	23:29	15
10	OFK Ovčiarско	12	4	1	7	15:27	13
11	TJ Družstevník Bitarová	12	3	1	8	18:34	10
12	TJ Tatran Bytča	12	2	2	8	20:34	8
13	OFK Hôrky	12	1	0	11	14:94	3
14	TJ VTJ Ražeckej Teplice - Kanská (odstúpené)	0	0	0	0	0:0	0

Návrat zjazdového lyžovania do Terchovej

Myšlienka obnoviť činnosť lyžiarskeho klubu v Terchovej je skutočnosťou. Po niekoľkoročnej odmlke máme u nás nový lyžiarsky klub, ktorého hlavnou úlohou je vrátiť deti z Terchovej a jej okolia na naše domáce svahy. Lyžovanie v našej obci má dlhoročnú tradíciu, avšak určite každý z nás si musel všimnúť, že detí, ktoré sa venujú tomuto krásnemu zimnému športu, na domácich svahoch ubúda. SKI CLUB Terchová začal svoje pôsobenie v januári 2016. Počas prvých troch sezón sa do neho zapojilo viac ako 50 detí, zorganizoval viacero pretekov a malých športových akcií. Tréningový proces celoročne zabezpečujú a svoje skúsenosti odovzdávajú mladým lyžiarom predovšetkým naši domáci tréneri a inštruktori. Na novú sezónu 2018/2019 sa už pripravuje 32 mladých lyžiarov. Začiatovníci budú trénovať svoje „prvé oblúky“ na klubovom tréningovom svahu SKI Gavúrky, kde našiel klub aj svoje zázemie. Pokročilí lyžiarovia zas budú zlepšovať a zdokonaľovať svoju techniku na zjazdovkách vo Vrátni. Držíme palce a budeme sa tešiť, ak po niekoľkých rokoch nám opäť vďaka tomuto klubu vyrastie nová generácia mladých lyžiarov, ktorá sa bude baviť týmto športom a bude našu obec úspešne reprezentovať v zjazdovom lyžovaní na pretekoch po celom Slovensku.

SKI CLUB Terchová
www.skiterchova.sk

Terchovský polmaratón 2018

Usporiadateľ: Obec Terchová, Terchová pre všetkých, n. o., Reštaurácia Kultúrny dom

Riaditeľ pretekov: Vladimír ŠVEC

V sobotu, 13. októbra 2018, sa v malebnom prostredí Malej Fatry a Terchovej bežal už 4. ročník Terchovského polmaratónu – pod záštitou poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a podpredsedu Žilinského samosprávneho kraja, Milana Laurenčíka.

-red-

VÝSLEDKY

TRAŤ 21,1 KM / PREVÝŠENIE 370 M /

Por. č.	Meno a priezvisko	Rok nar.	Krajina	Kat.	Čas
1.	Miroslav Ilavský	1987	SVK	muži	1:13:06,7
2.	Jakub Benko	1991	SVK	muži	1:17:13,0
3.	Ján Červeň	1987	SVK	muži	1:21:42,0
1.	Barbara Chrenková	1995	SVK	ženy	1:31:12,9
2.	Lenka Škutová	1999	SVK	ženy	1:35:48,1
3.	Danica Redechová	1988	SVK	ženy	1:35:48,8

TRAŤ 10 KM / PREVÝŠENIE 130 M /

Por. č.	Meno a priezvisko	Rok nar.	Krajina	Kat.	Čas
1.	Andrzej Dlugosz	1978	POL	muži	0:32:45,5
2.	Robin Bučo	1996	SVK	muži	0:33:40,7
3.	Martin Hatala	1974	SVK	muži	0:36:37,8
1.	Katarína Paulínyová	1975	SVK	ženy	0:38:03,5
2.	Radka Prívarová	1979	SVK	ženy	0:40:22,6
3.	Silvia Ďungelová	1978	SVK	ženy	0:41:51,2

Jubilant František Plach

Krásneho životného jubilea, 80 rokov, sa v septembri 2018 dožil dlhoročný vynikajúci brankár Žiliny František Plach, ktorý v žltο-zelenom drese odchytil úctyhodných pätnásť sezón (1959 – 1974). Rodák z Vysokej pri Morave stál v žilinskej bráne aj pri účinkovaní klubu spod Dubňa v Pohári víťazov pohárov, kde sa jeho tímu podarilo vyradiť grécky Olympiakos Pireus a následne poraziť i taliansku Fiorentinu.

V trénerskom životopise Františka Placha nechýba ani úspešné pôsobenie v Terchovej. Najskôr to bolo v rokoch 1989 – 1993; druhý krát do terchovskej futbalovej rieky vstúpil v rokoch 1998 – 1999. Okrem nesporného zánietenia pre futbal a jeho poznania zaujal pán tréner Plach aj vždy potrebným záhoráckym zmyslom pre humor. Výroky ako – „Lítaš mi tu jako papír po jarmarku...“,

„Nesedí mi tu jako osa na bonbóne...“, „To mám na plicích...“, alebo „Kdes byl celý týden, když tě nebylo...“ – zostanú natrvalo zapísané v pamäti mnohých jeho zverencov.

K veľkému radu gratulantov sa pripája aj terchovská futbalová obec s úprimným želaním pevného zdravia, šťastia, rodinnej pohody a radosti z napredovania svojho vnuka Františka, ktorý chytá v poľskej Extraklase za Piast Gliwice. Živíóóó, pán tréner!

-zaj-

Foto – Erika ĎURČOVÁ

Františkovi Plachovi v spoločnosti Jozefa Huka (vľavo) gratuluje Huk z Dunajskej Stredy

MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO
V TERCHOVEJ ĎAKUJE VŠETKÝM
SVOJÍM PRIAZNIVCOM,
PODPOROVATEĽOM A ČITATEĽOM
NOVÍN TERCHOVÁ ZA DOBRÚ
SPOLUPRÁCU V ROKU 2018.

PRAJEME VŠETKÝM OBČANOM
TERCHOVEJ HOJNOSŤ BOŽÍCH DAROV,
RODINNÉ ŠŤASTIE, NO NAJMÄ VEĽA
DOBRÉHO ZDRAVIA A ÚSPEŠNÝ
NASLEDUJÚCI ROK 2019.

PF 2019

Najväčšie podujatia v Terchovej počas roku 2019

2. MAREC 2019	PRETEKY GAZDOVSKÝCH KONÍ (18. ROČNÍK)
28. APRÍL 2019	POĎAKOVANIE ZA LÁSKU – VEĽKONOČNÝ KONCERT VENOVANÝ SV. JÁNOVI PAVLOVI II. (15. ROČNÍK)
25. MÁJ 2019	MAJSTROVSTVÁ SVETA VO VARENÍ A JEDENÍ BRYNDZOVÝCH HALUŠIEK
3. – 5. JÚL 2019	CYRILOMETODSKÉ DNI V TERCHOVEJ (30. ROČNÍK)
1. – 4. AUGUST 2019	MFF JÁNOŠÍKOVE DNI (57. ROČNÍK)
19. OKTÓBER 2019	TERCHOVSKÝ POLMARATÓN (5. ROČNÍK)
25. DECEMBER 2019	JASLIČKOVÁ POBOŽNOSŤ (45. ROČNÍK)

MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO TERCHOVÁ

BUĎME VŠETCI POTEŠENÍ

29.12.2018

18:00 H

TERCHOVSKÁ GALÉRIA UMENIA

Slávnostný program pri príležitosti
5. výročia zápisu prvku Terchovskej muziky
do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného
kultúrneho dedičstva ľudstva
UNESCO.

Účinkujú:
Ťažká muzika, Trio z Choráta,
Nebeská muzika

VŠETCI STE
SRDEČNE
POZVANÍ

Z verejných zdrojov podpory

u. fond
na podporu
umenia

Predpredaj vstupeniek:
V TURISTICKOM CENTRE POD ORLOJOM

KAPELA ZBOJNÁ A FS DREVÁR
V SPOLUPRÁCI S OBCOU STARÁ BYSTRICA
Vas pozýva na vianočný koncert pod názvom

Najkrajšie VIANOCE

„Od Ondreja do Vianoc“

29.12.2018 o 17.00 hod.
v KD STARÁ BYSTRICA

ÚČINKUJÚ:

ZBOJNÁ

Folklórny súbor DREVÁR

MAJSTER SVETA V HRE
na hejgonku za rok 2018
PATRIK KOVÁČ

Slávik Slovenska za rok 2017
MAREK DIKOŠ

Lirata a Evka
BACMAŇÁKOVÉ

V CENE VSTUPNÉHO NAJNOVŠIE CD SESTIER
BACMAŇÁKOVÝCH A KAPELY ZBOJNÁ ZDARMA!

Vstupné: **7 €**

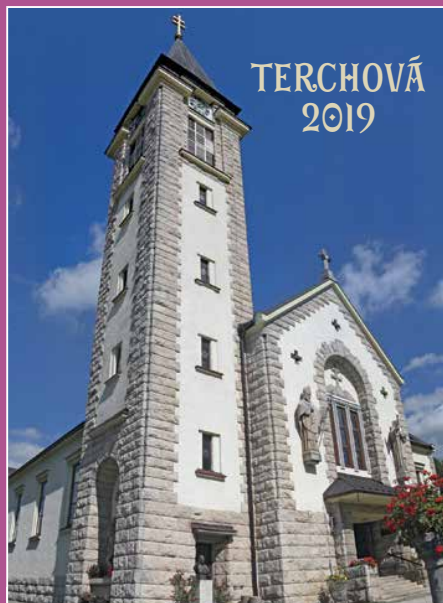
RAAB
TRANSPORT

**PREDAJ
A TRANSPORT
BETÓNU**

0911 150 137

Występ zespołu
TAŽKÁ MUZIKA z Terchovej
13.12. 2018, godz. 17:30
Instytut Słowacki, ul. Krzywe Koło 12/14a, Warszawa

Informácie o objednávaní nástenného kalendára získate na Miestnom kultúrnom stredisku Terchová (0911 924 189) a zakúpiť si ho môžete v predajni TIPOS alebo v Združení turizmu Terchová. Cena: 5 €. Vrelo odporúčame.

Európsky deň spolupráce 2018

Dňa 6. októbra hostila Terchová Európsky deň spolupráce 2018. Pre návštevníkov bol pripravený bohatý sprievodný program, ktorý zahŕňal vystúpenia ľudových súborov, tvorivé, tanečné a gastronomické dielne, premietanie filmov o Jánošíkovi, ukážky v mobilnom planetáriu a program pre deti. Samozrejme, nechýbalo ani pohostenie.

Pozývame vás na adventný koncert
SVETIELKO NÁDEJE
Koncert sa uskutoční 10. 12. 2018
o 17,00 hod. v Kostole sv. Cyrila
a Metoda v Terchovej.

Na koncerte vystúpia :
- žiaci ZŠ s MŠ A.F. Kollára Terchová,
- žiaci ZUŠ L. Árvaya Žilina,
- žiaci SZUŠ Akadémie muzika Terchová,
- mladi hudobníci - študenti konzervatórií.

Tešíme sa na stretnutie !

Obec Terchová
Miestne kultúrne stredisko v Terchovej a For Regions

UŽ 5 rokov v UNESCO

Tazka muzika z Terchovej
Vás pozýva na
Večer spomienok

11. decembra 2018 o 18.00h v Terchovskej galérii umenia
pri príležitosti 5. výročia zápisu terchovskej muziky
do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.
Tento zápis sa konal 5. 12. 2013 v americkom mestu Baku.
Program:
Vystúpenie Tazkej muziky z Terchovej
Uvedenie nového dokumentárneho filmu Tazka muzika z Terchovej
Spravidelne slovo: Petra Cabadaja

Dňa 6. decembra navštívil našu obec sv. Mikuláš aj so svojimi pomocníkmi. Počas pobytu v Terchovej obdaroval deti menšími darčekom a vyčaroval množstvo úsmevov na perách detí a ich rodičov. Na koniec svojej púte rozsvietil v obci vianočný stromček.
Foto – František MUCHA

Vianočný koncert
v podaní terchovskej hudby, ktorá bola v roku 2013 zapísaná do UNESCO

Účinkujú: NEBESKÁ MUZIKA z Terchovej (časť z ZEM SPIEVA)
a hosť RUDOLF PATRINCIAK (zvonkohra, hujera, píšťala)

★ františkánsky kostol Hlohovec ★
★ 16. december 2018 o 16.00 hod. ★
★ VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ ★

TERCHOVSKÉ VIANOCE

UŽ 5 rokov v UNESCO

V utorok, 11. decembra 2018, sme si pripomenuli 5. výročie zápisu prvku Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Pri tejto príležitosti sa v Terchovskej galérii umenia konal Večer spomienok. Organizátormi vydaného podujatia boli obec Terchová, Miestne kultúrne stredisko Terchová a For Regions. Divákovi sa predstavila Tazka muzika so sprievodným slovom Petra Cabadaja. Súčasťou programu bolo aj uvedenie dokumentárneho filmu režiséra Petra Chmela s názvom Tazka muzika z Terchovej.

Predvianočný koncert v Katedrále sv. Šebastiána v Bratislave – Krasňanoch, na ktorom účinkovali Tazka muzika a Trio z Chotára z Terchovej. Koncert sa konal pod záštitou biskupa Františka Rábeka (9. 12. 2018)

